

aile

DİVANET AYLIK DERGİ'SİNİN ÜCRETSİZ EKİDİR NİSAN 2017

MUTLU EVLİLİĞİN
PÜF NOKTALARI

**SAĞLIKLI SINIRLARLA
SAĞLIKLI BİREYLER
OLMAYA DOĞRU**

MERHAMET
AĞLAYABİLMEKTİR...

RUANDA:
BİN TEPELİ
ÜLKE

**ÇOCUKLARIMIZA
PEYGAMBERİMİZİ
SEVDİRMEK**

NESİL EMNİYETİ

**DR. SAVAŞ
ŞAFAK BARKÇİN
İLE SÖYLEŞİ**

Tarihimizi
bilmeden ve
anlamadan
kendimizi
bilip anla-
yamayız.

"Andolsun, Allah'ın Rasulü'nde
sizin için; Allah'a ve ahiret gününe
kavuşmayı uman, Allah'ı çok zikreden
kimseler için güzel bir örnek vardır."

Ahzâb 33/21.

NESİL EMNİYETİ

enab-ı Allah, cümle mevcudatı yoktan var ederken aynı zamanda bir düzen içinde de yaratmıştır. Şüphesiz yarattıklarının en şerefli olan insanlığının da bu düzene uyması ve ilahî emirlere göre hareket etmesini ister Rabbimiz. İnsanlığın devamını sağlaması yeni nesillerle yani nesep ile olur. Ancak Yaratıcısına karşı pek çok sorumluluğunu yerine getirmeyi ihmal eden insan, ne yazık ki nesebin korunması hususunda da Allah Teala'nın emir ve yasaklarına uymuyor. Dergimizde bu konuyu yani nesep ve nesebin korunması hususunu ele almaya çalıştık. "Neslin Emniyeti" başlıklı pencere yazısında Doç. Dr. Ülfet Görgülü, her geçen gün ilerleyen teknoloji ve tıp biliminin imkânları ile çocuk sahibi olamayanlara açılan umut kapılarının dinî ve ahlaki dikkat ile değerlendirilmesi gerekliliği üzerinde duruyor. Meşru isteklerin ancak meşru yollar ile elde edilmesi ilkesi üzerinden tıp etiğine de dair yeni pencere açıyor bizlere.

Psikolog Gülşah Akçay Civriz, insanlar arası ilişkilerin sağlıklı bir şekilde işlemesi için yapılması gerekenleri "Sağlıklı Sınırlarla Sağlıklı Bireyler Olmaya Doğru" başlıklı yazısında ele alırken Aile-ce bölümünde yer alan bir başka yazı Uzman Pedagog İshak Orhan'a ait. "Mutlu Evliliğin Püf Noktaları" başlıklı yazısında günümüz güncel meselelerinden biri olan ailede mutluluğu yakalayabilme sorunu ve çözüm önerilerine değiniyor.

Betül Şatır'ın hatıra-hikâyesi ise ömrünü terzilik mesleğine adanmış Hüseyin amcamızın sınırsız öyküsünü karşımıza getiriyor ve kalbimize dokunarak helal haram dengesine dikkat etmemiz gerektiğini bir kez daha belleklerimizde kazıyor.

"Merhamet Ağlayabilmektir" başlıklı yazıda Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanı Sabri Akpolat var oluş sebeplerimizden ancak yine unutulmaya yüz tutan değerlerimizden biri olan merhamet konusunu işliyor. DİB Atama II Daire Başkanı Dr. Muhammet Ali Asar ise farklı pedagojik yaklaşımlarla inşa ettiği makalesinde "Çocuklara Peygamberimizi Sevdirmek" hususunu dile getiriyor.

Bu ayki sayımızda ömrünü ülkesindeki çocukların eğitime adanmış Pakistanlı bir itfaiye memuru olan TDV iyilik ödülü sahibi Muhammed Eyüp ile hasbihal ettik. Eyüp, yaşadığı zorlukları ve çocuklar için yaptıklarını anlattı bizlere.

Söyleşi köşemizde ise Dr. Savaş Barkçin'i konuk ettik bu ay. Kendisi ile gerçekleştirdiğimiz müzik, dil ve tarih temalı söyleşimizden hayatın pek çok alanına dair önemli dersler çıkaracağınızı düşünmekteyiz.

Her ay olduğu gibi, Kısa Kısa, Serbest Kürsü, Bulmaca, Sizden Gelenler dergimizde yer alırken Seher Meriç, gönül sultanlarından Hacı Bayram Veli'nin türbesini ziyaret ederek duygularını anlattı. Saliha Dilmaç ise Bin Tepeli Ülke Ruanda'dan Hassan Mbarushimana'yı dergimize misafir etti.

Bize ayrılan bu sayfada bahsedebildiklerimizden başka "Sahabe Hayatları"ndan "Bir Nefes Sıhhat'e", "Yuvarlak Köşe"den "Kırkambar"a pek çok köşemizde ilginizi çeken birçok yazı ile karşınızdayız.

Gelecek ay buluşma ümidi duasını ederken mübarek üç aylarınızı da tekrar tebrik ediyor ve İslam âleminin ramazan ayına her türlü güzelliklerle kavuşabilmesini temenni ediyorum...

Dr. Faruk Görgülü

İÇİNDEKİLER

34 DR. SAVAŞ ŞAFAK BARKÇİN İLE TARİH VE MÜZİK ÜZERİNE Şükrü Yıldız | M. Kâmil Yaykan

Tarihi bilmek demek, kendimizi bilmek demektir. Tarihimize bağlanmak, kendimize bağlanmak demektir. Tarihimizi bilmeden ve anlamadan kendimizi bilip anlayamayız. O yüzden tarihi sürekli alkışlayanlar da, yuhalayanlar da aslında ne tarihi, ne de kendilerini anlamış olamazlar.

10 KISA KISA
Sümeyye Akyüz

58 SERBEST KÜRSÜ
Merve Ünalı

60 KIRKAMBAR
Murat Öztürk

61 SİZDEN GELENLER

62 BULMACA
M. Kâmil Yaykan

64 FOTOĞRAFİN
ANLATTIKLARI

04

PENCERE Doç. Dr. Ülfet Görgülü

NESİL EMNİYETİ

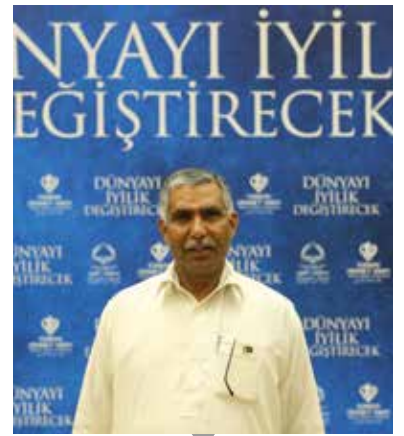
Her çocuk dünyaya sahih bir neseple gelmeyi hak ettiği gibi, sahip olduğu soy bağıını bilip tanınması da onun en doğal hakkıdır. Bu yüzden neslin devamının, meşru bir nikâh akdiyle kurulmuş evlilik vasıtasıyla temin edilmesi, İslam'ın gözettiği gayelerin başında gelmektedir.

12 SAĞLIKLI SINIRLARLA
SAĞLIKLI BİREYLER
OLMAYA DOĞRU
Gülşah Akçay Civriz

18 HARAMSA AZABI
HELALSE HESABI VAR
Betül Şatır

22 MERHAMET
AĞLAYABİLMEKTİR...
Sabri Akpolat

28 TDV İYİLİK ÖDÜLÜ SAHİBİ
PAKİSTANLI BİR İTFAİYECİ;
MUHAMMED EYÜP
Fazıl Acar

16 MUTLU EVLİLİĞİN
PÜF NOKTALARI
İshak Orhan

24 ÇOCUKLARIMIZA
PEYGAMBERİMİZİ
SEVDİRMEK
Dr. Muhammet Ali Asar

32 GÜLÜN BÜLBÜLE VEFASI

Canan Cehri Akyol

Muhabbetin sebebi kim olursa olsun, rahmete vesile olacak sözlere varlığını açmalı insan, sonra da toprak gibi vefalı olmalı vesselam...

38 PERDE ARKASI...

Elifnur Bilgin

46 RUANDA: BİN TEPELİ ÜLKE

Saliha Dilmaç

50 BU BENİ KANSER EDER Mİ?

Hasan Karaca

52 SAĞLIKLI DİYET NASIL OLMALI?

Ayşe Aksungur

56 YAHYA KEMAL BEYATLI: EZAN VE KUR'AN

40 OSMANLI MANEVİ MİMARİ VE ANADOLU'NUN HÂMİSİ HACI BAYRAM VELİ

Seher Meriç

Bu veli zat, bizlere günümüzden altı yüz yıl evvelinden hoşgörü ve saygısıyla, insanlık dersi vermeye devam ediyor...

44 ŞEHİTLER EFENDİSİNİN KIZI: ÜMAME BİNT HAMZA

Yrd. Doç. Dr. Ayşe Esra Şahyar

Asr-ı saadetin mahzun ama bir o kadar değerli yetimi... Ashabın büyüklerinin koruyup kollamak için yarıştıkları göz aydınlığı bir kız evlat...

54 FATİH SULTAN MEHMET'İN HOCASI: AKŞEMSEDDİN

Bekir Erdem

Akşemsettin II. Murat'ın isteği üzerine Fatih'in hocalığını yaptı. Onu yetiştirdi. Geleceğin Osmanlı tahtına, yani padişahlığa hazırladı.

57 DİYAMANDI

Firdevs Kapsızsoğlu

aile

Diyanet İşleri Başkanı Adına
Sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni
DR. YÜKSEL SALMAN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
DR. FARUK GÖRGÜLÜ

Mali İşler ve Dağıtım Sorumlusu
MUSTAFA BAYRAKTAR

Yayın Koordinatörleri
**DR. FATMA BAYRAKTAR KARAHAN
SÜMEYYE AKYÜZ**

Tashih
MUSTAFA BEKTAŞOĞLU

Arşiv
ALİ DURAN DEMİRCİOĞLU

Grafik-Tasarım
EVEN Medya
www.evenmedya.com
iletisim@evenmedya.com

Baskı
İleri Haber Ajansı Tanıtım İletişim
Matbaacılık Yayıncılık ve Teknik
Hizmetleri A.Ş.
Tel: 0212 454 32 90

Abone İşleri
Tel : 0312 295 71 96-97
Faks: 0312 285 18 54
e-mail: dosim@diyanet.gov.tr

İletişim
Dini Yayınlar Genel Müdürlüğü Üni-
versiteler Mah. Dumlupınar Blv.
No: 147/A 06800, Çankaya/Ankara

Tel: 0.312 295 8661- 62

Faks: 0.312 295 61 92

ailedergisi@diyanet.gov.tr

Diyanet Aile Dergisi, Diyanet İşleri Başkanlığı yayın organıdır. Dergide yayımlanan yazı, konu, fotoğraf ve diğer görsellerin her hakkı saklıdır. İzinsiz, kaynak gösterilmeden her türlü ortamda alıntı yapılamaz.

「PENCERE」

NESİL EMNİYETİ

DOÇ. DR. ÜLFET GÖRGÜLÜ

Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanı

Çocuk hakları açısından özel bir yere sahip olan nesebin **korunması için İslam'da emredici ve yasaklayıcı pek çok hüküm yürürlüğe konulmuş, soyların karışmasına yol açabilecek uygulamalara cevaz verilmemiş, neslin insan onuruna yaraşır biçimde muhafaza edilebilmesi için gerekli önlemler alınmıştır.**

NEDİR NESEP?

Nesep, her insanın anne babasıyla, dede ninesiyle arasındaki soy bağıını ifade eder. Kimseye nerede, ne zaman ve hangi aileden dünyaya geleceğini seçme imkânı verilmemiş, Hz. Âdem ve Hz. İsa'yı istisna tutarsak, her insan Allah Teala'nın dilemesi ve takdiri ile bir anne babanın evladı olarak doğmuş olmakla bir soy bağı-

na sahip kılınmıştır. Bu gerçek Kur'an'da; "İnsan türünü sudan yaratıp onların arasında soy ve sıhriyet bağı kuran da O'dur. Zira Rabbin sınırsız kudret sahibidir." (Furkan, 25/54.) şeklinde ifade edilmiştir.

Her çocuk dünyaya sahih bir neseple gelmeyi hak ettiği gibi, sahip olduğu soy bağıını bilip tanınması da onun en doğal hakkıdır. Bu yüzden neslin

Her çocuk dünyaya sahih bir neseple gelmeyi hak ettiği gibi, sahip olduğu soy bağına bilip tanınması da onun en doğal hakkıdır. Bu yüzden neslin devamının, meşru bir nikâh akdiyle kurulmuş evlilik vasıtasıyla temin edilmesi İslam'ın gözettiği gayelerin başında gelmektedir.

devamının, meşru bir nikâh akdiyle kurulmuş evlilik vasıtasıyla temin edilmesi İslam'ın gözettiği gayelerin başında gelmektedir. Nesebin bilinmesi ve neslin korunması, İslam dininin korumayı hedeflediği temel haklardan biri olup yarar ve değerler hiyerarşisinde "zaruriyyat", diğer bir ifadeyle "vazgeçilmezler" mertebesinde yer almaktadır.

Kişinin nesebini bilmesi, cahiliyenin kabile taassubunu andıran bir tutum sergileyerek soy ve sopuyla övünüp böbürlenmesi için değil, aile ve akrabalık bağlarının korunup gözetilmesi, ilişkilerin düzgün bir şekilde sürdürülmesi, karşılıklı hak ve sorumlulukların yerine getirilmesi için önem

arz etmektedir. Nitekim Peygamber Efendimiz (s.a.s.) bir yandan kişinin mensup olduğu kabilesiyle, hasep-nesebiyle övünmesini yasaklarken (Buhari, Menakıb, 1.), diğer taraftan, "Akrabalık ilişkilerinizi sürdürebilmeniz için neseplerinizi tanıyın. Çünkü akrabalık bağlarının canlı tutulması ailede sevgiyi güçlendirir, malı artırır ve ömrü uzatır." (Tirmizi, Birr, 49.) sözleriyle nesebin bilinmesinin önemine dikkat çekmiştir. Öte yandan Efendimiz bir kimsenin ait olduğu soydan başka bir nesebe bağlı olduğu iddiasında bulunmasını da kınamıştır. (Buhari, Menakıb, 5.)

Nesebin sübutu, kendisine bağlanan sonuçlar açısından da

"Akrabalık ilişkilerinizi sürdürebilmeniz için neseplerinizi tanıyın. Çünkü akrabalık bağlarının canlı tutulması ailede sevgiyi güçlendirir, malı artırır ve ömrü uzatır."

önem arz etmektedir. Evlenme engeli oluşturmaması, nafaka, velayet ve miras hükümlerine temel teşkil etmesi bu sonuçların başında yer almaktadır. Çocuk hakları açısından özel bir yere sahip olan neslin korunması için İslam'da emredici ve yasaklayıcı pek çok hüküm yürürlüğe konulmuş, soyların karışmasına yol açabilecek uygulamalara ceza verilmemiş, neslin insan onuruna yaraşır biçimde muhafaza edilebilmesi için gerekli önlemler alınmıştır.

NIKÂH, NESEBİ KORUR

Sahih bir nesep ve nesil emniyetinin güvencesi olan evlilik ve aile kurumunun korunması büyük önem taşımaktadır. Kerim Kitabımızda çirkin bir fiil olarak nitelenen zinanın yasaklanması, (İsra, 17/32.) bir yandan birey olarak erkek ve kadının onurlarının zedelenmesini ve ailenin zarar görmesini önlemeye, diğer taraftan nesebin korunmasına ve güvence altına alınmasına yönelik ilahi bir tedbirdir.

Günümüzde maalesef evlilik dışı beraberlikler doğal ve sıradan bir hadise olarak karşılanmakta, cinsel özgürlük gerekçesiyle serbest ilişkiler her geçen gün yaygınlaşmaktadır. Oysa meşru bir evlilik bağına dayanmayan birliktelikler sadece İslam'ın değil aklın, ahlak ve hukuk sistemlerinin ve diğer semavi dinlerin de kötü ve ayıp saydığı ilişkilidir. Birey, aile ve toplum saygınlığını örseleyen zina; aile kurumunun çöküşünü hızlandırırken, nesil güvenliğini de tehdit etmektedir. Nesebi belli olmayan, anne babanın

merhamet ve himayesinden mahrum problemlı çocukların artmasına yol açmaktadır.

Şehvi arzularının baskısı altında, İslam'ın yasak kıldığı bu çirkin fiili işleyenler sadece kendi onur ve iffetlerini ayakları altına almakla kalmamakta, bu vesileyle dünyaya gelen nice çocuğun da hayatlarını ve geleceklerini karartmış olmaktadır. Zaman zaman medyaya da yansıyan çöplerin arasına bırakılan; cami önüne, hastaneye veya yuvaya terk edilen çocukların hikâyeleri yürek sızlatmaktadır. Böyle bir vasatta Kur'an-ı Mübin'in,

İslam'da süt emme yoluyla hısımlık meydana geleceği kabul edilmiş ve böyle bir hısımlığın evlenme engeli oluşturduğu bizzat Kur'an-ı Kerim'de bildirilmiştir.

bekârların evlendirilmesi hususunda aile ve toplumun sorumluluk üstlenmesine dair uyarısı (Nur, 24/32.) ile sevgili Peygamberimizin gençleri evliliğe teşvik eden hadisleri (Buhari, Nikâh, 3.) daha bir anlam kazanmaktadır.

SÜT EMME HİSİMLİK DOĞURUR

İslam'da süt emme yoluyla hısımlık meydana geleceği kabul edilmiş ve böyle bir hısımlığın evlenme engeli oluşturduğu bizzat Kur'an-ı Kerim'de bildirilmiştir. (Nisa, 4/23.) Hz. Peygamber (s.a.s.) de, "Nesep sebebiyle haram olanlar emzirme sebebiyle de haram olur." (Buhari, Şehadat, 7.) buyurarak süt hısımlığının önemine dikkat çekmiştir. Emzirme sebebiyle meydana gelecek evlenme yasağı, soy bağı yoluyla oluşan evlenme yasağındaki yakınlık derecesi esas alınarak belirlenmektedir. Süt hısımlığının oluşabilmesi için gereken şartlar hususunda fıkıh ekollerı arasında farklı yaklaşımlar bulunsa da süt emmenin taraflar arasında bir akrabalık hukuku meydana getirdiği vakiıdır.

Anne sütünün bebeğin sağlıklı gelişimi açısından vazgeçilmez ve alternatifsiz bir besin olduğu bilinmektedir. Günümüzde anne sütünün önemi daha iyi anlaşılmış, pek çok ülkede anne sütüne ihtiyacı olan bebekler için farklı annelerden alınan sütlerin muhafaza edildiği süt bankaları oluşturulmuş, ancak bu durum dini açıdan konunun hassasiyeti sebebiyle ciddi tartışmalara yol açmıştır.

Çocuk sahibi olmanın evliliğin başta gelen gayelerinden biri olduğunda kuşku yoktur. Lakin bu hayatın gayesi değildir. Meşru her türlü yol denemesine rağmen müspet sonuç alınamadıysa, "nasıl olursa olsun yeter ki bir çocuğumuz olsun" saplantısına kapılmamak, dünya hayatının bir imtihan alanı olduğunu unutmamak gerekir.

Dinen süt hısımlığına sebebiyet vermesi ve evlenme engeli oluşturması açısından süt veren annelerle süt verilen bebeklerin tespitleri son derece önemlidir. İleride evlenmesi söz konusu olabilecek süt akrabalar meydana getirmesi ihtimali göz önünde bulundurularak, nesep karışıklığına yol açmamak ve nesilleri korumak adına bu tarz uygulamaların mutlaka kayıt altına alınması gereklidir. Ayrıca yeni doğan ünitelerinde anne sütlerinin bebeklere rastgele verilmesinden de kesinlikle sakınılmalıdır.

NESLİ TEHDİT EDEN YENİ UYGULAMALAR

Yakın zamana kadar çocuk sahibi olmanın ancak çiftlerin cinsel ilişkileriyle mümkün olabileceğini sanıyorduk. Ancak laboratuvarlarda yapay yolla üretilen embriyolar ve bu

yöntemle dünyaya gelen tüp bebekler birden hayatımıza giriverdi. Tabii yoldan çocuk sahibi olamayan eşler için bu gelişmenin ilmi bir mucize olduğunu düşünüp büyük bir sevinçle kabullendik. Doğal üremenin yapay üretime dönüştürülmesinin ne gibi sonuçlara yol açabileceğini görmemiz içinse çok beklememiz gerekmedi. Yardımcı üreme tekniklerinin gelişmesi; sperm ve yumurta bankaları, dondurulmuş embriyolar, kiralık rahim, taşıyıcı anne, biyolojik anne, biyolojik baba, tek ebeveyn (single parent), gibi daha önce bilmediğimiz nice yeni kavram ve uygulamayla tanışmamıza vesile oldu. Tüp bebek, başlangıçta kısırlık tedavisi için geliştirilmiş bir yöntem olmakla birlikte zamanla pek çok etik ve hukuki tartışmayı da beraberinde getirdi.

Din; evlilik, neslin, şahsiyetin, kişilerin ruh ve beden sağlığının korunması ve mahremiyet ilkelerini ihlal anlamına gelen taşıyıcı annelik yöntemine cevaz vermemektedir.

Konuya nesil emniyeti açısından baktığımızda, doğal yoldan bebek sahibi olunamaması durumunda yardımcı üreme teknikleri kullanılarak rahim, yumurta ve sperm nikâhlı eşlere ait olmak şartıyla yapay dölleme (homolog dölleme/tüp bebek) uygulaması genel olarak caiz görülmüş ve nesebin tespiti açısından evlilik içi birleşmenin hükümlerine tabi kabul edilmiştir.

Yapay dölleme yöntemiyle çözüm bulunamayan durumların söz konusu olması, bu konuda yeni arayışlara yönelmeyi doğurmuştur. Bunlardan birisi de, çocuk sahibi olamayan çiftin karşılıklı rızaya dayanarak taşıyıcı/kiralık anne aracılığıyla çocuk edinebilmeleri anlamına gelen "taşıyıcı annelik" uygulamasıdır. Din; evlilik, neslin, şahsiyetin, kişilerin ruh ve beden sağlığının

korunması ve mahremiyet il-
kelerini ihlal anlamına gelen
taşıyıcı annelik yöntemine ce-
vaz vermemektedir.

Yapay döllenmede kocadan
alınıp dondurulan spermlerin
onun ölümünden sonra eşinin
yumurtasıyla aşılması ya
da dondurulmuş embriyoların
boşanma veya kocanın vefa-
tından sonra rahme yerleşti-
rilmesi durumunda doğacak
çocuğun nesebi hususu da son
dönemlerde üzerinde tartışılan
konulardandır. Her ne kadar
yasal mevzuat dondurulmuş
üreme hücrelerinin ya da emb-
rionun boşanma veya ölüm-
den sonra kullanılmasına im-
kân vermesi de yasal olmayan
yollardan bu nevi uygulamalar
söz konusu olabilmektedir.

Doğal üremenin biyo-teknik
imkânlarla üretime dönüştü-
rölmüş olması kadim aile ku-
rumunun geleceğini ve nesil
emniyetini tehdit etmeye baş-
lamıştır. Günümüzde evlenip
eş ve aile sorumluluğunu üst-
lenmekten kaçınan kimi erkek-
lerin fitri babalık duygularını
tatmin adına taşıyıcı anneliği
bir çözüm olarak görmeleri ya
da anne olmak istemekle bir-
likte evliliğe karşı olan kadınla-
rın sperm bankaları aracılığıyla
bebek sahibi olmaya yönelme-
leri nasıl bir çözümsüzlüğün/
kaosun içine sürüklenildiğinin
de göstergesidir aslında.

İnancımıza göre diğer bütün
nimetler gibi çocuk da Allah
Teala'nın dilemesi ve ikramı-
dır. Çocuk sahibi olmayı is-
temek, bunun mutluluğunu
yaşamayı arzu etmek son
derece doğaldır. Bunun için
insan gerekli meşru sebeple-
re sarılır, fakat sonucu takdir

**İslam aileyi
zayıflatacak,
neseb ve
neslin zarar
görmesine yol
açacak her
tür türlü tehlikeye
karşı çıkmıştır.
Selim aklın
ve fitratın
korunmasını
desteklemiş,
insanın onur
ve saygınlığı-
nı, aile ve top-
lulun huzur
ve bekasını
hedeflemiştir.**

edip yaratan Yüce Mevla'dır.
Kur'an-ı Kerim'de bu gerçek,
"Göklerin ve yerin egemenli-
ği Allah'ındır. O dilediğini ya-
ratır. Dilediğine kız çocukları
bahşeder, dilediğine erkek ço-
cukları bahşeder. Yahut erkek
ve kız çocuklarını birlikte verir.
Dilediğini de çocuksuz bırakır.
Şüphesiz O her şeyi bilir, her
şeye gücü yeter." (Şûrâ, 42/49-
50.) şeklinde ifade edilmiştir.

Çocuk sahibi olmanın evliliğin
başta gelen gayelerinden biri
olduğunda kuşku yoktur. La-
kin bu, hayatın gayesi değildir.
Meşru her türlü yol denenme-
sine rağmen müspet sonuç
alınmadıysa, "nasıl olursa
olsun yeter ki bir çocuğumuz
olsun" saplantısına kapılma-
mak, dünya hayatının bir im-
tihan alanı olduğunu unut-
mamak gerekir. Aksi takdirde
tüp bebek yönteminin meşru
zeminden çıkarılarak, neseb
emniyeti ve ailevi ilişkiler açı-
sından kabul edilemez şekilde
sınırların zorlanmasıyla karşı
karşıya kalınmaktadır. Nitekim
sperm, yumurta ve embriyo
donasyonu/bağışlarıyla ilgili Din

İşleri Yüksek Kurulu'na yöneltil-
en sorular meselenin vahame-
tini net bir şekilde ortaya koy-
maktadır. Başkasına ait sperm,
yumurta, embriyo ya da rah-
min kullanılması ülkemizde
yasaklanmış olsa da bu konu-
da dini ve ahlaki hassasiyetler
göz ardı edilerek yurt dışındaki
merkezlerde bu uygulamalar
yaptırılabilir.

Sonuç olarak diyebiliriz ki, İ-
slam aileyi zayıflatacak, neseb
ve neslin zarar görmesine yol
açacak her türlü tehlikeye karşı
çıkmıştır. Selim aklın ve fitratın
korunmasını desteklemiş, insa-
nın onur ve saygınlığını, aile ve
toplulun huzur ve bekasını
hedeflemiştir. Bu yüzden Müs-
lüman bireyler olarak nesil gü-
venliği açısından neseple ilgili
problem oluşturacak her türlü
davranış ve uygulamalardan
alabildiğine uzak durmanın
hem dini bir vecibe hem ahlaki
bir sorumluluk olduğunu
bilmek durumundayız. Zira
nesebin karışması ve neslin bo-
zulması geleceğimizin de teh-
dit altında olması anlamına
gelmektedir.

HZ. PEYGAMBER VE GÜVEN TOPLUMU

Günümüz modern toplumlarında en fazla zarar gören değer ne yazık ki güvendir. Güvenin sarsılmasıyla güvene temel oluşturan; sevgi, saygı, merhamet, samimiyet, sadakat, emanet bilinci gibi değerler de sarsılmıştır. Âlemlere rahmet olarak gönderilen Peygamberimiz (s.a.s.) de iman ile eman; mümin ile güvenilir olmak arasında sınıksız bir bağ kurmuştur. Allah Rasulü, güvenilir olmayı, güven aşılamayı, güven içinde yaşamayı söz ve uygulamalarıyla bizlere göstermiştir. Ömrü boyunca güven duygusunu zedeleyen; cehaletin, sadakatsizliğin, yalanın, ihanetin, istismarın, aldatmanın, haddi aşmanın, zulmün toplumdan temizlenmesi için büyük bir gayret göstermiştir. Başkanlığımız da Kutlu Doğum Haftası etkinlikleriyle özelde toplumuz; genelde insanlık için, toplumsal bir duyarlılık ve hassasiyete vesile olmayı görev kabul etmiş, bu bağlamda, bu yıl "Hz. Peygamber ve Güven Toplumu" olarak belirlediği tema ile yurt içi ve yurt dışında gerçekleştirilecek etkinliklerle, Hz. Peygamber'in örnekliği çerçevesinde "güven bilincine" dikkat çekmeyi ve güven duygusunu pekiştirmeyi amaçlamıştır.

Atlantik Paktı (NATO) kuruldu.
(4 Nisan 1949)

Ruanda'da Hutu ve Tutsi kabileleri arasında çıkan savaşta yaklaşık 1 milyon insan katledildi.
(6 Nisan 1994)

Kızılay Kan Merkezi açıldı.
(7 Nisan 1957)

Şer'iye Mahkemeleri lağvedildi.
(8 Nisan 1924)

Emniyet Teşkilatı kuruldu.
(10 Nisan 1845)

Mareşal Fevzi Çakmak vefat etti.
(10 Nisan 1950)

İlk Uzay Mekiği Colombia fırlatıldı.
(12 Nisan 1981)

Körfez Savaşı resmen sona erdi.
(12 Nisan 1991)

8. Cumhurbaşkanı Turgut Özal vefat etti.
(17 Nisan 1993)

Türkiye Büyük Millet Meclisi açıldı.
(23 Nisan 1920)

Adolf Hitler intihar etti.
(30 Nisan 1945)

DEĞERSİZ VE MUHTAÇ KUL: KOCA MİMAR SİNAN

Osmanlı'nın başmimarı ve inşaat mühendisi olan Mimar Sinan veya Koca Mimar Sinan; I. Süleyman, II. Selim ve III. Murat zamanında 49 yıl süre ile Osmanlı'nın hâdimi olmuştur. Mimar Sinan daha çok en büyük eseri olan, 86 yaşında yaptığı ve "ustalık eserim" diye takdim ettiği, Edirne'deki Selimiye Camii (1575) ile bilinir. Aynı zamanda Süleymaniye Camii de Mimar Sinan'ın İstanbul'daki muhteşem eserlerinden biridir. Mimarbaşı Sinan, mimarbaşılığa getirilmeden evvel yaptığı üç eserle dikkat çeker. Bunlar; Halep'te Husreviye Külliyesi, Gebze'de Çoban Mustafa Külliyesi ve İstanbul'da Hürrem Sultan için yapılan Haseki Külliyesidir. Büyükçekmece Köprüsü üzerinde kazılı olan mührü ise "El-fakirü'l-Hakir Ser Mimar-ı Hassa (Değersiz ve muhtaç kul, Saray özel mimarlarının başkanı) onun aynı zamanda mütevazı kişiliğini de yansıtmaktadır. 1976'da Uluslararası Astronomi Birliği'nin aldığı kararla Merkür'deki bir kraterin Sinan Krateri olarak isimlendirilmesi de dikkate değer. Eserlerinin bir kısmı İstanbul'da olan ve 1588'de yine İstanbul'da vefat eden Mimar Sinan, Süleymaniye Camii'nin yanında kendi yaptığı sade türbeye defnedilmiştir. Vefatının 429. yılında Koca Sinan'ı rahmetle ve saygıyla anıyoruz.

KÜTÜ'L-AMÂRE ZAFERİ UNUTULMASINI!

I. Dünya Savaşı, büyük güçler arasındaki anlaşmazlıkların doruğa ulaştığı ve çatışmaların küresel bir savaşa dönüştüğü, insanlık tarihinin en önemli kırılma noktalarından biridir. Savaş sırasında ve sonrasında yapılan gizli ve açık anlaşmaların, paylaşma planlarının hedefi hiç şüphesiz Osmanlı İmparatorluğu'nun Anadolu ve Ortadoğu vilayetleridir. Bu varoluş mücadelesinde nasıl Çanakkale'de bütün Osmanlı vatandaşları (Türk, Arap, Kürt, Ermeni, Çerkez, Boşnak, Arnavut, Gürcü demeden) omuz omuza İstanbul'u savunmuşlarsa, bir yıl sonra da Kütü'l-Amâre'de Bağdat için toprağa düşmüşlerdir. Günümüzde Irak'ta yer alan, Dicle Nehri kenarındaki Kütü'l-Amâre kasabası; 7 Aralık 1915'te, Birleşik Krallık'ın çoğu Hintlilerden oluşan askeri birlikleri tarafından kuşatılmış ve kuşatma Osmanlı ordusunun Birleşik Krallık birliklerine üstün gelmesi sonucunda 29 Nisan 1916'da İngiliz birliklerinin teslim olmasıyla sonuçlandı. Bu yıl 101. yılını kutlayacağımız Kütü'l-Amâre Zaferi, I. Dünya Savaşı'nda İngiltere açısından çok büyük bir yenilgi, Osmanlı İmparatorluğu ve müttefikleri açısından da parlak bir zafer olarak tarihe yazıldı.

KARACİĞERİN DOSTU ENGİNAR

Vücuttaki kolesterolü dengeleyen ve sindirim sistemini güçlendiren enginar, yağsız olmasından dolayı son yıllarda diyet yapan kişilerin vazgeçilmezi hâline geldi. Meyvesi de yenen enginar en çok yaprakları ile vücudu güçlendirir. Kolesterolün düşmesine ve sindirim sistemine katkıda bulunan Sinarin, enginarın taç yapraklarında, gövdesine oranla 8 kat daha fazla bulunur. Bu nedenle uzmanlar enginarın yaprakları ile birlikte tüketilmesini öneriyor. Sinarin ayrıca, safra üretimini uyarmak için kullanılırken, yağların sindirilmesi de sağlar. Safra taşı olanların enginar yaprağını dikkatli kullanması gerektiğini hususunda uzmanlar uyarıyor. Kolesterol içermeyen, posa içeriği yüksek, potasyum, kalsiyum, magnezyum, çinko, demir yönünden zengin ve A, B1, B6, K ve C vitaminlerini de içeren enginar sağlığınıza oldukça faydalıdır. Bir orta boy çiğ enginar günlük demir ihtiyacının %9'unu karşılayacak kadar demir içerir. İdrar söktürücü özelliğinden dolayı böbreklerin çalışmasını düzenler, vücuttaki istenmeyen sıvıların atılmasını kolaylaştırır. Haşlanıp tüketildiğinde suyunun da içilmesinin büyük faydaları vardır.

İSTATİSTİKLERLE YAŞLILAR

2016 yılında dünya nüfusunun %8,7'sini yaşlı nüfus oluşturuyor. Türkiye ise yaşlı nüfusta 167 ülke arasında 66. sırada yer aldı. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından ülkemizde yaşlı nüfusun demografik yapısı ile eğitim, medeni durum, sağlık, yoksulluk, işgücü durumu ve yaşam memnuniyeti gibi sosyoekonomik özelliklerine yer verilerek bir araştırma yapıldı. Araştırma sonuçlarına göre yaşlı nüfusun, çocukları tarafından 'her zaman veya sıklıkla' ziyaret edilme oranı %71,7 iken; 2016 yılında çocukları ile aynı evde yaşamayan yaşlı bireylerin, 'bazen ziyaret edilme' oranının %20, 'nadiren ziyaret edilme' ya da 'hiç ziyaret edilmeme' oranının ise %8,3 olduğu tespit edildi. Aile yapısı araştırması sonuçlarına göre ise 2016 yılında yaşlı bireylerin kendilerine bakamayacak kadar yaşlandıklarında huzurevinde kalmayı istemelerinin en önemli nedeni %48,9 ile çocuklarına yük olmayı istememeleri, ikinci en önemli neden %20,2 ile huzurevlerindeki imkânların daha rahat olması, üçüncü en önemli neden ise %11,2 ile çocuklarının kendileriyle birlikte yaşamayı istememeleri oldu.

Sağlıklı sınırlarla sağlıklı bireyler olmaya doğru

GÜLŞAH AKÇAY CİVRİZ
Psikolog

Kişisel sınırlarımızın
içinde beden,
düşünceler,
duygular, davranışlar,
inançlar, beklentiler,
arzular, tercihler,
yetenekler ve
zaman yer alır.

S

ınır en genel anlamda, kişinin bir birey olarak sağlıklı bir yaşam sürmek için ihtiyaçlarını karşılayan çizgileridir. Kişisel sınırlar, bireyin kendisi, 'öteki' ve dünya ile ilişkisini düzenleyen zemindir. Kişi kim olduğunu ve kim olmadığını sınırları ile tanımlar.

Kişisel sınırlarımızın içinde beden, düşünceler, duygular, davranışlar, inançlar, beklentiler, arzular, tercihler, yetenekler ve zaman yer alır. Sınırlarımızın içindeki her şeyin sorumluluğu bize aittir ve onların tasarrufu konusunda sorumluluk ve özgürlüklerimiz vardır. Örneğin, bize verilen akli melekelerle, mizaç ve yaşantılarımız sonucunda belirli durumlarda belirli düşüncelere sahip oluruz. Bu düşüncelerimiz duygularımızı tetikler ve duygularımızın fizyolojimizde yaptığı etki sonucunda bazı davranışlara yöneliriz. Fakat çoğu zaman duygu ve davranışlarımızın sorumluluğunu başkasına yükleriz. 'Beni çok üzdün' şeklindeki bir cümleyi hemen hepimiz gündelik hayatımızda kullanmışızdır. Aslında burada bize ait bir duyguyu başkasının kontrolüne vererek onun sorumluluğunu üzerimizden atmış oluyoruz. Bunun sonucu olarak kendimizi o duygudan kurtulmak için yapabileceğimiz hiçbir şeyin olmadığı duygusuna kaptırırız. Aslında doğru olan 'Ben bu yaptığına üzülüm' demektir. Duygumun sorumluluğu bana aittir çünkü onlar benim düşüncelerimin sonucudurlar. Duy-

gu ve davranışlarımızın sorumluluğunu üstlenmek bir yük getirir elbette, bununla birlikte sorumlu olduğumuzu anladığımızda, sonucu değiştirmenin de elimizde olduğunu fark ederiz ve bu da bizi güçlü ve özgür hissettirir. Bu anlamda, kişisel tekâmül 'kendini bilmek'ten yani sınırlarının nerede başlayıp, nerede bittiğini, neyi kapsayıp neyi kapsamadığını ayırt edebilmekten geçer.

Sağlıklı birey olabilmemiz sağlıklı sınırlara sahip olabilmekle mümkündür. Sağlıklı sınırlara sahip olmak ise sadece bilgi ile bilinç düzeyinde gerçekleşen bir durum değildir. Sınırlarımız bir ölçüde doğduğumuz andan itibaren işlemeye başlar, yani otomatiktir. Bir bebek acıktığında veya acı çektiğinde ağlar ve bu davranışlarıyla ebeveynine kendisiyle ilgili mesajlar verir, kendisinin nasıl bir bebek olduğunu,

Bir bebek acıktığında veya acı çektiğinde ağlar ve bu davranışlarıyla ebeveynine kendisiyle ilgili mesajlar verir, kendisinin nasıl bir bebek olduğunu, neye ihtiyacı olduğunu anlatır ve böylece ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde ebeveyniyle olan ilişkisini düzenler.

neye ihtiyacı olduğunu anlatır ve böylece ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde ebeveyniyle olan ilişkisini düzenler. Ebeveynler de verdiği karşılıkta belirli ölçüde otomatik davranır, örneğin ağlayan bebeğin emzirilmesi veya kucağa alınması gibi. Bu programlanmış davranışlarımız fitratın sonucu ortaya çıkar, dolayısıyla da fitri programımız sağlıklı sınırlara sahip olmamız için adeta bir zemin olarak çalışır.

Sağlıklı sınırların gelişiminin diğer boyutu ise yaşantısal olarak aile hayatı içinde oluşur. Anne ve baba, her hâli ile çocuklarına model olur. Bu modeller zamanla içselleştirilir ve bilinçdışı çalışan fakat öğrenilmiş bir program olarak kişinin sınırlarını oluşturur. Doğuştan getirdiğimiz programın şekil alması büyük ölçüde bu modelleme sürecinde gerçekleşir. Örneğin, annesinin kendisine zorla yemek

Oyunda sırasını beklemediği zaman arkadaşlarının onu oyundan çıkarması, arkadaş kimliğindeki sınırları konusunda çocukta bir öğrenme oluşturur. Bir dahaki sefer oyunda sırasını beklemeyi böyle öğrenir ve daha sonrasında kendisi de oyuna girenlerin kurallara uymasını bekler.

yedirdiği çocuk arkadaşından zorla oynamasını alabilir.

Modellemenin dışında çocuğun deneme yanılma yoluyla elde ettiği sonuçlar da sınırların organizasyonuna etki eder. Mesela, oyunda sırasını beklemediği zaman arkadaşlarının onu oyundan çıkarması, arkadaş kimliğindeki sınırları konusunda çocukta bir öğrenme oluşturur. Bir dahaki sefer oyunda sırasını beklemeyi böyle öğrenir ve daha sonrasında kendisi de oyuna girenlerin kurallara uymasını bekler. Deneme yanılma yoluyla öğrenmenin

etkisi sadece o dönemle de sınırlı kalmaz. Bu öğrenmeler kişinin yetişkinlik döneminde sosyal ilişkilerini 'sezgisel' olarak şekillendirir. Örneğin, oyundan atılma sonucunda kuralların önemini öğrenen çocuk yetişkinlikte 'ilişki kurallarının' önemini bilerek davranır yani verdiği sözü tutar, sır saklar veya emanetlere sahip çıkar. Sınırlar, kişiyi bir duvar gibi sabit ve katı bir şekilde korumak yerine bir kapı gibi açılıp kapandığında işlevlerini sağlıklı gerçekleştirir. Örneğin, kişi kendisine hakaret eden biri-

Sınırlar, kişiyi bir duvar gibi sabit ve katı bir şekilde korumak yerine bir kapı gibi açılıp kapandığında işlevlerini sağlıklı gerçekleştirir.

ne karşı 'ben ne yaptım da bunu hak ettim' düşüncesi ile yaklaşmak yerine 'hangi durum ve olay söz konusu olursa olsun hakaret yanlış- tır, bu yanlışla maruz kalmak benimle ilgili değil, bunu yapan kişiyle ilgilidir' diye düşünerek olayı kişiselleştirmezse, sonuç olarak negatif duyguları dışarda tutmuş ve kendi 'özdeğer' duygusunu içeride muhafaza etmiş olur. Sağlıklı sınırlar sonucunda oluşan bu durum zorlayıcı yaşam olayları karşısında travmatize olmadan hayata devam etmemizi sağlar.

Sınırlar sağlıklı esnekliği kaybettiğinde iki problemlilik durum ortaya çıkar: Aşırı geçirgen sınırlar ve katı/geçirgen olmayan sınırlar. Aşırı geçirgen sınırlar söz konusu olduğunda kişi içsel olarak düşünce ve duygularının iç içe geçtiği, iç kontrolü sağlayamadığı ve dış dünya ile ilişkisinde de olumluyu içeride tutamama veya olumsuz içeriye alma durumlarıyla karşılaşılır. Evinizin kapısının açık kalmasının getirebileceği çok yönlü tehlikelerin benzerlerinin ortaya çıktığı bu tabloda, kişi kendisinin kim olduğunu tanımlamakta zorlanır. Eksik benlik olarak tanımlanan bu durumda kişi düşünce, duygu ve davranışlarda ani değişiklikler, iniş ve çıkışlar yaşar. İç tutarlılık ve istikrar yoktur, kaotik ve kaygan bir zeminde en ufak sorunların dahi büyük krizlere dönüştüğü bir tablo söz konusudur. İnsan ilişkilerinde yeni tanışılan biriyle çok çabuk kaynaşıp özel hayatındaki her şeyi 'çok güvenilir birisi olduğunu hissettiği için' onunla paylaşma, bu kişiye karşı aşırı verici olma, hayır diyememe, onun eleştirileri karşısında yıkılma ve bir anda dostluğu bitirme şeklinde seyreden bir arkadaşlık ilişkisi yaşayabilir. Buradaki olumsuz bitiş, kişinin 'iyi niyetinin suiistimali nedeniyle değil 'aşırı geçirgen sınırlara' sahip oluşu nedeniyle başından itibaren yanlış davranmasından dolayı oluşmuştur. Genelde böyle bir tabloda acı içinde kalan kişi kendini korumak için kapılarını kapatıp yerine duvar örmeye yani katı sınırlara doğru gider. Başkalarıyla

ilişkilerden kaçınma, yardım istememe, kendi kendine yetebilme üzerine bir hayat sürmeye yönelir. Bu tepkisel olarak ortaya çıkan durum zamanla kişiyi kendi oturmuş sınır yapısına yeniden götürür. Ancak aile yaşantısının katı sınırlarla yapılandırıldığı ortamlarda büyüyen kişiler esnekliğini kaybetmiş sınır yapısını hayatlarının her alanında yaşarlar. Katı sınırları olan kişiler yakınlıktan ve yakın ilişkilerden kaçınır ya da çok az sayıda kişi ile yakın ilişki kurar, kişisel bilgilerini, duygu, düşünce ve yaşantıları dâhil paylaşmaktan uzak dururlar. Güvensiz, mesafeli ve soğuk görünen insanlar olarak toplumdan daha uzak bir hayat sürerler.

Sağlıklı bir yaşam sürmek için en temel gereksinimimiz sağlıklı sınırlara sahip olmaktır. Sınırlarımız tıpkı bağışk-

Sağlıklı bir yaşam sürmek için en temel gereksinimimiz sağlıklı sınırlara sahip olmaktır. Sınırlarımız tıpkı bağışkılık sistemimiz gibi kişiliğimizi ve varoluşsal bütünlüğümüzü korumamıza hizmet ederler.

lık sistemimiz gibi kişiliğimizi ve varoluşsal bütünlüğümüzü korumamıza hizmet ederler. Bu yapı sağlıklı olduğunda zorluklar ve problemler karşısında onların üstesinden gelerek daha da güçlenme şansımız vardır ancak bu yapı sağlıksız olduğunda en küçük bir virüsle dahi başa çıkamayıp çökebiliriz. Sağlıklı sınırların oluşması için fitratımıza yerleştirilen programı sağduyu ve sağlıklı aile yaşantıları ile korumalıyız ki sorumluluk ve özgürlüklerimiz konusunda farkındalıkla yaşayan, kendini bilen bireyler olabilelim. Ancak bu konuda yaşadığımız problemler sürekli tekrar ediyorsa sınırların sağlıklı işlemesine engel olan etkenlerin tanımlanıp, çözülmesi için sınırlar konusunda uzmanlığı olan psikoterapistlerden destek almak gereklidir.

MUTLU EVLİLİĞİN püf noktaları

İSHAK ORHAN

Uzman Pedagog

Birlikte ve düzenli yaşantılardan birisi hiç şüphesiz evlilik müessesesidir. Kâinatın devam etmesi insanın var olmasına bağlıdır. İnsanların çoğalmaları için evlilik elzemdir ve evlilik olmadan çoğalmaları ise evrenin bozulmasına neden olur. Günümüzde kalkınmasını gerçekleştiren toplumlar, maalesef evlilik dışı yaşantılara saparak insanlığın genleriyle oynamaktadırlar. Bu durumun elbette sosyo-

lojik ve kültürel boyutları ile çok yakından ilgisi vardır ve çok boyutlu olarak incelenmelidir. Evliliği teşvik eden çalışmalar yapılmalı ve bu çalışmalarda da en fazla üzerinde durulması gereken konu, gençlerimizin evliliğe hazır olmaları ve evlendikleri zaman yanlış yapmamalarıdır. İletişimin son derece kolay olduğu günümüzde, internet, cep telefonları, televizyonlar, yazılı ve görsel medya, sosyal paylaşım siteleri, toplumun doğru bilgiye ulaşmalarını

sağlamalıdır. Ahlaki olmayan yayın ve yaşantılarla zihinlerin kirlenmesi engellenmelidir. Önceden ailemizden uzak olan sapkınlıklar ve taşkınlıklar artık akıllı cep telefonları, internet ve televizyon sayesinde evlerimizin tüm odalarına kadar girmiştir.

Evliliklerin sağlam temeller üzerine atılması için yapılması gerekenleri; kendi kültürümüz, dinimiz, örf ve adetlerimize saygılı olan bir anlayışla şöyle maddeleyebiliriz:

"Aşk olmazsa evlilik yürümez" düşüncesi ile bir türlü aradığı aşkı bulup da evlenemeyenler vardır. Bu düşüncenin elbette haklılık payı vardır ama eksiktir.

"Aşk olmazsa evlilik yürümez" düşüncesi ile bir türlü aradığı aşkı bulup da evlenemeyenler vardır. Bu düşüncenin elbette haklılık payı vardır ama eksiktir. Evlenecek olan çiftlerin birbirine âşık olmaları demek onların kusurlarını asla görmemele-ri demektir. Evlenene kadar kusur görmemeye çalışıp evlendikten birkaç gün sonra ise kusur arama süreci başlamaktadır. Bir süre sonra da evlilik çekilmez bir hâl almaktadır. Akıllı da aşk kadar dikkate almalıdır çiftler. O zaman daha mutlu olacaklardır.

"Evlilik şans işidir" düşüncesi ile başına gelen olumsuz olayların kendi dışında oluştuğunu savunan çiftler vardır. "Allah böyle istedi böyle oldu" derler. Oysaki evlenmeden önce her şey araştırılırsa ve gerçekten anlaşabileceklerse evlenseler daha iyi sonuç alacaklardır. Tam olarak tanımadan evlenmemek gerekir. Tahammül edilemeyecek davranışları olan ve kişiliği oturmamış bir birey ile geçinmek zor olacaktır zaten.

"Evlilikte mutsuzluk varsa çocuk sahibi olun." Çocuk mutluluğu sağlar anlayışı. Çocuk sahibi olduğunuzda mutluluk olur düşüncesi ile nice geçimsiz çift çocuk sahibi olmaya çalışır ama sonuç yine hüsrandır. Birbirini anlayan çiftler çocuk sahibi olduklarında birbirleriyle daha da kaynaşırlar. Ama birbirine saygısı olmayan çiftler çocuk sahibi olsalar da durum değişmez. Hatta daha da kötüye gider durum. Bu

rada önemli olan kavram, saygıdır.

"Evlenmeden önce birlikte olan kişiler evlendikten sonra daha mutlu olurlar" düşüncesi ile evlilik öncesi meşru olmayan yaşantılar iyice artmakta ve evlilik müessesesi yozlaşmaktadır. Böyle bir anlayış da doğru değildir ve insanlarımızın evlilikten kaçarak gayri meşru yaşamalarına zemin hazırlamaktadır. Elbette oturup konuşsunlar ve birbirlerini tanısinlar ama birlikte cinsel yaşam sonrası evlenme düşüncesine hayatlarında asla yer vermesinler. Çoğunlukla böyle durumlar mutsuzlukla sonuçlanır.

"Bir ömür boyu aynı kişiyle yaşanmaz" düşüncesiyle insanlar evliliklerini sonlandırmaktadırlar. Veya aldatma cihetine gitmektedirler maalesef. Bu tür insanlarda kişilik bozukluğu vardır. Ve bu tedavi edilmediği takdirde ya evlenmezler ya da evlendiklerinde hep gözleri dışarıda olur.

"Eşim, ben konuşmadan beni anlayacak biri olmalı" düşüncesi ile eşinin kâhin olmasını bekleyenler vardır. Bazı bayanlar söylemek istediklerini uzun yoldan anlatır ve eşlerinden de kendilerini hemen anlamalarını beklerler. Oysaki erkekler kısa ve öz anlatımdan yanadır. Çiftlerin birbirlerine naz yapmayı bırakarak birbirlerini nasıl mutlu edeceklerine ve eşlerinde kusur aramak yerine olumlu yönlerine odaklanmaları evlilikte mutluluğu getirecektir.

"Evli çiftler kavga ediyor-sa o evlilik yürümez" düşüncesi ile küçük bir tartışmada soluğu mahkemede alan eşler vardır. Farklı kişilik özelliklerine sahip iki ayrı kişinin kısa sürede birbirlerine alışmalarını beklemek anlamsızdır. Sabır, saygı ve sevgi ile çözülemeyecek sorun yoktur ve evlilikte tartışmalar zemini sağlamlaştırır. Hiç tartışma olmayan evliliklerin aniden çöküşü çok fazla görülen durumlardandır.

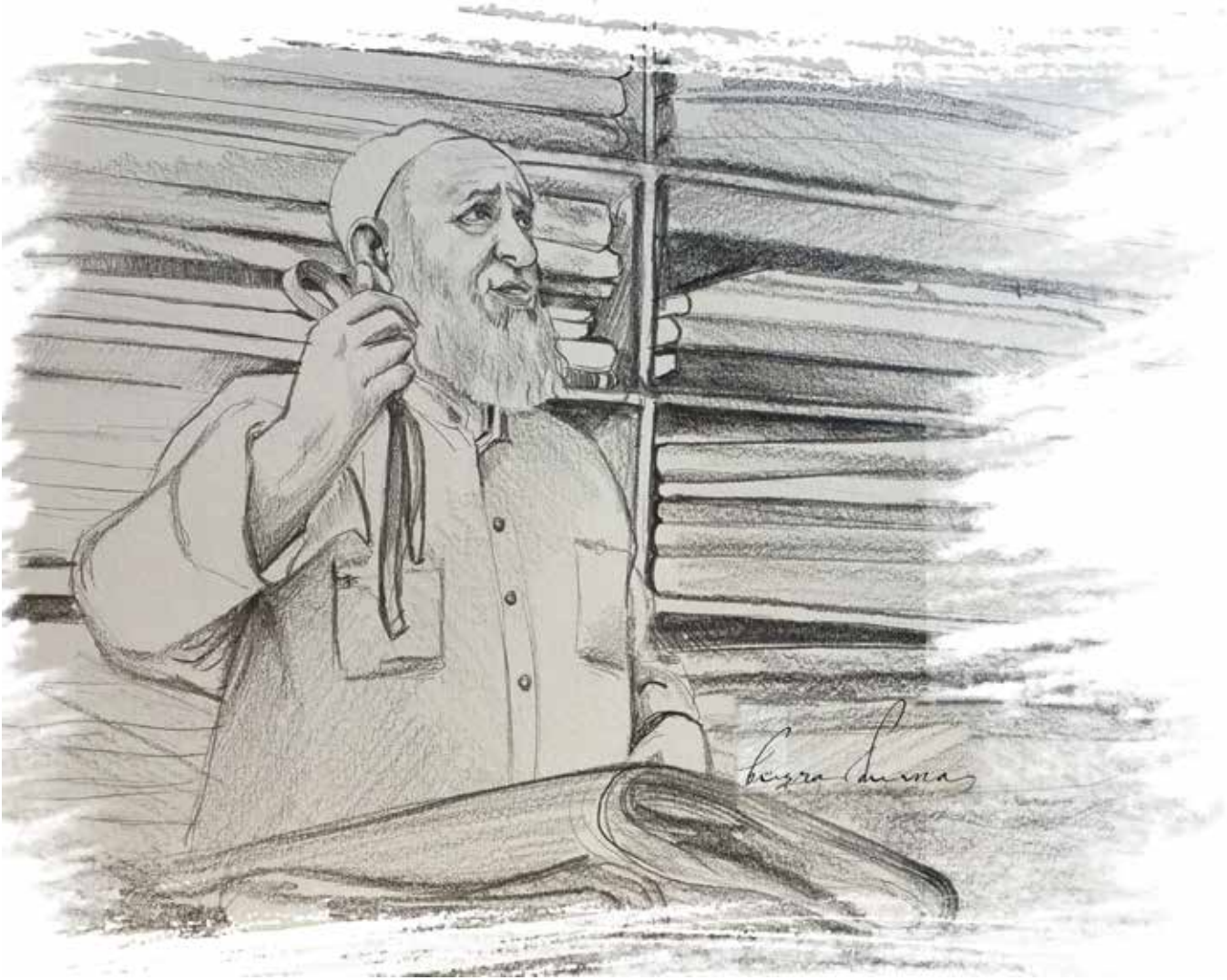
"Evlilik sadece imzadan ibarettir" anlayışı ile birlikte yaşamının yeterli olduğu düşüncesi oluştu son yıllarda. İslam dini ve hukuk kuralları bunu asla tasvip etmez, yasaklar.

"Uyumlu bir evlilik için eşler aynı şeylere ilgi duymalı" düşüncesi ile aynı düşünceye sahip eş arayan kişiler var. Elbette aynı düşünceye sahip kişilerin anlaşması daha kolay olabilir ama olmazsa olmaz bir durum değildir bu. Farklı düşüncelere sahip bireyler bile birlikte ortak noktada buluşarak mutlu olabilirler.

Evlilik müessesesinin sağlam temellere oturtulması için, doğumdan itibaren anne baba ve çocuk eğitimine ciddi yatırım yapılmalıdır. Ancak iyi ve kaliteli bir eğitim ile sağlıklı sonuçlar alınabilir. Ülkemizde mutlu ve güçlü ailelerin artması için ilgili kurumlarca çeşitli çalışmalar yapılmakta ve böylece gelecek nesillere güçlü bir ülke bırakmak hedeflenmektedir. Unutulmamalıdır ki güçlü aile güçlü toplum demektir.

Haramsa Azabi Helalse Hesabi Var

BETÜL ŞATIR

"İdris aleyhisselam bizim pirimizdir" diye başlıyor anlatmaya Terzi Hüseyin Yörük amca. Yılların yorduğu, dokunsalar ağlayacak bir ses tonu ile. Kumaş mendili ile defalarca gözlerini kuruluyor. İdris Nebi ile koyun güderken berabermiş gibi sarsılmaz bir iman ile gözünün önüne getiriyor kadim zamanları. "Biz de dua ediyoruz onun چراغی olalım diye. Cennette İdris Nebi ile hülle biçelim inşaallah" derken zamanın içinde hisli ve derin bir yolculuğa çıkarıyor beni de.

A

merika'da Müslüman olduktan sonra Selman ismini almış, dinini

çocukları ile rahatça yaşayacağı eksiksiz öğreneği bir ülke olarak hayal ettiği Türkiye'ye gelmişti. Kur'an'ın anlamını iyice kavramak için Arapça öğrenmişti. Ayetleri okudukça sanki şimdi bu vakitte iniyor gibi derinden bir heyecan duyuyordu. Kendisi gibi Müslüman olan eşi ile beraberce kabul ettiği dinin güzellikleriyle yüzleşiyordu. Gün geçtikçe saflaşan, temizlenen dünyasında deruni arayışlara giriyordu...

Selman Bey, Türkiye'de sürdürdüğü mesleği için malzeme almak üzere geldiği Beyazıt'ta giyimi, duruşu, ifadesi ile kendisini çok şaşırtan ve heyecanlandıran bir adam görür. Uzunca bir ceket, bolca bir pantolon, yakası olmayan bir gömlek giymiş, sünnet üzere sakal bırakmış bu kimseyi hayranlıkla izler bir müddet. Tıbbi malzeme aldığı dükkândan işini yarım bırakarak dışarıya fırlar ve iyice öğrendiği Türkçesiyle tanışmaya, konuşmaya başlar. Gülümseyerek onu dinleyen adam çok memnun olur elbette. Selman Bey her hâinden Müslüman olduğu belli olan adamın üzerindeki kıyafetleri nerden bulduğunu öğrenmek istiyordur. Tam da böyle giyinmek istiyordur çünkü. Bol, uzun, rahat... Karşısındaki adam mütebessim bir şekilde ona küçük bir terzihane adresi verir. Bir de usta ismi. Selman Bey'in ısrarı çok sahibidir. Bir araba tutarlar ve Hüseyin amcanın terzihanesine gelirler. Selman Bey ve Terzi Hüseyin amcanın otuz

yıl sürecek dostlukları o gün başlamış olur. Dükkânda en güzelinden kumaşlar, kalıplar, patronlar, dikiş makineleri, yelekler, mintanlar, örnek dikilmiş esvaplar vardır...

Kamusal alanda Müslüman erkeklerin giyim kuşam ve tavırlarını incelerken daracık sokaklarda küçücük dükkânların arasında fotoğraf çekerken rastlamıştım ona. Giyim kuşam hususunda hassas davranmayı tercih eden erkeklerin eşliğini aşındırdığı terzi amca sadece basit bir terzi değildi. Hüseyin amcanın Türkiye'den olduğu gibi -Selman Bey gibisonradan Müslüman olmuş, kıyafetinde şuurlu davranmak isteyen Alman, Danimarkalı, Avustralyalı, Afgan ve dünyanın daha birçok yerinden müşterileri vardı. Hepsisi ile kurduğu ünsiyet dostluk muhabbet için başka bir ilginçliği idi.

İşinde ehil olan Hüseyin amca sakalı, uzun ve bol gömlekleri ile ilk bakışta kamusal alanda görmeye alışık olmadığımız

İşinde ehil olan Hüseyin amca sakalı, uzun ve bol gömlekleri ile ilk bakışta kamusal alanda görmeye alışık olmadığımız bir görünümüne sahip. Bu görünümü ile Hüseyin amca Devlet Opera Balesinde uzun yıllar memurluk yapmış.

bir görünümüne sahip. Bu görünümü ile Hüseyin amca Devlet Opera Balesinde uzun yıllar memurluk yapmış. Giyim kuşam, saç sakalın denetlenildiği yıllarda işini çok güzel yapmasından ve liyakat sahibi bir terzi olmasından memuriyet hayatında çok başarılı olmuş. Geçirdiği teftişler esnasında müfettişlerde saygı uyandıracak bir maharet, kararlılık ve duruş göstermiş. Aldığı takdirler işini güzel yapma noktasında çok ibretler barındırıyor. Medine'de yaşayan oğlunu anlatırken gözleri doluyor. Onunla nasıl gurur duyduğunu söylerken bir yandan da İspanya'dan ısmarlanmış, gönderilmek üzere hazır edilmiş kıyafetlerin kontrollerini yapıyor. Yıllarının ve sabrının şahidi olan yıpranmış defterinde sayısız isimler ve beden ölçüleri var. İsimlerin teslim adreslerinin birçoğu yurt dışında. Kanada, Şili, Arjantin, Nueva adaları, İngiltere, Fransa... Dünyanın her yerinden Müslümanlar Hüseyin amca

o küçücük dükkânın içinde keşfetmiş, müşterisi olmuşlar. İşini güzel yapmanın ödülü, kurduğu sayısız dostluklar olmuş Hüseyin amcanın.

Aslen Trakyalı olan Hüseyin amca 1947 yılında Tekirdağ Saray ilçesinde doğmuş. 1960 yılında terziliğe başlamış. Terziliğe başladığı zamanlarda ısmarlama terzilik yapıyormuş. Ustası; işini çok iyi bilen; büyükelçilerin, devlet büyüklerinin kendisine elbise diktirdiği bir terziymiş. Hüseyin amcanın Devlet Opera ve Balesinde memur olarak işe başlaması ustasının sonsuz güveni ve referansı ile olmuş zaten. Kostümler, sahne kıyafetleri dikerek hayatını kazanmaya başlamış. Cübbe ve pileli pantolon dikmeyi öğrenmesinin temelleri de o günlere dayanıyormuş. IV. Murat operasında diktiği bol ve pileli pantolonu kendisine uyarlayarak dikmiş ve böylece bir akım başlatmış muhitinde. Bilhassa yaşadığı çevrede, özensiz dikilmiş kıyafetler giyildiğine üzülen Hüseyin amca,

kendisine ve çocuklarına diktiği; patronlu- kalıplı-kemerli, muntazam kıyafetlerle hemen dikkat çekmeye başlamış. Hüseyin amcağı görenler yollarda durdurup "sen ne iş yapıyorsun; bunlardan bize de yapar mısın?" diye ısrar etmişler. O günlerden bu günlere 45 senedir yaşadığı mahallesinde çok sevilen bir kimse olmuş.

Güzel kıyafetler diken Hüseyin amcanın küçücük terzi dükkânına, birçok hanım eşini çok şık giydirdiği gerekçesiyle şikâyeteye gelmeye başlar. Tebessümü eksik etmediği yüzünde bunu anlatırken duyduğu memnuniyeti görülmeye değer. Müşterilerinin ısrarı ile yorulmuş ve yetmişli yaşlarına merdiven dayamış olmasına rağmen hâlâ kesiyor, diyor Hüseyin amca. Boynunda mezurasıyla; oğlunun sürekli tekrarladığı; kutsal topraklarda yaşama teklifinde akli kalsa da devam ediyor mesleğine. Bu atölyede ölüp gideceğini söylerken derinden bir keder yaşadığını hatırlıyorum.

Güzel kıyafetler diken Hüseyin amcanın küçücük terzi dükkânına, birçok hanım eşini çok şık giydirdiği gerekçesiyle şikâyeteye gelmeye başlar. Tebessümü eksik etmediği yüzünde bunu anlatırken duyduğu memnuniyeti görülmeye değer.

Gönlünce birini yetiştirmekte zorlanan Hüseyin amca "insan sevdiği işe önce sevgisini, ömrünü vermeli" diyor. Fahri Korutürk'e elbise dikerlerken "istersen bu elbiseyi devlet başkanına, istersen de dağda bir çobana dik; ama kendini asla aşağılatma" diyen ustasının sözleri hâlâ bu gün gibi kulaklarında çınlıyor Hüseyin amcanın. Evladını gencecik yaşta kaybetmiş olmanın hüznü ile başa çıkmasında yaptığı güzel işlerin katkısı var. Teşellisini, mesleğinde uzmanlaşmakta bulduğu anlıyorum Hüseyin amcanın. Rahmetli olan oğlunun emaneti üç kız torununu anlatırken hiç kuru-mayan gözleri yine doluyor. Onlardan bahsederken bir ata, evladından nasıl razı olurmuş görmek mümkün. Hem hafızlığını ikmal ettirdiği hem de iyi derecede Arapça öğrettiği torunlarından bahsederken gözlerinin içi gülüyor. Diyanet hafızlık diplomalarını alan kızlarından, okuyup dosdoğru Müslüman kimliği kazanmış doktorlar, öğretmenler olmalarını istiyor.

Hüseyin amca camisi olan mahallelerde, ezan sesleriyle, dindar komşularla yaşıyor olmanın ödenmez bir şükür olduğuna inanıyor. İnsanın hiç bitmeyen bir mücadele ile sürekli dinin güzellikleri ile kendisini de güncellemesi gerektiğini hatırlatıyor.

Mümince bir duruşu her hâliyle göstermeye çalışan erkeklerin, giyimleri hususunda sünnete uygun seçenekler sunmaya ömrünü vermiş bir insan olarak terzihanesinde hatırı sayılır emekler harcamış. Hz. Peygamber'in bir genç kız

kadar utangaç oluşu ile şuurlu giyinmek arasında irfani bir bağlantı kurmuş.

Fransız modacıların ortaya çıkardığı kesimlerle dar ve rahatsız olunduğunu, bu kıyafetlerin namaz kılarken insana rahatsızlık verdiğini tespit ederek işine daha da fazla sarılmış yıllarca. Hüseyin amca, "mümin sağa meyleder" diyerek diktiği gömleklerinin cebini yerleştirirken ve düğmelerini konumlandırırken hep sağ yönü dikkate almış. Diktiği kıyafetlerin ceplerinde tespih için sünnet üzere taşınması uygun aksesuarlar için yerler ayırmış.

Müşterileri arasında kimler yok ki; Kıbrıslı Nazım Hoca, Yusuf İslam, M. Esad Coşan gibi tanınmış şahsiyetlerle dolu ajandası. Senelerce kıyafet diktiği Yusuf İslam'ı evinde ağırlayıp günlerce misafir etmiş olması, müşterileriyle kurduğu benzersiz dostluğu yeniden şaşırtıyor beni. Gayrimüslim iken İslam'ı seçmiş Müslümanlardaki gayrete hayret eden Hüseyin amca ülkesinin gençlerine gönülden dualar sıralıyor. Müşterilerinin hediye ettiği ve kendilerinin yurt dışında tebliğ amacı ile yazdığı kitapları gösterirken hala şaşkın. Setri avret konusunda yaşadıkları hassasiyete en yakından şahit olan Hüseyin amca bilhassa gençlerin dikkatinden dolayı çok duygulu. "Zengin varlıklı ailelerin çocukları geliyorlar bana hepsi de okumuş çocuklar, aldıkları ya da hediye gelen gömlelerde bazı tadilatlar yapmamı istiyorlar. Yakasını çıkartmak, bedenini genişletmek gibi. Ben bu hâlde olan gençlerden dolayı umut doluyorum."

Müşterileri arasında kimler yok ki; Kıbrıslı Nazım Hoca, Yusuf İslam, M. Esad Coşan gibi tanınmış şahsiyetlerle dolu ajandası. Senelerce kıyafet diktiği Yusuf İslam'ı evinde ağırlayıp günlerce misafir etmiş olması, müşterileriyle kurduğu benzersiz dostluğu yeniden şaşırtıyor beni.

diyor. "Kendisine uzun ceketli damatlık diktiğim gençler var ne kadar da iffetliler" diye anlatırken tekrar mendilini gözlerine doğru götürüyor. Rahat ve bol giyinmenin ferah renkleri tercih etmenin ham ve yanlış işlemlerle üretilmemiş kumaşlarla dikilmiş elbiseler seçmenin sünnet üzere olduğuna inanan Hüseyin amca, bu alanda mesleğini icra ediyor olmaktan çok memnun. Fakat giderek zayıflayan gözleri, ayakta kalmakta zorlanan ve çabuk yorulan bedeni ile istirahate çekilmek istiyor artık. Yürümekte zorlanan eşi ile kutsal topraklara yerleşmek, oralarda gönlünce ibadet etmek, torunlarına içten dualar göndermek isterken aklı; işini gönül rahatlığı ile teslim edeceği çıraklarını öğretmekte. Aklı İdris Aleyhisselam'a komuşu olmaya, Peygamber Efendimizi hoşnut etmeye namzet terziler yetiştirmekte kalmış olsa da artık çok yaşlanmış.

Malın mülkün dünyada ne kadar değersiz bir şey olduğunu, dostumuz biricik Mevla'mızın bize yeteceğini bütün cümlelerin sonunda aşk ile tekrarlayan Hüseyin amca ara sokaklardan dünyayı ışıtan bir kandil gibi ömrünün çilesini doldurmaya çalışıyor. "İnsana bir kap yemek bir parça ekmek yeter aslında fakat bunu hırsımızdan anlamaya zaman kalmıyor." diyor. "Çünkü hepsinin hesabı var zerre kadar dahi olsa cezası var" diye düşüncelere dalarken 'haramsa vebali var helalse hesabı var' ilkesini kendisine nasıl düstur edindiğini anlatmak istiyor belki de. İncelikli bir Müslüman olmanın derdine bu kadar düşmüşken "cahiliz ama sadıklarla, âlimlerle beraber olmaya özen gösterdik" diyor. Ne kadar güzel bir irfana sahip olduğunu fark etmeden gözlerimizin önüne seriyor.

Onunla tanışmamız üzerinden iki yıl geçti. Kim bilir belki Mescid-i Nebevi'nin revakları arasında ağır adımlarla vakit namazına yetişmeye çalışıyordur şimdilerde. Belki cennet bahçesi denilen hücreyi saadette nafiye namazlar kılıyordur. Belki yolu Medine'de mümbit bir hurma bahçesine düşmüştür. Sahabelerin hatıraları ile sokaklarında geziniyordur münevver şehrin. Kızıldeniz'den esen tatlı bir meltem ağılatıyordur belki de bu sefer; her fırsatta hislenen gözlerini. Bilemeyiz. Belki de bu yazıyı okuyanlar olarak bir gün gelir Hüseyin amca'yı, yanında terzilerin piri ile hülle biçerken görürüz cennet bahçelerinde. Kim bilebilir öyle değil mi?

MERHAMET

ağlayabilmektir...

SABRİ AKPOLAT

Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanı

M

ehmet Akif, cahiliye dönemi anlayışını şöyle dile getiriyor:

Sırtlanları geçmişti beşer yırtıcılıkta;

Dişsiz mi bir insan, onu kardeşleri yerdil!

Sırtlanlık günümüzde nükleer güç hâline geldi. Bugün akıl, savaş aletlerini daha öldürücü yapabilmek için kullanılıyor. Bir yanda çocuk yaşta uyuşturucu müptelası yavrular, diğer yanda uyuşturucudan milyar dolar kazananlar... Yaklaşık her 9 insandan birinin aç olduğu dünyada obez ve aşırı kilolu sayısı iki milyarı aşmıştır. Cahiliye döneminde açlık korkusuyla çocuk öldürülürken günümüz insanı çocuklarını ana rahmindeyken

öldürüyor. Ebu Cehil'e göre haklı olmanın tek şartı vardı: Güçlü olmak. Günümüzde de en güçlü devletler dünyaya hükmetmenin ayrıcalığını yaşıyor ve her daim onlar haklı.

EVRENSEL BARIŞ VE İNSANLIĞIN HUZURU İÇİN MERHAMET...

Hangi çağ yaşanıyorsa yaşan-sın, merhamet ve adaletin hükümleri olmadığında bir dünyada huzur ve evrensel barış sağlanamaz. Sinelerde adalet, gönüllerde merhamet, haksız yere kazanılmış bir arpa tanesinin bile ötede hesabının verileceği ve her iyiliğin mutlaka karşılık bulacağı inancı kalplerde, gönüllerde yer etmedikçe, barış ve huzurdan bahsetmek mümkün olmaz.

Dün kalp katılığından dert yananlar vardı ve onlara yetimin başını okşaması tavsiye edilirdi. Bugün insanlık, bombalarla yerle bir edilen binanın yıkıntılarından çıkartılan, her yanı kan revan çocukların iniltisinden bile rahatsızlık duymuyor.

"MERHAMET, AĞLAYABİLMEKTİR. AĞLAYAMAYANLAR ANLAYAMAZLAR..."

Sevgili Peygamberimiz kızı Zeynep'in can çekişmekte olan çocuğunu şefkat ve merhametle kucağına aldığı anda gözlerinden yaşlar akmaya başladı. Yanında bulunan Sa'd hayretle "Bu gözyaşı nedir ya Rasulallah?" deyince, "Bu gözyaşı, Allah'ın, dilediği kullarının kalplerine yerleştirdiği bir rahmettir. Allah kullarından sadece merhametli olanlara merhamet eder." buyurdu.

Yine o, kabrin başında ağlıyor; diri diri toprağa gömülen kız çocuklarının hikâyelerini dinledikçe de gözyaşlarına hâkim olamıyordu. Çünkü o, rahmet peygamberiydi. İslam ordusu

Mekke'yi fethetmek için yola çıkmıştı. Yıllar önce istemeyerek terk ettikleri yurtlarına tekrar geri dönüyorlardı. Artık zayıf değillerdi. Ebu Süfyan gizlice İslam ordusunun durumunu öğrenmek için gelmişti. Önünden, Sa'd b. Ubade'ye bağlı birlikler geçmekteydi. Onu gören Sa'd: "Ey Ebu Süfyan bu gün ölüm (melhame) günüdür. Bu gün Allah'ın Kureyş'i alçalttığı gündür!" diye bağırdı. Daha sonra Hz. Peygamber'i gören Ebu Süfyan: "Ey Muhammed! Sen kendi halkının öldürülmesini mi emrettin?" dedi ve Sa'd'ın sözlerini söyledi. Peygamber (s.a.s.): "Bugün melhame günü değil, merhamet günüdür, Allah'ın Kureyş'i yücelttiği gündür." buyurdu. (Buhari, Meğazi, 48.)

Nitekim Mekke'yi aldıklarında, kendilerine vaktiyle zulmeden bu insanlar toplanıp geldiler. Hz. Peygamber (s.a.s.) onlara: "Şimdi benden ne yapmamı bekliyorsunuz?" diye sordu. Onlar ise utançtan başları öne düşmüş vaziyette şu cevabı verdiler: "Sen soylu bir babanın oğlu asil bir kimsesin." Bunun üzerine Allah Rasulü'nün mübarek ağızlarından şu sözler döküldü: "Bugün artık hiçbir şekilde hakir görülmeyeceksiniz; haydi şimdi dağılın, hepiniz hür ve serbestsiniz."

MERHAMET! HAVA GİBİ, SU GİBİ MUHTAÇ OLDUĞUMUZ İKSİR...

Merhamet yoksa cinayet vardır, şiddet vardır, hırsızlık ve yolsuzluk vardır. Bir çıkar yoksa fedakârlık yapılmaz. Merhamet yoksa bir sokakta aç insanlar varken hemen yanı başında yüzlerce insanın doyabileceği kadar yemekler çöpe atılabilir.

İnsanlık kan kaybediyor. Kalpler taşlardan da katı. Her gün onlarca çocuk yetim kalıyor. Dün kalp katiliğinden dert yananlar vardı ve onlara yetimin başını okşaması tavsiye edilirdi. Bugün insanlık, bombalarla yerle bir edilen binanın yıkıntılarından çıkartılan, her yanı kan revan çocukların iniltisinden bile rahatsızlık duymuyor. Dün, çocuğa merhamet etmemek görevden azledilme sebebiydi. Bugün, mağdur çocuklar, insanlığın gündemine girmekte zorlanıyor.

Hz. Ömer'in yönetime tayin ettiği bir kişi görev yerine gitmeden önce Hz. Ömer'i ziyaret eder ve tavsiyelerini almak ister. Huzura girdiğinde Hz. Ömer'in, kucağındaki bir çocuğu öptüğünü görür. Adam, biraz da şaşkın, "Ben şimdiye kadar hiç bir çocuğu kucağıma alıp öpmedim." der. Hz.

Var oluşumuz Rahman'ın merhametinin eseri, hayatımızın devamı ise şefkatinin... Her yerde her şeyde Allah'ın rahmetinin eserini görmek mümkündür. Gökyüzünde, yeryüzünde, ağaçta, kuşta... Esen rüzgârda, yağın yağmurda...

Ömer, bu adamı göreve başlatmaz ve gerekçesini şöyle açıklar: "Çocuklara merhamet etmeyen halka da merhamet etmez."

VAR OLUŞ SEBEBİMİZ MERHAMET...

Var oluşumuz Rahman'ın merhametinin eseri, hayatımızın devamı ise şefkatinin... Her yerde her şeyde Allah'ın rahmetinin eserini görmek mümkündür. Gökyüzünde, yeryüzünde, ağaçta, kuşta... Esen rüzgârda, yağın yağmurda... Yüce Rahman buyuruyor: "Rüzgârları rahmetinin önünde bir müjdecisi olarak gönderen O'dur..." (Araf, 7/57.) ; "... Rahmetim her şeyi kuşatmıştır " (Araf, 7/156.)

Bir adam yanındaki çocukla Hz. Peygamber (s.a.s.)'e geldi. Adam çocuğu bağrına basıyordu. Hz. Peygamber (s.a.s.) "Ona karşı merhametlisin değil mi?" diye sorunca adam: "Evet" dedi. Bunun üzerine O (s.a.s.): "Allah O'na karşı senden daha merhametlidir. O, merhametlilerin en merhametlisidir" buyurdu. (Buhari, Edebü'l-Müfred, 137.)

MERHAMETİN ÖLÇÜSÜ...

Her şeyde bir ölçü olduğu gibi, merhamette de bir ölçü vardır. Merhamet duygusunun, ölçsüz kullanılması merhametsizlik kadar, belki daha fazla zararlıdır. Zalime merhamet mazluma zulümdür. Yılan gibi zehirlemekten haz alanlara merhamet edilmez. Eli kanlı, yüzü kanlı; gönlü kanlı ve gözü kanlıyla merhamet, bütün mağdurlara, bütün mazlumlara karşı en korkunç bir merhametsizliktir.

ÇOCUKLARIMIZA Peygamberimizi sevdirmek

DR. MUHAMMET ALİ ASAR
DİB Atama II Daire Başkanı

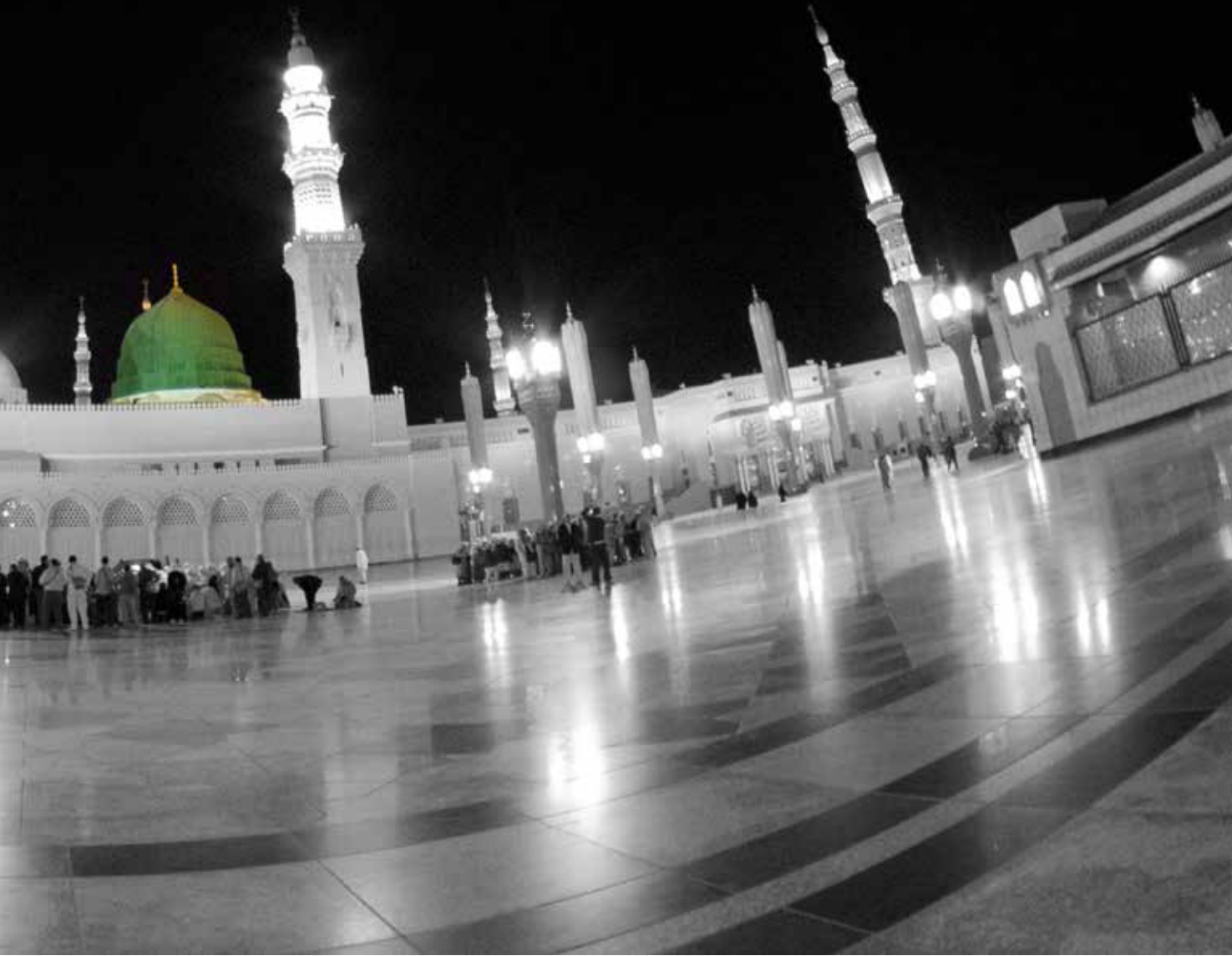

Ç

ocuklar sevmeye ve inanmaya kabiliyetli yaratılmışlardır. Yakın çevrelerindeki insanlar onlara neyi anlatır, neyi öğretirse onu hakikat olarak telakki ederler. Bu çerçevede sevgileri, nefretleri, kahraman-

ları ve düşmanları oluşur. Onların bu tertemiz beyaz bir yaprak gibi olan zihinlerini, gönüllerini doğru bilgi, inanç, sevgi ile inşa etmek anne babaların en önemli görevlerindendir. Allah Rasulü (s.a.s.) de bu duruma işaret etmiş, anne babanın

çocuğun inanç dünyası üzerindeki etkisini şu şekilde özetlemiştir. "Her doğan çocuk İslam fıtratı üzerine doğar. Sonra anne babası onu Yahudi, Hristiyan veya Mecusi yapar." (Buhari, Tefsir, 2.) İslam fıtratı üzerine doğan yavrularımızın tertemiz

zihinlerine Peygamber sevgisini yerleştirmek için şöyle bir yol takip edilebilir:

Hz. Peygamber'in çocuklarla ilişkilerini onlara anlatarak zihinlerinde bir peygamber portresi oluşturulur. Rasulullah, çocuklar yaramazlık

yaptığında onlara bağırp çağırmayan, kötü söz söylemeyen, hakaret etmeyen, onları dövmeyip onları yol gösterendir. Mesela Râfi' b. Amr, çocukken bir gün başkasının hurma bahçesindeki hurmaları taşlarken bahçe sahibi tarafından yakalanmış

ve Hz. Peygamber'in huzuruna getirilmişti. Rasulullah ona, "Hurmaları neden taşıyorsun?" diye sormuş, o da, "Yemek için" diye cevap vermiş, bunun üzerine Peygamberimiz, "Hurmaları taşlama da dibine düşenlerden ye." buyurarak ona ne yapması

Kimse çocuklarla onun gibi şakalaşamazdı. O, çocuklara dil çıkarır, kovadan aldığı suyu çocukların üstüne püskürttü...

Çocuklara peygamberimizi anlatırken onu tamamen bir masal kahramanı gibi anlatmaktan da kaçınmalı, onun bir insan olduğuna vurgu yapılmalıdır. Özellikle onun tüm insanlar için en güzel örnek olduğu, onun çok yüce bir ahlaka sahip olduğu ve inanan insanların onun ahlakını hayatlarında tatbik etmelerinin gerekliliği de mutlaka çocuklara anlatılmalıdır.

gerektiğini öğretmiş, başını okşayarak onu sevmiş ve "Allah'ım onun karnını doyur." diyerek ona dua etmiştir. (Ebu Davud, Cihad, 85.) Hz. Peygamber'in çocuklarla ilişkisini uzun yıllar onun hizmetinde bulunmuş Hz. Enes şu şekilde ifade etmektedir: "Ben Rasulüllah'a on yıl hizmet ettim. Yemin olsun ki, bana asla "öf" demedi. Yaptığım bir işten dolayı 'Niye böyle yaptın?', yapmadığım bir işten dolayı 'Niye böyle yapmadın?' dediğini de duymadım." (Müslim, Fedail, 51; Ebu Davud, Edeb, 1.)

Peygamberimiz çocukları çok

sever, onlara merhamet ve şefkatle davranırdı. Temim Kabilesi'nin reislerinden Akra' bir gün Allah Rasulünü, torunu Hüseyin'i öperken görmüş, "Benim on çocuğum var, hiçbirisini öpmedim." demişti. Hz. Peygamber bunun üzerine, "Merhamet etmeye merhamet olunmaz." buyurmuştu. (Buhari, Edeb, 18; Ebu Davud, Edeb, 144.) Bu çerçevede bir bedevi, Hz. Peygamber'e gelmiş ve "Ya Rasulüllah! Sizler çocukları öper misiniz? Hâlbuki biz çocuklarımızı öpmeyiz." demiş, Hz. Peygamber (s.a.s.) ona: "Allah senin gönlünden mer-

Hz. Peygamber'in hayatını, yaşadığı sıkıntıları, savaşlarını, zaferlerini, hikâye tarzında anlatmakla da onu çocuklarımıza tanıtabilir ve sevdirebiliriz.

hameti çekip almışsa ben ne yapayım?" (Buhari, Edeb, 18.) diyerek cevap vermiştir.

Sevgili Peygamberimiz çocukların hoşlandığı şeyleri yapar, bazen Abdullah b. Ca'fer, Üsâme b. Zeyt, Fazl b. Abbas gibi çocukları bineğine bindirirdi. (Darimi, İsti'zan, 36.) O, çocuklardan birini bineğinin önüne, diğerini de arkasına alır ve onları gezdirirdi. (İbn Hanbel, I, 204.) Çocuklar Hz. Peygamber'in bu davranışından dolayı o kadar çok sevinirlerdi ki onun uzun yolculuklardan dönmesini dört gözle beklerlerdi. Ayrıca Rasulüllah yolda yürürken

karşılaştığı çocukların başlarını okşardı. (Müslim, Fedail, 80.)

Hz. Peygamber namaz kılar-ken bile çocukları düşünür, onlarla ilgilenirdi. Bazen torunları Ümâme, Hasan veya Hüseyin'i omuzunda, sırtında veya kucağında tutarak namaz kılardı. Secdeye gittiği zaman torununu yere bırakır, kalktığı zaman tekrar alırdı. (Nesai, Kıble, 7.) Namaz kıldırırken cemaatin içinde ağlayan bir çocuk sesi duysa dayanamaz, kıraatı kısa tutarak namazı bir an önce bitirirdi. (Buhari, Ezan, 65.)

O çocuklarla şakalaşır hatta Hz. Enes'in anlatımıyla kimse çocuklarla onun gibi şakalaşamazdı. (Taberani, el-Mu'ce-mu's-Sağır, II, 39.) O, çocuklara dil çıkarır, (Süyuti, Tarihul-Hulefa, 189.) kovadan aldığı suyu çocukların üstüne püskürtür, (Buhari, İlim 18.) çocukların ayaklarını kendi ayakları üzerine koyarak onları göğsüne çıkarır (Askalani, el-Metalibu'l Aliyye, IV, 72.) omzuna alarak havaya kaldırırdı. (Ali el-Mutta-ki, Kenzu'l-Ummal, XVI, 274.)

Çocuklara peygamber sevgisi kazandıracak ikinci husus çocuklara güzel isimler koymaktır. Özellikle Sevgili Peygamberimizin isimleri, onun aile fertlerinin isimleri veya yakın arkadaşlarının isimlerini çocuklara vermek onlara peygamber sevgisi kazandırmakta önemli bir merhaledir. Çünkü çocuklar kendi isimleriyle aynı isimleri taşıyan kişileri kendilerine daha yakın hissederler. Mesela; ismi Hamza olan bir çocuk Hz. Hamza'ya, ismi Hatice olan

bir kız çocuğu da Hz. Hatice'ye daha çok benzemek ister. Çocuklara böyle isimler verilerek çocuğun ismini taşıdığı kişiyi tanımaya ve sevmeye imkân oluşturulabilir.

Hz. Peygamber'in hayatını, yaşadığı sıkıntıları, savaşlarını, zaferlerini, hikâye tarzında anlatmakla da onu çocuklarımıza tanıtabilir ve sevdirebiliriz. Çocuklar soyut anlatımlardan ziyade hikâyeye bürünmüş somut anlatımları severler. Özellikle erkek çocuklar macerayı çok sever ve hikâye kahramanlarıyla özdeşleşirler. Kız çocukları ise hassas duygu dünyaları sebebiyle öksüz ve yetim bir peygamberle, işkence, çile ve yurdunu terketmek zorunda kalan bir Peygamber anlatımıyla çok çabuk duygusal bağ kurabilirler.

Çocuklar doğum günü gibi özel günleri kutlamayı çok severler. Bu günlerin gelmesini ve bu günleri kutlamayı dört gözle beklerler. Onların bu il-

gisi de değerlendirilerek kutlu doğum haftası, mevlit kandili ve diğer kandil geceleri peygamberi tanııtma fırsatına dönüştürülebilir. Mesela bu gibi zaman dilimlerinde çocuklarımıza peygamberimiz için mektup ve şiir yazdırılarak onların zihinlerinde Allah Rasulü'ne dair unutulmaz bir iz bırakılabilir.

Çocuklara peygamberimizi anlatırken onu tamamen bir masal kahramanı gibi anlatmaktan da kaçınılmalı, onun bir insan olduğuna vurgu yapılmalıdır. Özellikle onun tüm insanlar için en güzel örnek olduğu, onun çok yüce bir ahlaka sahip olduğu ve inanan insanların onun ahlakını hayatlarında tatbik etmelerinin gerekliliği de mutlaka çocuklara anlatılmalıdır. Onun ahlakı anlatılırken de soyut kavramlardan kaçınılmalı, cesareti, cömertliği, vefakârlığı, yardım severliği, teşekkür bilinci vb. hususlar onun hayatından yaşanmış örneklerle anlatılmalıdır.

Çocuklara peygamber sevgisi kazandıracak ikinci husus çocuklara güzel isimler koymaktır. Özellikle Sevgili Peygamberimizin isimleri, onun aile fertlerinin isimleri veya yakın arkadaşlarının isimlerini çocuklara vermek onlara peygamber sevgisi kazandırmakta önemli bir merhaledir.

TDV İyilik Ödülü sahibi Pakistanlı bir itfaiyeci; **Muhammed Eyüp**

FAZIL ACAR

Tercüman: Halid UĞURLU

Biliyorum insanlar da "Eyüp kim Türkiye'ye gitmek kim?" diye düşünüyorlardı. Ama izzeti veren şerefi veren Hz. Allah'tır. Allah, kulu Eyüp'ü yerden aldı, uçurdu ve Türkiye'ye getirdi.

Pakistanlı bir itfaiyecinin cehalet-alevleriyle boğuşmasının hikâyesi bu... Küçük yaşta babasını kaybettiği için hem çalışmak hem de tahsiline devam etmek zorunda kalan

Muhammed Eyüp, yaşadığı İslamabad'da, hayatını sokakta çalışan çocuklara eğitim desteği vermeye adanmış bir eğitim gönüllüsü.

Kendisi de zor şartlarda eğitim hayatına devam eden

itfaiyeci Muhammed Eyüp, 30 yıl önce araba yıkayan bir çocuğun maddi zorlukları nedeniyle okuyamadığını ve çalışmak zorunda olduğunu öğrenince kolları sıvadı ve ona parkta ders vermeye başladı. Öğrencilerinin sayısı

gün geçtikçe arttı... Parlamento binasının hemen yakınındaki parkta, kalem ve defterlerini dahi kendi alarak okuttuğu öğrencilerin sayısını unutan Muhammed Eyüp, bugünlerde 200 öğrenciye ders veriyor. 58 yaşındaki eğitim âşığı itfaiyecinin en büyük hayaliyse emekli olduktan sonra bir okul açmak... (<http://www.uluslararasıilokodulleri.com/index.php/2017.03.09/muhammed-eyup/>)

Sizi tanıyabilir miyiz?

Ülkemde hem barışta hem de savaş döneminde görevli olan bir birimde çalışıyorum. Görevimiz patlamalar, sel, deprem gibi afetlerde yardım sağlamak, ama her zaman bunlar olmuyor. Bu nedenle ben fayda sağlayabileceğim bir şeyler yapmayı düşünmeye başladım. O zaman çocukları gördüm; çocuklara eziyet ediliyordu, bakımsızdılar, eziliyorlardı, eğitimleri yoktu.

Hatta bir defasında ayakları olmayan bir çocuk gördüm. Bir çocuk hırsızlık yapıyordu. Bir başka gün bir anne ile karşılaştım ağlıyordu, sordum kardeşim neden ağlıyorsun. Niye soruyorsun, diye cevap verdi. Ben tekrar neden ağladığını sorunca:

"Allah bana bir çocuk nasip etti. Çok faydasız hayırsız bir evlat insanlara bağıyor, çocukları dövüyor, küfür ediyor, bir gün bir yerden alıyorum başka bir gün başka bir yerden, sık sık karakola gitmek zorunda kalıyorum."

Kalbimden bir ses duydum.

Kendisi de zor şartlarda eğitim hayatına devam eden itfaiyeci Muhammed Eyüp, 30 yıl önce araba yıkayan bir çocuğun mad-di zorluklar nedeniyle okuyamadığını ve çalışmak zorunda olduğunu öğrenince kolları sıvadı ve ona parkta ders vermeye başladı.

Kalbimdeki ses 'bu insanlara niye yardım etmiyorsun' diyordu. Hanımım ile istişare ettim. Hanımım nasıl yapacaksın diye sordu. Ona: Korkmaya gerek yok hanım, ben bu işe başlayacağım dedim ve araba temizliği yapan bir çocukla başladım. Anne ve babası yoktu, neden okumadığını sordum. "Benim annem babam yok ki nasıl okuyayım." diye cevap verdi.

Kendisine ben seni okuturum dedim. Kalemle defter aldım. Bugün çocukları okuttuğum parkta ilk onunla başladım.

Bu ilk çocuktan sonra, devamı geldi...

1982'de başladım.

Peki, o çocukları siz eğitiniz, şimdi neler yapıyor?

Araba temizliği yaparken alıp

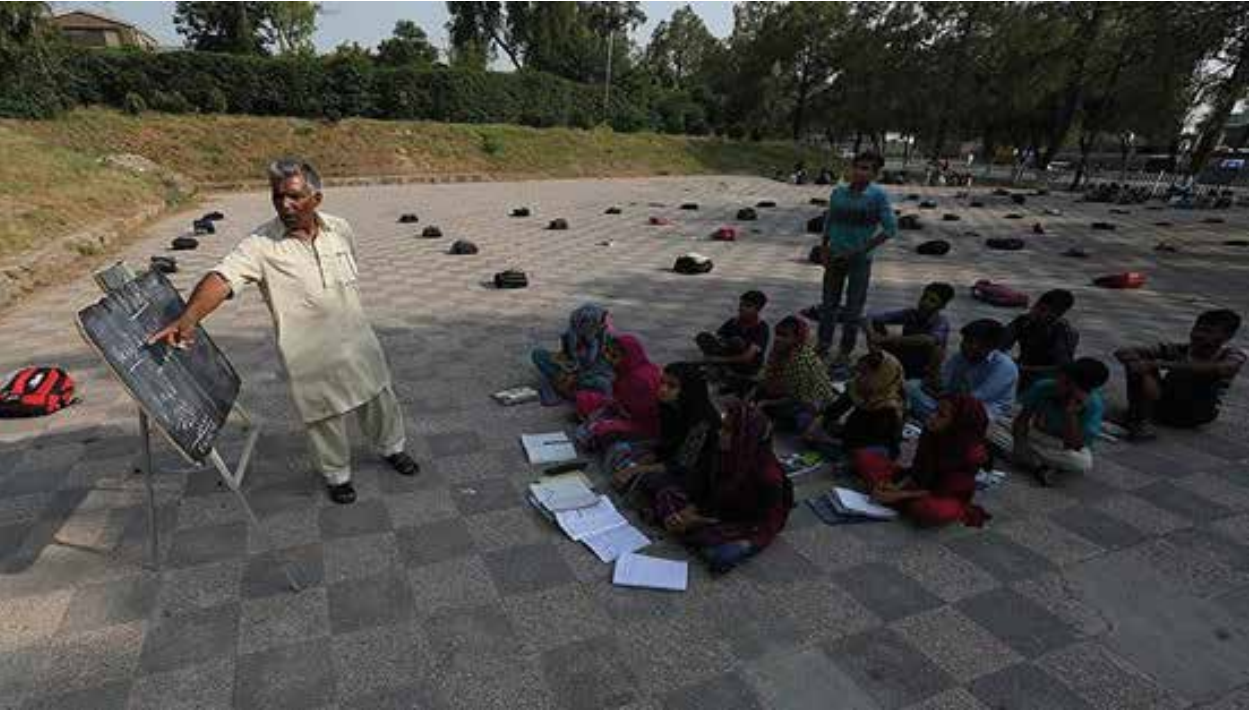
okuttuğum çocuğa ilk orta ve liseyi okuttum. Şu anda bir ofiste işe başladı.

Kaza sonucu bir elini bir de ayağını kaybeden bir çocuk vardı. Anne babasını da o kazada kaybetmişti. Yanında kaldığı akrabaları onu çalıştırıp ondan para getirmesini istiyorlardı. Ayrıca bu çocuk hırsızlık da yapıyordu. Neden hırsızlık yaptığını sorduğumda: "Ne yapabilirim zaten yarımım, yanında kaldığım akrabalarım benden çok para istediği için bu yolla o parayı kazanmaya çalışıyorum." dedi

Ona, "Korkma, bundan sonra sana kimse bunu yapamaz." diyerek onunla da eğitime başladı. O bütün gün çalışıyordu, akşamları da ders yapıyorduk.

O da şimdi okudu, belediye de sekreterlik yapan bir

insanın yanında çalışıyor. Üstelik çalışarak kız kardeşini evlendirdi ve hâlâ çalışmaya da devam ediyor.

Ben ondan sonra artık nerede, hangi çocuk var diye araştırıp çocukları toplamaya başladım.

İki, üç, beş derken elliye çıktık. İki sene sonra 1984 de okul şeklini aldık.

Sayımız o zamanlar 50 idi kimseden para almıyordum. Kâğıt toplayıcılarının oraya gidip bir tarafı yazılmış diğer tarafı boş kâğıtları toplayıp öğrencilerime veriyordum. Onlarda boş taraflarını kullanıyorlardı. Bu şekilde sayımız hızla arttı. Ve sayımız arttıkça büyük sınıflar küçük sınıfları okuttu, ben de büyük sınıflara ders vermeye devam ettim. Bu şekilde binlerce öğrenci okutmak nasip oldu. Yaklaşık olarak

şu ana kadar 8000 öğrenci okutmuşumdur.

Aldığım maaşı üçe ayırıyordum. 3'te 1'i hanıma, 3'te 1'i kendime ve geri kalan 3'te 1'ini de çocuklara; bu eğitime harcıyordum.

Belediyenin veya devletin size bir desteği oldu mu/ oluyor mu?

Belediye önce beni yerimden kovmaya kalktı, sonra polis geldi kovdu. Biz her kovuluşumuzda başka bir yere geçerek devam ettik. Hatta hakkımızda bu casus mu nedir diye söyleniyorlardı. Daha sonra hakkımda inceleme başlattılar. İçişleri bakanlığı altı yıl beni araştırdı. Hiçbir şey bulamadılar. Şu anda benim öğrencilerim arasında üniversitede okuyanlar ve hoca olanlar, devletin değişik kademelerinde çalışanlar var. Bizim yaşadığımız yerin bir bölgesinde çok fakir olan insanların yaşadıkları bir bölge var, orada müsait olan bir alanı öğrencilerimle temizledik ve temizlediğimiz yerde eğitime başladık. Daha sonra oranın insanları beni tanıdıkça, sen okut diye okula giden çocuklarını bana göndermeye başladılar. Hâlâ daha çocukları okutuyorum. Benim niyetim, gayretim yaşadığım sürece bu çocukları bu şekilde okutmak.

Benim yüksek bir gelirim yok fakat nerede birisini görsem, duysam ve bulsam onu okutmak için elimden geleni yaparım.

ğımız yerin bir bölgesinde çok fakir olan insanların yaşadıkları bir bölge var, orada müsait olan bir alanı öğrencilerimle temizledik ve temizlediğimiz yerde eğitime başladık. Daha sonra oranın insanları beni tanıdıkça, sen okut diye okula giden çocuklarını bana göndermeye başladılar. Hâlâ daha çocukları okutuyorum. Benim niyetim, gayretim yaşadığım sürece bu çocukları bu şekilde okutmak.

Türkiye Cumhuriyeti ve Türkiye Diyanet Vakfı haricinde, size ödül veren başka bir kuruluş veya başka bir devlet oldu mu?

Pakistan'da çalıştığım acil arama kurtarma ve acil yardım ve itfaiye kuruluşları bana ödül verdi. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı da verdi ama ülke bazında ilk defa

Türkiye eğitim sebebiyle bana ödül verdi.

Sivil koruma kurtarma acil müdahale gibi durumlara müdahale için deprem veya sel olduğu zaman olay yerlerinde çok çalıştım.

Pakistan'da Eylül 2008'de meydana gelen 60'a yakın kişinin hayatını kaybettiği, 250'den fazla kişinin de yaralandığı otel patlamasında (Ellerini göstererek) bu elim o zaman yandı.

Benim yüksek bir gelirim yok fakat nerede birisini görsem, duysam ve bulsam onu okutmak için elimden geleni yaparım. Geçenlerde ağaçların satıldığı bir bölge var orada birisini gördüm babası hasta, annesi hizmetçilik yaparak evi geçindirmeye çalışıyor. O çocuğu da alıp okuttum. Şu anda Pakistan'ın önde gelen devlet ofislerinden birisinde itfaiye bölümünde itfaiyeci olarak çalışıyor ve bir üniversitede yüksek lisans yapıyor. Halit Bey (Halid UĞURLU/tercüman) yerimizde gelip gördü. O çocuk zaman zaman gelir, çocukları okutmamda bana yardımcı olur. Benim öğrencilerim artık gelip bana yardım etmeye başladılar.

Türkiye'ye geliş sürecinizden bahsedermisiniz?

Ben Türkiye ile ilgili hiçbir kitap okumadım. Türkiye ile ilgili derinlemesine bir malumatım yoktu. Bir gün öğrencilerimi okuturken Halid Bey geldi, "Türkiye'den bir idare sana ödül vermek istiyor" dedi. Ben tabi önce inanamadım. "Pakistan neresi Türkiye neresi ben niye gideyim; niye alsınlar?" diye düşündüm. Sonra hanımım ve öğrencilerimle istişare ettim. Halit Bey bana yardımcı oldu ve güven verdi. Ben de kabul ettim. Gitmek için devletten izin almam gerekiyordu izin için müracaat ettiğimde araştırmaya şüphelenmeye başladılar. Emekliliğime 3 ay kaldığı için "acaba birisinden borç para mı aldı, bir hata işledi de kaçmaya mı çalışıyor?" diye şüphelendiler. Onlar araştırdılar. Bir baktılar ki, hiç param yok, bisikletimden başka hiçbir şeyim yok ve hiç olmadı da. Sonra bana izin verdiler. Halid Bey ailemi götürebileceğimi söyledi fakat bakıma muhtaç bir çocuğum olduğu için eşimi getiremedim.

Pasaport aldıktan sonra araya bir zaman girdi. Böyle

Kanımın son damlasına kadar bu çocukları okutmaya devam edeceğim. Emekli olduktan sonra da devam edeceğim.

olunca ben artık "acaba olmayacak mı?" diye düşünmeye başladım. Biliyorum insanlar da "Eyüp kim Türkiye'ye gitmek kim?" diye düşünüyorlardı. Ama izzeti veren şerefi veren Hz. Allah'tır. Allah, kulu Eyüp'ü yerden aldı, uçurdu ve Türkiye'ye getirdi. Onlara gidince bunların hepsini göstereceğim.

Bundan sonra...

Kanımın son damlasına kadar bu çocukları okutmaya devam edeceğim. Emekli olduktan sonra da devam edeceğim.

Annelere babalara tavsiyem. Çocukları okutsunlar ilim sahibi yapsınlar boş ve ilgisiz bırakmasınlar, çocuklarımızı cehaletten kurtaralım. Çocukların eğitimi devletlerin, milletlerin geleceği için çok önemlidir.

Gülün bülbüle vefası

CANAN CEHRİ AKYOL

Ey kalemim! Ses ver. Satırlara saklanan manalar bir gülzar olsun, sen de o gülzarın süsü ol önce, gülzarın güzel kokularını taşı kadirşinas gönüllere. Gülzarın bülbülü ol bir de, satırlardaki manaları terennüm et alicenap gönüllere.

İnsanoğlu okumak, görmek istemez mi güzel olanı? Güzel olanın hakikatine vasıl olmayı, o hakikatten nasiplenmenin bahtıyarlığını arzu etmez mi? Güzel olan kimi zaman muhabbetten sızan sözlerde saklı değil midir? Öyleyse mananın kılıfı olan sözlerle varlığını açmak, vefa sahibi olmanın gereğidir. Aslında toprak gibi vefalıdır, uysaldır insan... Toprak, kendisine emanet edilen her tohumu cömertlikle karşılayan, yağmurun rahmetini karşılıksız bırakmayacak vefada olan toprak... Bereketle cevap verir bu rahmete... Tohumlar farklı, toprak aynı, sonuç? Bin bir renk ve tat da ürünün ortaya çıkmasına vesile olacak bir vefa örneği... Aynı topraktan hem gül, hem çalı yetişir... Peki, taşlar, kayalar öyle mi? Yağmur ne kadar rahmetini gönderirse göndersin, tohum ne kadar iyi olursa olsun, taş katıdır, kâinatın bazen uğruna döndüğü vefadan pek bir eser yoktur sanki taşta...

Yağmur ne kadar yağarsa yağsın, rahmete varlığını kapatır, akar gider rahmet vesilesi üzerinden. İnsan da toprak gibi vefalı ve uysaldır aslında, ama bazen özünden uzaklaşır. İşte o vakit uysallığını yitirir, vefadan eser kalmaz insanın gönlünde. Taş gibi katı olur, rahmeti içine alamayacak kadar içine kapanır. Rahmete vesile olacak bir başka gönlün sözlerine vasıl olamayacak kadar vefasını yitirir. Hikmet sahibi bülbülümüzle vefasız gülümüz sanki bu durumu anlatır bizlere...

Derler ki toprağın vefayla karşılık verdiği güzel bir gül bahçesine gelip giden güzel sedalı, hikmet sahibi bülbül güllerden birine gönlünü teslim etmiş. Tomurcuklarını sevmiş önce, onların açılma ihtimali onun gönlündeki umutları yeşertiyormuş. Goncaya dönüşünce, etrafına yaydığı mis kokuyu sevmiş, ne kadar da cömertçe saliveriyor varlığındaki güzellikleri diye düşünmüş. Biraz da kibrinden dimdik duran gövdesini, kibrini görmezden gelerek sevmiş. Ne kadar onurlu diye yorumlamış gövdenin duruşunu. Çiçeklerini döküp de ıssız kaldığı zamanlarda, yalnızlığını, ıssızlığını paylaşmış, "Yeniden baharlar gelecek ve tomurcuklardan goncalar fışkıracaksa üzülme

Muhabbetin sebebi kim olursa
olsun, rahmete vesile olacak sözlerle
varlığını açmalı insan, sonra da toprak
gibi vefalı olmalı vesselam...

niye?" diyerek teselli etmiş gülü. Vefakâr bülbül, gülü o kadar çok sevmiş ki, sivri ve keskin dikenlerine bile rıza makamının olgunluğuyla muhabbet beslemiş. Her hâline şakırmış, her hâline hikâyeler söylemiş. Gönlündeki çağlayanları birer birer dökmüş güle, güzel sesiyle. Gül kurtlanmış bir gün. Bülbül yetişmiş imdadına. Bir muhafız edasıyla gülü kurtarmak için emek harcamış. Gül onun söylediği bütün hikmetli şarkılara ve hikâyelere varlığını kapatıp, o güzel nükteleri almamasına rağmen bizim bülbül hiç sitem etmemiş. Gül bahçesi kuraklığın zahmetini çekmiş bir gün. Hâliyle bizim gül de susuzluktan sararıp solmuş. Vefalı bülbül yetişmiş imdadına. Gagasının minikliğine aldırış etmeden, uzaktaki bir nehirde su taşımış gülün köklerine. Defalarca gidip gelmiş gagası küçük olduğu için. Ama hiç şikâyet etmemiş yorulmaktan. Gül bahçesindeki bütün fidanlar, bülbülün muhabbetine gıptayla bakıyorlarmış. Bu muhabbetin kaynağını da gülün güzel çiçeklerine ve kokusuna bağlıyorlarmış. Ama işin aslı farklıymış. Herkes gıptayla bakarken bu muhabbete, bizim vefasız gül, bülbülden çok şikâyetçiymiş. "Keşke sussa da bir dinlensem, keşke gelmese yanıma da bir rahatlasam." diyormuş. Bülbülün gülzarı şenlendirdiği bir

gün, "Yeter! Susmanı istiyorum, yardımını da istemiyorum. Artık dayanacak gücüm kalmadı." diye bağırmış. Bülbül, güle öyle vefalı bir sevgiyle bağlıymış ki "Benim varlığım seni rahatsız ediyorsa, muhabbetimi emanet ederim gönlümün en derinine, yeter ki sen üzülme. Ben varlığımı, senin varlığına hibe etmişim. Yok olsam ne çıkar!" demiş ve o günden sonra bir daha gül bahçesine uğramaz olmuş. Gül ilk önce sevinmiş. Ama gel zaman git zaman, her gün düzenli sulanmasına, gübrenmesine, ilaçlanmasına rağmen, günden güne solmaya, güzelliğini kaybetmeye başlayınca, kendindeki güzelliğin kaynağının, bülbülün muhabbeti olduğunu anlamış. O güzel, hikmetli sözlerini nasıl dinlemedim? Ne kadar vefasızlık ettim?" diye hayıflanmış kendine.

Muhabbetin sebebi kim olursa olsun, rahmete vesile olacak sözlere varlığını açmalı insan, sonra da toprak gibi vefalı olmalı vesselam...

DR. SAVAŞ ŞAFAK BARKÇİN İLE TARİH VE MÜZİK ÜZERİNE

“

Tarihi bilmek demek, kendimizi bilmek demektir. Tarihimize bağlanmak, kendimize bağlanmak demektir. Tarihimizi bilmeden ve anlamadan kendimizi bilip anlayamayız. O yüzden tarihi sürekli alkışlayanlar da, yuhalayanlar da aslında ne tarihi, ne de kendilerini anlamış olamazlar.

Ankara'da 1966 yılında dünyaya geldi. İlk ve orta öğrenimini burada tamamladı. 1989'da Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi Bölümü'nden mezun oldu. Girdiği DPT'de ülkemizin ilk dış yardım ve BM kalkınma projeleri üzerine çalıştı. Master eğitimini uluslararası ilişkiler alanında ABD Johns Hopkins Üniversitesi'nde 1996 yılında, doktorasını ise siyaset felsefesi alanında Bilkent Üniversitesi'nde 2001 yılında tamamladı. TİKA Başkanlığı, TÜBİTAK'ta Başkan Danışmanlığı, AB müzakere heyetinde ve muhtelif AB komisyonlarında üyelik ve Devlet Planlama Teşkilatı'nda Müsteşar Müşavirliği görevlerinde bulundu. 2009'da Başbakan Başmüşaviri oldu. TRT'de muhtelif sohbet ve müzik programlarını hazırlayıp sundu. Ayrıca muhtelif belgesellere danışman ve metin yazarı olarak katkı verdi. Müzik alanında birçok makale, kitap ve albüm çalışmaları vardır. Klasik ve serbest şiirler yazmaktadır. "Dîvân-ı Zerefşân" başlıklı bir mürettep divanı yayınlanmıştır. Medeniyet üzerine yazılarını topladığı "Kalbin Akli" başlıklı kitabı 2016'da yayınlandı. Müzik üzerine yazılarını içeren "Gönül Makâmı" adlı kitabı ise yakında yayınlanacaktır. Barkçin, İngilizce ve Fransızca bilmektedir.

Konuşmalarınızdan birinde Ankara'da mütevazı bir mahallede dünyaya geldiğinizi belirtmişsiniz. Bize kendinizden, o mütevazı mahalle-den ve doğup büyüdüğünüz ortamdan bahsedebilir misiniz?

Ben Ankara Yenidoğan'da doğdum ve büyüdüm. Burası fakir insanların, Ankara'ya Anadolu'dan göç eden insanların sığınağı olan bir gecekondu semtiydi. Hâlâ da öyle...

Komşuluk ilişkilerimiz çok güzeldi. Bizim gecekondu-muz öyleydi ki içinde kitaplığı vardı. Evde babam ve büyük kardeşlerim klasik Türk müziği dinlerlerdi. Kitap sevgisi, müzik sevgisi, tarih sevgisi hep bu aile ortamından geliyor.

O zamanlar bir mahalle kütüphanemiz vardı. Her gün o kütüphaneye gider, doymayan bir iştahla kitap okurdum. Kütüphanede o kadar çok vakit geçirirdim ki bazen kütüphane memuru bir yere gitmek istediğinde 6-7 yaşlarında olduğum hâlde beni masasına oturtur, öyle giderdi. Okul hayatım hep başarılıydı. Okulun kapalı olduğu zamanlar çok sıkılırdım.

Kendimi "meraklı" birisi olarak tarif ederim. O zamanlarda da çok meraklıydim. Şimdi de ilgili olayım olmayayım, bilmediğim bir şey beni rahatsız eder. Hemen internetten, bilen birilerinden, kitaplardan, ansiklopedilerden onu öğrenmeye çalışırım.

Hayata bakış açınızı mutlaka büyüdüğünüz mahalle gibi şekillendiren başka etkenler de vardır...

Bir yandan çalıştım, bir yandan okudum. Okulda da çok başarılı oldum. O dönemde harçlığımı kazanmak için yaptığım her iş bugün bana sermaye oldu. Dolayısıyla daha okul bitmeden hayata dair tecrübeler edinmiştim. Gençlere de bunu tavsiye ediyorum. Düz talebe, düz insan olmayın. Mutlaka bir yandan emek sarf edin, çalışın. Kendinizi ne kadar zenginleştirirseniz milletimiz de İslam âlemi de o kadar zenginleşir.

Üniversite ve sonrasında hep Batı'da eğitim alma-ra rağmen kendi imanımızdan, kendi irfanımızdan, kendi gönül mirasımızdan asla vazgeçmedim. Kendimiz olmayı vurguladım, vurguluyorum.

Boğaziçi Üniversitesi'ni kazandığım ve öğrenciliğe başladığım ilk yıl kendi kendime Osmanlıca öğrendim. Çünkü asli kaynaklarımıza erişemedikçe Batı ba-

kışlı bilgilere teslim olmaktan başka bir sonuç çıkmazdı. Madem burada Batılı bakışla siyaset bilimini öğrenecektim, o hâlde kendi geleneğimizin siyaset anlayışı nedir diyerek işe başladım. Bir sene boyunca medeniyetimizin siyaset klasiklerini okumaya çalıştım. Master ve doktoramı da hep odaklandığım konularda yaptım.

Okuduğum bütün okullarda basmakalıp, resmi söylemi tekrarlayan şeylerden hoşlanmadım. O yüzden üniversiteden itibaren itirazlarımı açıkça dile getirdim. Kendi düşüncelerime dayanarak kendi sözümü söylemeye çalıştım. Asla Batıcı, modernist, kendi dine, geleneğine, milletine düşman kompleksli bakışı kabul etmedim.

Oldukça yoğun ve bereketli bir çocukluk ve gençlik dönemi geçirmişsiniz. Bunca yoğunluğun içinde sizi kültür ve sanata yönlendiren etkenler neler oldu peki?

Çocukluğumdan beri müziğe ve edebiyata karşı büyük meylim vardı. Küçükken de şarkı ve türkü söylerdim. İlkokul ikiden beri şiir yazıyorum. Bu Allah vergisi bir şey... Kimi bu işlere sevk edilir, kimi el becerilerine, kimi ticarete... Benim nasibim de hep "havadan" işler oldu! Yani söz, müzik bunlar hep "hava" diye tabir edilir ya, ondan... Ailemin, kardeşlerimin yaşadığımız yoksulluğa rağmen müziği ve edebiyatı sevmeleri, evde sürekli dinlenen müzikler bendeki bu meyli alevlendirdi.

Devlet kademelerinde çalışırken de asla bu yönümden taviz vermedim. Hem işimi, hem akademik kariyerimi, hem de sanatla iştigalimi devam ettirdim.

Savaş Bey, çalışmalarınızda ve konuşmalarınızda dil meselesi üzerinde çokça duruyorsunuz. Dile özel bir önem veriyorsunuz...

Bence bütün dillerin kökeni ilahîdir. Allah Teala, "Biz Âdem'e esmayı öğrettik." buyuruyor. Yani isimleri... Bence bu isimler, hem "lisan" hem de "varlık bilgisi"-dir. "Beyan" ilahî bir armağandır. İnsana verilmiş bir nimettir. Kıymetini bilmek gerek her nimet gibi...

Ben de küçüklüğümden beri hem Türkçemize hem de diğer dillere karşı çok ilgiliyim. Bütün derslerime ve sohbetlerime mevzunun aslını oluşturan kavramın etimolojisini, yani kökenini anlatarak başlarım.

Dil medeniyetin vitrinidir. Mesela biz arkadaşımıza ne deriz: "gel sana yemek ısmarlayayım, ikram edeyim"... İngilizcede ise "ikram etmek" ve "ısmarlamak" yoktur,

"let me buy you a meal" derler. Yani "Gel sana yemek satın alayım." "İkram", "kerem"den gelir. "Kerim" Mevlamızın ismidir. Buradaki hürmete dikkat edelim.

Türkçemizi çok severim, doğru konuşmak ve yazmak isterim. Bu konuda titizim. Türkçemize yabancı bir kelime karıştırılırsa hemen müdahale ederim.

Dili olmayanın dini de olmaz. Asli kavram ve kelimelerimize sahip çıkmalıyız. Tercüme ve meal yaklaşımıyla kavramları ve dolayısıyla anlamları yok ediyoruz. Dilimiz yoksullaştıkça düşüncemiz de yoksullaşıyor. Kendi diline hürmet etmeyen hürmet görmez.

Yabancı dil eğitiminde ise çok yanlış yoldayız. Hâlbuki bir insana bir dili öğretmek doğru yöntem ile en fazla bir sene sürer. Doğru bilen, doğru öğreten ve doğru bir yöntem ile...

Edebiyattan başlarsak...

Devlet dairelerinde işe yeni başlayan gençlere verdiğim eğitimlerde her zaman şunu söylerim: Oturduğunuz koltuk size rengini vermesin, siz o koltuğa renginizi verin. Maalesef gerek devlette, gerek siyasette, gerekse sanatta, nereye bakarsanız bakın bizde kendisi olabilmış, kendi rengiyle işinde tebarüz etmiş adam bulabilmek zordur. Sanki renksiz olmak gerekirmiş gibi bakılır. Osmanlı'da herhangi bir devlet memurunu ele alsak, ya şiirle ya bir dille ya müzikle ya resimle ya da hatla yani mutlaka bir sanatla meşguliyeti vardı.

Bugün çevremizde güzellikle bezenmiş çok insan göremiyoruz, çünkü kendi dünyamızda güzele önem vermiyoruz. Peki, ne oldu da daha bir asır geçmeden biz böyle soğuk, renksiz, ciddi bir toplum olduk? Elbette hicvederek söylüyorum. Allah her insana çeşit çeşit kabiliyetler bahşetmiştir. "Bende hiç kabiliyet yok!" diyen Mevlamıza bühtan eder. Çünkü Mevlamız insanı en güzel şekilde ve güzelin meftunu olarak yaratmıştır. Sözü de, işi de, ibadeti de, hatta savaşı da "güzelce" yapmamızı emreder. Peygamber-i Zîşan Efendimiz "gerçek güzel"dir. Bütün vazifesi hakkı ve güzeli bize göstermektir.

Her insanın en az bir kabiliyeti vardır. Başkası gibi müzik, şiir bilmesi gerekmez, belki de onun konuşması, dinlemesi hatta susması güzeldir. Bunlar da birer kabiliyettir. İşte bu kabiliyetleri ne kadar canlı tutar, geliştirirseniz siz de, işiniz de, hizmetiniz de zenginleşir. Benim felsefem bu... Hiçbir kabiliyeti boş bırakmamalıyız. Mevlamızın verdiği bu kabiliyetleri hep işlemeli, hep geliştirmeli, hep eser vermeliyiz...

Devlet görevimde masamın üzerinde bir öbek resmî iş varsa, başka bir öbekte notalar, diğer bir öbekte de kitap bulunurdu. Şiir, edebiyat, tarih, siyaset kitapları... Haftada bir gün de musiki meşkine giderdim.

İlk eserimi 43 yaşımda yazdım. Bugüne dek hemen her sene bir eser vermek nasip oldu. Şu anda da tezgâhta iki kitap var, basıma hazır. En ufak bir boş vaktimde durmam. Ya okurum ya yazarım ya müzik dinlerim ya da müzik yaparım.

Müzikten bu kadar bahsetmişken hemen soralım. Musikiye olan merakınız nereden geliyor?

Müzik merakım ve sevgim her zaman vardı. Fakat lise yıllarımdan itibaren müzikle daha çok ilgilenmeye başladım. Ortaokulda halk müziği korolarına katıldım. Lise ikideyken ilk defa Türk musikisi meşkine başladım. Ankara'da bir koroya seçildim. Lisede ayrıca Kafkas oyunları oynayan bir ekipteydim. Daha ilk bestelerimi lise birde yapıyordum. Elbette çocuksu şeylerdi, ama ilham gelince yapacak bir şey yok.

Batılı olan her şeye karşı var olan aşağılık kompleksi maalesef bu alana da bulaşmış durumda. En büyük düşmanımız bu aşağılık kompleksidir. Bu kompleks bizi bugüne dek siyasette, ticarette, bilimde, sanatta hep gönüllü bir köle haline getirmiştir. Hayatım boyunca bürokraside, sanatta, edebiyatta, hocalıkta bu kompleksle savaştım, hâlâ savaşımaya devam ediyorum. Bir kişi kendisi olmadan "kimse" olamaz. Kendimiz olmanın esası kul olduğumuzu unutmamaktır. Kulluğun dışında hiçbir şey yoktur. İnsan camide kul olup, sı-

“

Benim ilkem şudur: Yaptığım işlerin ne kadar çok kişiye ulaştığına bakmam, bir tek insana ulaştığında bile ne kadar faydalı olduğuna bakarım. Bu sınıfta da böyledir, televizyonda da... Başka bir ilkem de; ne kadar kısıtlı olursa olsun hiçbir anlatma ve paylaşma imkânını kaçırmak istemem. "Gönül Makamı" programı da böyle başladı. Sonunda TRT tarihinin belki de en uzun soluklu klasik Türk musikisi programı oldu.

nıfta kul olmaktan çıkmaz. Dua okurken kul olan, işyerinde de aynı kulluğun içindedir. Hep bunu hatırlamaya ve hatırlatmaya çalışıyorum. Bir zamanlar Batıcıların sarıldığı bu kompleks maalesef bugün kendini “muhafazakâr” sayan kitleye de bulaştı.

Neyse, konumuza geri dönelim. Müzik ile ilgim hep dinleyici olarak devam etti. Nihayet Ankara’da 2000 yılında neyzen Ali Sarıgül üstadım ile tanıştım. Onun ikramıyla meşk etmeye başladım. Yaklaşık 12 sene bize katlandı. Emanetini vermek için çabaladı, fedakârlık gösterdi. Kabımız küçük, ırmak akıyordu ama aldığımız kabımız kadardır elbette...

Velhasıl müziğimizi anlamada, icrada ve anlatmada gördüğüm hataları ve yanlışları göstermeye çalışıyorum. Buradaki doğru da her şeydeki doğrudur: Tevhit. Medeniyetimizin her alanında temel “iman”dır.

Tarihe olan merakınızı da biraz dinlemek isteriz...

Kişinin tarihi, özgeçmişidir. Özgeçmiş nedir? Siz kimsiniz, neler yapmışsınız, nerelerde bulunmuşsunuz, bütün bunların özetidir. Aynen bunun gibi milletlerin, toplumların ve medeniyetlerin özgeçmişidir tarihleri... Ama biz tarihi hep “olmuş bitmiş” olaylar olarak anlıyoruz. Hâlbuki tarih yaşayan şeye denir, ölen şeye denmez.

Tarihi bilmek demek, kendimizi bilmek demektir. Tarihimize bağlanmak, kendimize bağlanmak demektir. Tarihimizi bilmeden ve anlamadan kendimizi bilip anlayamayız. O yüzden tarihi sürekli alkışlayanlar da, yuhalayanlar da aslında ne tarihi, ne de kendilerini anlamış olamazlar.

Tarihi de musiki gibi, diğer sanatlar gibi anlamından kopuk ele alıyoruz. Oysa tarih bizim için büyük bir ibret sahnesi ve çözüm hazinesidir. Tarihteki olaylara bakarak, insanların ve devletlerin karşılaştıkları sorunlara nasıl baktıklarını, hangi ilkelerle hangi çözümleri geliştirdiklerini görebiliriz. Ben tarihe böyle bakıyorum.

Ve televizyon programlarınız... Yazma haricinde ekranlardan da mesaj vermek istediniz.

Benim ilkem şudur: Yaptığım işlerin ne kadar çok kişiye ulaştığına bakmam, bir tek insana ulaştığında bile ne kadar faydalı olduğuna bakarım. Bu sınıfta da böyledir, televizyonda da... Başka bir ilkem de; ne kadar kısıtlı olursa olsun hiçbir anlatma ve paylaşma imkânını kaçırmak istemem. “Gönül Makamı” programı da böyle başladı. Sonunda TRT tarihinin belki de en uzun soluklu klasik Türk musikisi programı oldu.

Aynı şekilde sevgili ağabeyim Rasim Özdenören ile “Mâveraya Yolculuk” programını yaptım. Gayem böylesine büyük bir şahsiyeti insanımıza tanıtmaktı. Nihayet yakında 100. Programda sonlanan “Gelenekten Geleceğe” başlıklı program fikri gelişti. Buradaki amacım da “kendimiz olmayı” hatırlatmak, hepimizin kafasında yer etmiş Batıcı, aşağılık kompleksini besleyen klişeleri kırmaktır. Hayatın ve her şeyin temelinin kulluk olduğunu hatırlatmaktır. Allah niyetimizi sahih ve gayretimizi meşkûr kılsın.

Perde arkası...

ELİFNUR BİLGİN

Evimizi ev yapar, sokaktan ayırır perdeler. Sokakta mahremiyet yoktur fakat ev öyle mi? Çünkü evde perdelerimiz vardır ve onlar ev mahremiyetimizin koruyucularıdır. Hava karardığında ışıklarımızı yakmadan önce ilk yapacağımız iştir perdelerimizi çekmek, dışarıdan gelecek bakışlardan sakınmak ve özel kılmak için evlerimizi. Amacı evlerde

ne olduğunu görmek, halkı gözaltında tutmak olan bir kralın Avrupa'da perdeyi yasakladığı ve pencerelerin yere kadar olmasını şart kıldığı anlatılır. Öyle ya mahremiyetin ihlali özgürlüğün de elden alınmasıdır aslında.

Perde ilk izlenimdir. Bize evde yaşamın olduğunu anlatır. Hiç boş ev perdeli olur mu? Yeni taşındığımızda bile evde ilk perdenin eksikliği

Görünmemesi gerekeni gizlemek, mahrem olanı korumak, evi özgür ve özerk bir alana dönüştürmek perdelerin işte bu vazgeçilmez vazifeleri olarak karşımızda durmaktadır bugün de.

hisseder ona öncelik veririz. Çünkü televizyonsuz yahut mobilyasız bile bir süre idare edebilirken perdesiz yaşamak bir gün bile bizi zorlar. Evin yaşamaya başladığını, canlandığını haber verir bu sebeple evvela perdeler. Artık ev yuva olma yoluna girmiş, mekân yeni bir ruh kazanmıştır adeta.

Dahası perde ev ahalisinin zevkini de yansıtır. Bir tür

aksesuardır evi güzelleştiren. Tür tür kumaşın ve bir sürü rengin arasından uzun, kısa, gipürlüsü derken pek çok kombinasyon oluşturulabilir. Salona daha şık, mutfağa daha kullanışlı ve diğer odaların konumlarına göre tek tek kafa yorulur. Üstelik modernizmin iliklerimize kadar işlediği, reklamın, modanın her işte söz sahibi olduğu günümüzde perdelerimiz de nasibini hakkıyla almış, değişmiş, dönüşmüştür. Rüzgârda ahenkle uçuşan perdelerin yerini, sertliği ve ciddiyeti ile evleri ofislere benzeten storlar, zebra- lar almış; mekanik aksam perdelerle de evlerimize sızıvermiştir.

Rüzgârda ahenkle uçuşan perdelerin yerini, sertliği ve ciddiyeti ile evleri ofislere benzeten storlar, zebra- lar almış; mekanik aksam perdelerle de evlerimize sızıvermiştir.

Perde, temizliği de yansıtır çoğu zaman. Bu sebeple evler temizlenirken perde- rimizin temizliği ayrı bir has- sasiyet ister. Perdelerimizi çıkarır çıkarmaz makineye atmaktansa suda bekletip, kolaya yatırmak için püf nok- talarındandır. Ayrıca uzun süre yıkanmamış perdeleri temizlemek zorlaşacağı için evin hanımının gözleri perde- lerin üzerindedir. Bir de öyle sadece bugün salonunkileri mi yıkasak diye bir seçenek annelerimizin lügatinde pek yoktur. Haklıdırılar aslında. Oturma odası boynu bükük mü kalsın. Mutfak, yazıklar olsun diye sitem mi etsin. Bu yüzden evin tüm perdeleri itinayla hep beraber yıkanır ve ütülenir; ütü istemediği söylene dahi. Çünkü perde- lerin temiz olduklarını göste- ren belki de en önemli unsur ütülerinin tam yapılmış ol- masıdır. Ve koca koca perde- lerin ütülenmesi de evde bir dayanışma gerektirir. Evet, yıkadık, ütülerdik ama o as- mak yok mu? Kol gücü ge- rektiren bu iş hanımlar önce

eşlerinden rica ederler. Fakat şartlar sağlanamamışsa artık iş başa düşmüştür.

Perdelerin yıkanması, ütü- lenmesi ve asılması hummalı bir çalışma ciddi bir gayret işidir ki tüm bu gayret için bazen özel günler beklenir. Mesela hummalı bir perde temizliği bize bayramın gel- diğini işaret eder çoğu za- man. Yıkanmamış perdelerle bayram temizliğini tamam- lamak mümkün değildir zira.

Evimizin canlılığını, mahremi- yetini ve estetiğini yansıtan ve anlatan perdeler okullar- da, ofislerde de kullanılmakla beraber tüm bu anlamlarını en çok evlerde kazanırlar. Saklambaç oynayan minikle- re de örtü olan perdeler asıl amaçları dikkate alındığında pek vaz geçilmez pek anlamlı bir vazife icra ederler. Görün- memesi gerekeni gizlemek, mahrem olanı korumak, evi özgür ve özerk bir alana dö- nüştürmek perdelerin işte bu vazgeçilmez vazifeleri olarak karşımızda durmaktadır bu- gün de.

Modernizmin iliklerimize kadar işlediği, reklamın, modanın her işte söz sahibi olduğu günümüzde perdelerimiz de nasibini hakkıyla almış, değişmiş, dönüşmüştür.

Osmanlı Manevi Mimarı ve **Anadolu'nun Hâmisi** HACI BAYRAM VELİ

SEHER MERİÇ

Fotoğraflar: Seher Meriç

N

e zaman onu ziyaret etsem içimi bir huzur kaplar...

Bu ayki yazıma biraz hızlı bir giriş yapmış olabilirim... Ama inanın böyle, Ankara'da yaşamanın en iyi yanı ne derlerse genellikle herkes "si-

nema ve tiyatroya istediğim zaman gidebiliyorum veya çeşitli eğitim kurumları var ya da ailemin burada yaşıyor olması..." diyebilir.

Ama benim için bu sorunun cevabı biraz farklı...

Merak ettiniz değil mi? O za-

man sizleri daha fazla meraklandırmadan cevap vereyim.

Benim için Ankara'da yaşamanın en güzel yanı, belki de Hacı Bayram Veli'nin de burada yaşamış olması diyebilirim. Kendinizi yanında huzurlu ve dingin hissettiğiniz büyükleriniz vardır ya...

Bilmek istersen seni,
Cân içinde ara cânı.
Geç cânından bul âni,
Sen seni bil, sen seni

Bu Tokatlı iki çocuklu aile ile epey sohbet ettim... Onlara dilim döndüğünce Hacı Bayram Veli hakkında bildiklerimi anlattım... İşte bunları şimdi sizlerle de paylaşmak istiyorum.

Hacı Bayram Veli'nin gerçek adı Numan bin Ahmet'tir.

Bir gün medreseye birisi gelerek; "İsmim Şüca-i Karamani'dir. Hocam Hamidüddin-i Veli'nin selamı var. Sizi Kayseri'ye davet ediyor. Bu vazife ile huzurunuzda geldim." demiş. O da, Hamidüddin ismini duyunca; "Baş üstüne, bu davete icabet lazımdır. Hemen gidelim..." diyerek müderrisliği bırakmış. Birlikte Kayseri'ye yönelmişler ve Somuncu Baba diye bilinen Hamidüddin-i Veli ile Kurban Bayramı'nda buluşmuşlar. O zaman Hamidüddin-i Veli; "İki bayramı birden kutluyoruz!" demiş ve ona 'Bayram' lakabını vermiş. Dedim ya her şey nasip işi...

Sizlere caminin yakın bir zamanda yapılan yenilenme işlemlerinden sonraki hâlinde de bahsetmek isterim.

Cami ilk yapıldığında taş kaideli, tuğla duvarlı ve kiremit çatılı bir yapıymış. İlerleyen dönemlerde yapılan onarımlar nedeniyle maalesef ilk hâlini kaybetmiş... Caminin harime sonradan eklenen ikinci kademesinin güney yüzünde alt ve üst pencerelerin arasında yeşil sırlı tuğlalarla bir satır hâlinde ve iki alt pencere arasında celi sülüs ile kelime-i tevhit yazılmış.

Ama beni daha çok ilgilendiren bölüm ise; ilk yapıdan

İşte bu ayki yazımda onlardan birini anlatmak istiyorum sizlere...

Geçen hafta Hacı Bayram Veli Camii'ne gittiğimde hemen arkasındaki havuzun yanındaki banklarda oturan bir aile ile tanıştım. Tokat'tan Ankara'ya akrabalarını ziya-

rete gelmişler. İlk iş olarak Hacı Bayram Veli Camii'ni ve türbesini görmek istemişler. Hem ne derler bilirsiniz, her şey "nasip" işidir... Kimisi böyle taa Tokat'tan buralara gelir, kimisi de yıllardır burunun dibinde olduğunu bildiği böyle bir gönül sultanını ziyaret edemez...

Fatih Sultan Mehmet Han'ın hocası olan Akşemsettin'in de, Hacı Bayram'ın öğrencisi olduğunu unutmamak lazım elbette.

Bu veli zat, bizlere günümüzden altı yüz yıl evvelinden hoşgörü ve saygısıyla, insanlık dersi vermeye devam ediyor... Caminin hemen arka tarafındaki havuzun önünden hem tapınağı, hem de camiye çok rahat görebilirsiniz...

kalan ve zemin altında bulunan dört adet "çilehane"dir... "Çilehane nedir" diyenler için Allah rızasını kazanmak düşüncesiyle belli adap çerçevesinde mescitte kalınan yere verilen isimdir diye kısaca tanımlayabilirim. Hele hele Hacı Bayram'ın ve talebelerinin de burada ibadet ettiklerini düşünmek bile çok güzel bir duygu. Fatih Sultan Mehmet Han'ın hocası olan Akşemsettin'in de, Hacı Bayram'ın öğrencisi olduğunu unutmamak lazım elbette.

Bir rivayete göre Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'u fethet-

tiğini, babası II. Murat'a Hacı Bayram Veli bildirmiştir.

Çilehaneyi çok görmek istesem de bir türlü nasip olmadı... Bildiğim kadarıyla ramazan ayının son on günü ziyarete açılmış...

Ben biraz cami ve etrafındakileri size anlatmaya çalıştım. Ama yine de kendiniz görseniz daha iyi olur... Ama onun yerine size Hacı Bayram'ın manevi dünyasını anlatmak bana daha anlamlı geliyor... Cami'nin hemen bitişiğinde yer alan türbesi, her gün yüzlerce; hele hele dini ve özel günlerde inan-

Cami ilk yapıldığında taş kaideli, tuğla duvarlı ve kiremit çatılı bir yapıymış. İlerleyen dönemlerde yapılan onarımlar nedeniyle maalesef ilk hâlini kaybetmiş...

insan akınına uğruyor. Cami ilk yapıldığı yıllarda yani 1400'lerde, Hacı Bayram Veli etrafına toplanan talebeleriyle beraber kendilerine yetebilecek bir yere bir dergâh inşa etmeye karar verirler... Hristiyanlar için kutsal bir mekân kabul edilen Augustus Tapınağı'nı yıkıp yıkmayacaklarını sorulunca bu tapınağa dokunulmamasını söylemiş... Dolayısıyla cami ve tapınağın duvarlarını birleştirmiş... Şimdi aklınıza "Acaba bu tapınak duruyor mu?" sorusu gelebilir. Evet duruyor. Bu veli zat, bizlere günümüzden altı yüz yıl evvelinden hoşgörü ve saygısıyla, insanlık dersi vermeye devam ediyor... Caminin hemen arka tarafındaki havuzun önünden hem tapınağı, hem de camiyi çok rahat görebilirsiniz...

Hakkında onlarca kısa olan Veli'nin eserlerini Türkçe yazması; Türkçe kullanımının Anadolu'yu önemli şekilde etkilediğini de söylemeliyim... Hatta Farsça olan kitapları, talebelerinin daha kolay anlamaları ve öğrenmeleri için Türkçeye çevirtirmiş... Onun hakkında anlatılan kıssalardan birini sizlere de anlatmak isterdim. Hele Hacı Bayram Veli'nin samimiyet testi ve meydanı boşaltan müritlerini... Ama burada yerim kısıtlı. Hacı Bayram Camii'nin avlusunda tanıştığım Tokatlı aileye bu hikâyelerin iki üç tanesini anlattım...

Hayatını okuduğunuzda Hacı Bayram Veli'nin topluma ve dünya hayatına da bakışını anlayabilirsiniz. Ona göre top-

lum iki ana kesime ayrılıyor-muş: Zenginler ve yoksullar.

Bu iki grubun arasında köprü kurulması ve yoksulların sosyoekonomik güvenliğinin sağlanması görevini yaşadığı dönemde Hacı Bayram Veli gerçekleştirmiş. Bunu nasıl yaptı diye sorarsanız size şöyle cevap verebilirim: Mübarek aylarda müritleriyle beraber Ankara'nın ticari merkezlerinde dolaşır, dükân sahiplerinden isteyenler zekât ve sadakalarını dervişlerin taşıdığı büyük bir torba içine atarlarmış. Bu paralar bir yardım sandığında top-

lanır kimsesiz yaşlılara, dul bayanlara, öksüzlere, evlenemeyecek kadar fakir genç kızlara ve erkeklere, kitap alamayacak kadar fakir öğrencilere kısacası tüm ihtiyaç sahiplerine dağıtılmış... Bana göre, günümüzdeki sosyal yardımlaşma organizasyonlarının temeli de bundan altı asır önce Hacı Bayram Veli tarafından atılmış... Siz ne dersiniz?

Hacı Bayram Veli, ömrünün sonuna kadar İslamiyet'i yaymak için çalışmış ve 1429 tarihinde Ankara'da vefat etmiş. Vefatından sonra Bayramiye yolunu, talebelerinden Akşemsettin ve Bıçakçı Ömer Efendi devam ettirmişler.

Bu ayki gezimizin sonuna gelirken, aklıma onun güzel bir sözü geldi:

"Ayıp ve kusurlarını gördüğünüz arkadaşlarınızın, komşularınızın, sırlarını ifşa etmeyiniz; çünkü gördüğünüz bu sırlar, size emanettir. Emanete hıyanet ise, çirkin bir harekettir. Emaneti koruyunuz."

Yemek yiyince karnımızın doyduğu gibi bu manevi sultanları ziyaret edince de ruhumuz doyuyor sanki... Eğer yolunuz düşerse Hacı Bayram Veli Camii'ni ve türbesini ziyaret ederek onun manevi ikliminden faydalanmanızı muhakkak tavsiye ederim... Sözlerimi Hacı Bayram Veli'nin güzel bir deyişle tamamlayayım:

"Hiçbir günahı küçümseme-yin, çok çalışın. Boş gezenler, zengin bile olsa, arkadaşları şeytan, kalpleri şeytanın ko-nağı olur."

Eserlerini Türkçe yazması; Türkçe kullanımının Anadolu'yu önemli şekilde etkilediğini de söylemeliyim... Hatta Farsça olan kitapları, talebelerinin daha kolay anlamaları ve öğrenmeleri için Türkçeye çevirtirmiş...

ŞEHİTLER EFENDİSİNİN KIZI: *Ümame Bint Hamza*

YRD. DOÇ. DR. AYŞE ESRA ŞAHYAR

Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

Hicretin yedinci senesiydi. Rasulü Allah ve ashabı umre için Medine'den Mekke'ye gelmişlerdi. İslam tarihine "umretü'l-kaza" adıyla geçen bu umre, pek çok muhacirin Mekke özlemine merhem olmuş, onlar hicretten sonra ilk kez umre yapma imkânı elde etmişlerdi. Mekke'de kalış sürelerini tamamlayıp tam Medine'ye doğru yola koyulmuşlardı ki arkalarından koşan bir kız çocuğunun sesiyle durakladılar: "Amcacığım, amcacığım!..." diye te-laş ve heyecanla, Rasulü Allah'a seslenmekteydi. Rasulü Allah geriye dönünce sevgili amcası, Uhut şehidi ve şehitler efendisi Hz. Hamza'nın kızı Ümame ile göz göze geldi. Ümame, Rasulü Allah'ın amca kızı olduğu gibi süt akrabalığı sebebiyle aynı zamanda yeğeni sayılırdı. Zira Rasulü Allah amcası Hamza ile sütkardeşti. Ümame'nin Peygamber Efendimize "Amcacığım" diye hitap etmesi de bu süt akrabalığı sebebiyleydi.

Hiz. Hamza'nın kızı Ümame'nin tek bir arzusu vardı: Allah Rasulü ile beraber Medine'ye gitmek. Duruma şahit olan Hiz. Ali hemen ileri atıldı ve: "Amcamızın kızını müşriklerin elinde bırakamayız." dedi. Ümame'yi sırtlanıp Hiz. Fatıma'ya uzattı. Hiz. Fatıma da Ümame'yi devesinin mahfesine sakladı. Böylece Hiz. Hamza'nın emaneti olan bu minik kız çocuğu için hicret yolculuğu başlamış oldu. (Buhari, Meğazi 43.)

Ümame, Mekke'den uzaklaşıp Medine'ye yaklaştıkça adeta sevgili babasının kokusunu hissetmeye başlamıştı. Yüreği acıyla dolu bu yavru ısrarla babasının kabrinin yerini sorup durdu. Ümame'nin bu içli ara-

yışı ve baba özlemi peygamber şairi Hassan b. Sabit'i de derinden etkilemiş, ona şu dizeleri söyletmişti:

"O kız değerli ve şecaat sahibi bir efendiyi sorup duruyor
Kötülükler karşısında erkenden ve hızla yola çıkan cesur adamı
Ona dedim ki: Ey Ümame şehitlik rahat ve huzurdur
Gafur olan Rabbin rızasına ermektir

Mahlûkatın Rabbinin, arşın sahibinin davetidir
Rıza ve mutlulukla dolu cennete"
(İbn Hacer, el-İsâbe, VII, 500.)

Ümame, evlenme yaşına gelince Hz. Peygamber onu Ümmü Seleme'nin oğlu Seleme ile evlendirdi. Seleme, Rasulü Allah'ın evinde büyümüş yetim bir çocuktur. Bu evlilikle Uhud'un iki şehidinin evlatları bir araya gelmiş oluyordu.

Hiz. Fatıma'nın terkisinde, nihayet peygamber şehri Medine'ye varan Ümame, babası Hamza'nın yakınları tarafından büyük iltifatla karşılandı. Amcaoğulları Hiz. Ali ve Cafer b. Ebu Talip'in yanı sıra Zeyt b. Harise de Ümame'yi himayesine almak istiyordu. Her biri şehitler efendisinin kızına sahip çıkmak, bakımını üstlenmek için yarışa girmişti. Hiz. Ali, Ümame'yi Mekke'den kendisinin getirdiğini, ayrıca onun amcaoğlu olduğunu söylüyor, ısrarla himayesine talip oluyordu. Cafer b. Ebu Talip ise, Ümame ile amca çocukları olmalarının yanı sıra hanımı Esmâ bint Umeys'in Ümame'nin teyzesi olduğunu hatırlatıyordu. Zeyt b. Harise'ye gelince, Rasulü Allah'ın kendisi ile Hiz. Hamza'yı İslam kardeşi ilan ettiğini, bu manevi kardeşlik hatırına Ümame'yi koruma ve kollama önceliği olduğunu ileri sürüyordu. Bu iyilik yarışı karşısında Allah Rasulü, "teyzenin anne gibi olduğunu" ifade buyurarak Ümame'nin, teyzesinin yanında kalmasını uygun buldu. Böylelikle Ümame'nin

Ümame'yi tarif etmek için çok şey söylenebilir: Sevgili peygamberimizin amcakızı, süt akrabalığı ile yeğeni, şehitler efendisi Hz. Hamza'nın kızı, Hz. Ali'nin ve Cafer'in amcakızları, Ümmü Seleme'nin gelini ve daha pek çok kıymetli bağ...

hidane hakkı Cafer b. Ebu Talip'e verilmiş oldu. (Buhari, Meğazi, 43.)

Allah Rasulü Ümame'yi her zaman koruyup kolladı. Onu adeta sevgili kızı Fatıma ile bir tuttu. Bir gün Rasulullah'a ipek bir kaftan hediye edilmişti. Allah Rasulü hemen Hz. Ali'yi yanına çağırdı. Bu ipek kaftanı ona verdi ve başörtüsü olarak kullanmaları için Fatıma'lar arasında paylaşmasını istedi. Hz. Ali de bu ipek kaftanı hanımı Hz. Fatıma, annesi Fatıma bint Eset ve Ümame arasında paylaştırdı. (Müslim, Libas 18.) Bu nedenle olsa gerek bazı biyografi müellifleri Ümame'nin ismini Fatıma olarak da kaydetmişlerdir. (Ebu Nuaym, Ma'rifetü's-sahabe, VI, 3409.)

Ümame, evlenme yaşına gelince Hz. Peygamber onu Ümmü Seleme'nin oğlu Seleme ile evlendirdi. Seleme, Rasulullah'ın evinde büyümüş yetim bir çocuktur. Bu evlilikle Uhut'un iki şehidinin evlatları bir araya gelmiş oluyordu. Zira Seleme'nin babası Ebu Seleme de Uhut Savaşı'nda aldığı yaranın tesiri ile şehit olmuş bir sahabi idi. Ümmü Seleme ise kocasının şehadetinin ardından Hz. Peygamber ile evlenmişti. Ümame bu evlilik ile peygamberimizin eşlerinden Ümmü Seleme'nin de gelini oldu.

Ümame'yi tarif etmek için çok şey söylenebilir: Sevgili peygamberimizin amcakızı, süt akrabalığı ile yeğeni, şehitler efendisi Hz. Hamza'nın kızı, Hz. Ali'nin ve Cafer'in amcakızları, Ümmü Seleme'nin gelini ve daha pek çok kıymetli bağ... Asr-ı saadetin mahzun ama bir o kadar değerli yetimi... Ashabın büyüklerinin koruyup kollamak için yarıştıkları göz aydınlığı bir kız evlat... Adı Hz. Fatıma ile anılan bir Fatıma...

Peygamber şairi Hassan'ın dediği gibi, şehitlik bir davet, bir rıza, bir sürur. Hem şehit için hem de şehidin ardında bıraktığı yakınları için...

RUANDA: Bin tepeli ülke

SALİHA DİLMAÇ

"Türkiye dünyada nasıl büyük bir ülke olunacağını gösteriyor ve burada eğitim gören bizler Afrika kıtasında ve özellikle benim ana yurdum Ruanda'da nasıl stratejiler geliştirebileceğimizi buradan öğrenebiliriz."

Hassan Mbarushimana

"Ruanda'da pek çok tepeler, dağlar vardır ve adından da anlaşılacağı gibi binlerce tepelerle çevrilidir. Ve evet, Karadeniz Bölgesi, özellikle de Trabzon Ruanda'ya en çok benzeyen yerdir."

Ruanda, Afrika imgelemlerimizin bizi yanılttığı ülke. Acıyı bilgelikle yoğurup, barışı yeniden tesis eden, affetmek kelimesinin anlamını pekiştirdiği, güzel insanların güzel ülkesi... Misafirimiz, Ruanda'dan Hassan Mbarushimana.

"Etrafında binlerce tepelerin bulunduğu ülkeden, Ruanda'dan geliyorum. Ruanda'nın başkenti Kigali ise, dünyadaki en temiz ve en güvenli şehirlerden biridir. Liseyi Ruanda'da

bitirdim ve şu anda Türk Hava Kurumu Üniversitesi'nde lisans yapıyorum. Daha önce Türkiye'deki Ruanda Topluluğu başkanlığı yaptım. Şimdi ise, Türkiye'de Afrika Öğrenci Birliği'nin finans sorumlusu olarak katkı vermekteyim."

Güven dolu bakışlarıyla, sanki kırk değil, seksen yıldır tanıdığımız bu genç niçin Türkiye'deydi?

"Çünkü ben bir öğrenciyim."

İyi de neden? Neden bir öğrenci olarak dünyada bu kadar

ülke varken bizim ülkemizi tercih etmişti?

"Türkiye'de bir potansiyel gördüm." diyerek başladı sözlerine. Ayrıca, genel olarak Türk eğitim sistemi ilgimi çekti. Yine Türkiye'nin kültürel mirası da bu ülkeye gelmem için beni motive etti. Böylelikle hiç bir yerde bulamayacağınız bu ülkeyi yakından tanıyabilirdim. Türkiye kültürel çeşitliliğin, medeniyetlerin ve geçmişten geleceğe uzanan köprülerin özüdür.

Sadece eğitim için değil, Tür-

kiye dünyaya nasıl büyük bir ülke olunacağını gösteriyor ve burada eğitim gören bizler Afrika kıtasında ve özellikle benim ana yurdum Ruanda'da nasıl stratejiler geliştirebileceğimizi buradan öğrenebiliriz.

Hassan için ülkesi, ülkesi için Hassan bir umut olmuş adeta. Onun niyeti sadece okumak ve gitmek değil. Onun niyeti öğrenmek ve sadece ülkesine değil, tüm Afrika kıtasına hizmet etmek. Gözlerinden yansıyan her pırıltıda ayrı bir hayal, her hayalin altında filizlenmeyi bekleyen bir plan olduğunu görebilirsiniz.

Bize Ruanda'yı, yaşadığın şehri anlat Hassan!

"Ben Ruanda'nın başkenti Kigali'de yaşıyorum. Ruanda, Doğu Afrika'da yeşil dağlarla kaplı bir ülke. Kuzeyde Uganda, doğuda Tanzanya, güneyde Burundi ve batısında Demokratik Kongo Cumhuriyeti var. 26.338 km2'lik bir alanda 12 milyon nüfusu var. Belçika tarafından sömürgeleştirilmiş olan ülkem, 1 Temmuz 1962'de bağımsızlığını kazanmıştır.

Dağ gorillerine ve altın maymunlara yuva olan Volkan Ulusal Parkımız var. Karisimbi Dağı buradadır. Bu park dört ormanlık volkana sahiptir. Güneybatısında şempanzeler ve diğer primatlar için yaşam alanı olan yağmur ormanları bulunan dağlarıyla Nyungwe Ulusal Parkı vardır.

Kigali şehri 1907 yılında Alman koloni kanunu ile Dr. Richard Kandt tarafından kurulmuş olup 1962'ye kadar başkent olmamıştır. Başkent seçilmesinin nedeni eski başkente göre daha merkezi olmasıdır.

Ruanda'nın kelime anlamı "büyüyen, gelişen" demekmiş. Bu kadar güzel, bereketli bir ülke ve onu seven vatandaşlarıyla bu ülkenin ilerlememesi mümkün değil. Ruanda ayrıca "bin tepeler ülkesi" olarak da biliniyor. Fotoğraflarına bakıyorum, sanki başka bir kıtada, güneyde değil de, kuzeyimizde Karadeniz Bölgemizde bu topraklar.

"Ruanda'da pek çok tepeler, dağlar vardır ve adından da anlaşılacağı gibi binlerce tepelerle çevrilidir. Ve evet, Karadeniz Bölgesi, özellikle de Trabzon, Ruanda'ya en çok benzeyen yerdir."

Diğer bir duyum ise Ruanda'nın çok temiz bir ülke olduğunu...

"Ruanda, Ruandalıları hastalıkları önlemek için temiz olma ve temiz bir çevrede yaşama konusunda cesaretlendiren lider Paul Kagame sayesinde olmuştur. Ruandalılar Umuganda olarak da bilinen aylık toplum hizmeti uygulamalarında, buna çevreyi temizlemek de dâhil gelişmeye yönelik her aktivitede yer alıp liderlerinin politikalarını desteklemiştir."

Bu uygulama geçiştirilemeyecek kadar önemli bir hizmet aslında. Düşünsenize her ay belli bir günde halk sokakları temizliyor. Hassan Ruanda'nın sadece temiz değil, ayrıca güvenli bir ülke olduğunu da anlatıyor.

"Ulusal ya da dini kutlama ve bayramları halk, ailesi ve diğer yakın çevresiyle birlikte kutlar. Ruanda, Afrika'nın güvenli ülkelerinden biri olarak bilinir. Bu yüzden kutlamalar gece ya

Hassan için ülkesi, ülkesi için Hassan bir umut olmuş adeta. Onun niyeti sadece okumak ve gitmek değil. Onun niyeti öğrenmek ve sadece ülkesine değil, tüm Afrika kıtasına hizmet etmek. Gözlerinden yansıyan her pırıltıda ayrı bir hayal, her hayalin altında filizlenmeyi bekleyen bir plan olduğunu görebilirsiniz.

da gündüz problemsiz bir şekilde yapılır."

Hassan'ın umudu ve geleceğe olan güveni sağlam olduğu için güzel şeyler anlatıyor. Oysa biliyoruz ki bu ülke ve insanları medeniyetin şaha kalktığını düşündüğümüz yıllarda çok büyük sorunlar yaşadı. Önce Almanya ve sonrasında Belçika sömürgesi olan Ruanda'da insanlar yapay sınıflara ayrıldılar. Medeniyetin beşiği olan coğrafyada komşusu Hollanda'ya pek bir benzeyen Belçika, Ruanda'da yaşayan halkı sınıflara ayırdı. 10'dan fazla ineği olana Tutsi, 10'dan az ineği olana Hutu ve hiç ineği olmayana Twa kimliği vererek, halk arasında bir uçurumun yarattı. Önce Tutsileri sonra Hutulara destekleyerek bir kimlik ve sınıf tartışmasının temellerini de ustalıkla attı. Srebrenitza'da katliama göz yuman Hollandalıların komşusu Belçika başka bir katliamın harcını karıyordu kendi coğrafyasından çok uzak olan bir coğrafyada.

1959'da üst yönetimlerde yer alan Tutsilere karşı Hutular ayaklanmış ve bu ayaklanmada 10 bin kişi hayatını kaybetmiş, binlerce Tutsi komşu ülkelere göç etmek zorunda kalmıştır. Belçika bu sırada sö-

Belçika, Ruanda'da yaşayan halkı sınıflara ayırdı. 10'dan fazla ineği olana Tutsi, 10'dan az ineği olana Hutu ve hiç ineği olmayana Twa kimliği vererek, halk arasında bir uçurumun yarattı.

mürge yönetimini güvenli bir şekilde yeniden tesis edecek ve göç eden halk ancak bundan sonra ülkesine dönecektir. 1990'larda ülkelerine tekrar dönmek isteyen Tutsileri engellemek için Hutular radyo çağrıları ile Hutu halkını, Tutsileri yok etmeye çağırmıştır. Üstelik BM çalışanları bu süreçte kayıtsız kalmışlar arkalarına dönüp bakmadan ülkeyi terk etmişlerdir.

"Bu, önceki rejimin Cumhurbaşkanı Habyarimana'nın Ruanda toplumunun bir kısmını öldürdüğü, bir milyondan fazla Tutsinin hayatının talep edildiği ve ülkenin farklı yerlerinde yaşayan Tutsilerin maruz kaldığı "1994 Soykırımı" sürecidir. Ayrıca, Paul Kagame öncülüğünde Ruanda Vatanseverler Cephesi'nin Habyarimana rejimine karşı soykırımı durdurmak ve Ruanda'yı özgürleştirmek için savaştığı süreçtir."

Üç ay içinde 750 bin Tutsi ve 50 bin ılımlı Hutunun katledildiği bu soykırımı, adı "Otel Ruanda" olan bir filmde öğrenmek

ve 1994 yılında böyle bir vahşetin yaşanabilmiş olmasına inanmamak. Otel Ruanda'yı seyredip seyretmediğini merak ediyorum birden. Tutsi halkını korumak için otelin kapılarını onlara açan ve büyük bir mücadele veren bir işletmecinin hikâyesi...

"Her şeyden önce Otel Ruanda, Tutsilere karşı yapılan soykırım sırasında Mille Colline Hotel'e sığınan insanlardan aslında para sızdırmak gibi kişisel menfaatleri olan biri tarafından yapılmış sahte, uydurulmuş bir hikâyesi olan bir filmidir. Bu filmi yapan kişi soykırımı inkâr eden bir suçludur ve dikkate alınmaması gereken bir filmidir" diyor Hassan.

İşte kötülük bu... Yaşanan bunca dramın içinden kapitalist bir tutumla bir eser üretmek ve aslında neyin iş yapacağıının bilinciyle- iyilikle, insanlıkla- göz boyamak.

Savaş sonrasında yaşananlar ise şaşırtıcı. Bosna Hersek'te olanların aksine soykırımı ya-

panlar pişman olduklarını söyleyerek, af dilediler. Daha da şaşırtıcı olan katliamda bütün ailesini kaybetmiş insanların bile, aile fertlerini öldürenlerin gözlerinin içine bakarak "Seni affediyorum" demeleridir.

"Bu başarının ardında Ruanda lideri Paul Kagame'nin olumlu vizyonu vardır. Ruandalılar soykırım sonrası zorluklarla baş etmek için yerel çözümler aramaya karar verdiler. Yerli bir inisiyatif olan Birlik ve İyileştirme Komisyonu kuruldu ve doğruyu söylemek üzere Ruandalıları bir araya getirdi. İnsanlar soykırımın nasıl planlandığını, nasıl uygulandığını, kimlerin nerede ve nasıl öldürülüp, nereye gömüldüğünü itiraf ettiler. Bütün bunlar bir iyileşme sağladı. Ruanda ayrıca bu zorluklarla Gacaca mahkemeleri denilen ve bir numaralı failleri adaletin önüne taşıyan, BM'in sağladığından çok daha fazla adaleti sağlayan mahkemeler sayesinde başa çıktı. Bu mahkemeler aynı zamanda birlik ve iyileşme konusunda da büyük rol oynadılar.

Ruanda Cumhurbaşkanı bir konuşmasında şunu söylemiştir: '1994'ten sonra halkımız tamamen kırılmıştı ve bizim tek bir önceliğimiz yoktu. Bizim önceliğimiz her şeydi.'

Bizi bugünlere getiren üç radikal kararımız vardı:

Birincisi, biz birlikte yaşamayı seçtik. Mülteciler döndüklerinde birlikte yaşadık. Kendimizi hesaba çektik ve son olarak büyük düşünmeyi seçtik. Ülke-
miz özgürleştiğinde de büyük düşünmüştük."

Büyük düşünenlerdi herhalde

sürekli büyüyenler. Yoksa büyük olduğumuz için mi büyük düşünüyorduk? Merak ediyorum ülke olarak benzerliklerimizi.

"Çok fazla benzerliklerimiz var. Türkiye halkı ülkelerini kendileri inşa ettiler. Ruanda halkı da haysiyetli insanlar olmayı hedefledi. Bu yüzden bu iki ülkede bütün dünya tarafından görülebilen muazzam gelişmeler yaşandı. Ben Türkiye'ye ilk defa 2012 yılında geldim ve Atatürk Havalimanı'na adım attığım ilk anda çok etkilendim. Buranın yapısı, buraya farklı ülkelerden gelen pek çok insanın varlığı, Avrupa'nın en büyük havayollarlarından bir tanesi olması, "Hava Trafik Kontrolörlüğü" bölümünde okumak için Türkiye'ye gelen bir öğrenci olarak bende büyük bir iz bıraktı. Bu ülkede öğrenmem gereken pek çok şey var ve ben işte buradayım, daha şimdiden neler neler öğrendim."

İnsani duygularla, iyi niyetle, çalışkanlık ve umutla dolu her insan kendi ülkesi ve Türkiye arasında sağlam bir köprü olmaktadır. Tıpkı Hassan gibi...

"Ruanda'da hava sıcaklığı tüm yıl boyunca 16 ile 28 derece arasında değişir. Lezzetli tropikal meyvelerimizi her zaman

bulabilirsiniz. Türk insanı ülkesi mutlaka görmeli. Ruanda ve Türkiye arasında var olan güzel ilişkiler sonsuza dek devam etmeli. Aramızda kültürel etkileşim ve ticari ilişkiler olmalı. Türk insanı çok arkadaş canlısı. Bu ülkede yabancılarla birlikte yaşamak hiç zor değil. Çoğu Avrupa ülkesine göre Türkiye en yaşanabilir ülkelerden birisi. Bu nedenle bu iki kardeş ülke, ilişkilerini artan bir hızla çoğaltmalı."

Hassan Türkiye hakkında ne kadar güzel şeyler söylüyor ve aslında nasıl da iyi tanımış bizleri. Peki ya Ruanda halkı? Ruandalılar ne kadar ve nasıl tanıyor bizleri?

"Pek çok insan, Türkiye ve Ruanda karşılıklı olarak Kigali ve Ankara'da Büyükelçilik açtıktan sonra tanımaya başladı. Sadece diplomatik değil, iki ülke arasındaki ticari ilişkiler de bu tanımayı hızlandırdı. Pek çok Ruandalı bugün Türkiye'den ürün alıyor ve Türk firmaları Ruanda'da şirketler açtılar. Yurtdışı Türkler ve Akaraba Toplulukları aracılığıyla ve kendi imkânlarıyla Ruanda'dan Türkiye'ye eğitim için gelen öğrenci sayısının artmasıyla birlikte Ruandalılar, artık var olan fırsatların daha çok

"Son on yılda Türkiye siyasi anlamda büyük roller üstlendi. Ekonomik, sosyal ve insani yardım hizmetleri kapsamında bütün dünya Türkiye'nin gücünü gördü. Sadece Sudan için değil, bütün Afrika için bir umut olmuştur Türkiye."

farkına vardılar. Öğrenci sayısı yine de bana göre az. Bu sayının artmasıyla işbirliklerimizin daha da gelişeceğine inanıyorum. Bugün Diyanet İşleri Başkanlığı, İmam Hatip liselelerinde okutmak üzere halkıma ve başka ülke halklarına büyük bir hizmet sağlıyor. Bunun devam etmesi için her zaman dua ediyorum. Bu muhteşem bir fırsat. Yine de şunu dile getirmek isterim ki, Ruanda gelişen bir ülke. Dini ilimlerin yanı sıra bilimsel, teknolojik bölümlerde imkânlar sunulmasına da ihtiyacımız var. İnanıyorum ki Ruanda halkı kendilerine sunulan katkıların karşılığını verecek ve gelişmiş, ilerlemiş bir Ruanda ile bütün insanlığa katkılar sağlayacaktır."

Hassan'ın söyledikleri ve anlatış tarzı karşısında şöyle bir durdum. Yaşadıkları dramdan ziyade, besledikleri umutları anlatmayı seçen ve aslında önemli olanın yaşadıklarımızdan ziyade, yaşayabileceklerimiz olduğunu belirten yaklaşımı beni düşüncelere sevk etti. Her şeye rağmen ayağa kalkmak ve ilerlemek zamanıydı bu. Geçmiş asla geçmişte bırakılmamalıydı elbette. İnsan kendini hesaba çekmeli ve yaptığı muhasebe doğrultusunda verebileceği büyük kararları verebilmeliydi. Bir arada yaşamak zor değildi, özellikle de biri yaptığından pişman olduğunu itiraf edecek kadar, diğeri ise onu affedecek kadar yürekliydi ise.

Ruanda bin tepesi, affetmek kelimesinin hakkını bin defa veren merhameti ile Afrika'nın doğusunda yağmur sonrası berrak bir ülke. Tıpkı Hassan'ın anlattığı gibi. Tıpkı Hassan gibi...

Bu beni kanser eder mi?

HASAN KARACA

Bir süredir sabah kahvaltı masamdan eksik etmediğim bazı ürünlerin kanserojen -ya da bazı haberlerde söylendiği gibi kanserojen- olduğu iddia ediliyor. 'Sero' veya 'soro' bir yana, bu epeyce can sıkıcı. Sonuçta yıllardır edindiğim kahvaltı kültürüm epeyce baltalanıyor. Başta en genel tanımla kakaolu fındık ezmesi diye toparlayabileceğimiz özelde ise kişisel kahvaltımın son lokması, zirvesi ve bittiğinin işareti olan yiyecek türünde palmye yağı bulunduğu, bu yağın ise kansere davetiye çıkardığı iddia edilmektedir. Bereket ki kanser her davete icabet etmiyor. Aksi takdirde çoktan hepimiz soluğu hastanelerde almıştık.

Siz de öyle yaptınız mı bilmiyorum ama ben oturup, daha doğrusu kalkıp, çünkü zaten bu haberi aldığım-

da oturdum, palmye yağı konusunda orta çaplı bir araştırma yaptım. Bir palmye yağı için bu zahmete girişilir mi diye sorabilirsiniz. Fakat bu zahmet bana kahvaltı kültürümü değiştirmekten daha az yorucu geldi. Çünkü mesele yalnızca kahvaltıda şu veya bu gıdayı artık yememekle tamamlanmıyor. Yemediğiniz gıdanın da yerine koyacağınız gıdanın da palmye yağı içermediğine, dahası kanserojen olmadığına dikkat etmeniz gerekiyor. Bu da ayrı bir araştırmayı gerektirecekti. Bu yüzden daha az zahmetli işe girişip mevcudu korumaya dönük araştırma yaptım. Burada bunun savunmasını yapıyor olmam da ayrıca ilginç tabii. Her neyse, size araştırmamın sonuçlarını bildireyim. Bir kere palmye yağının zararı olduğu kadar faydası da varmış. Tuhaf bir şekilde bu aynı konuda bile söz konusu. Mesela bir habere göre palmye yağının sindirimi-

nin güç olduğu söylenmektedir. Fakat başka bir haberde sindirimi kolay diye bir ibare de var. Yani palmiye yağı kolay sindirilebilen sindirimi güç bir maddedir denmektedir. Bu da birçok gıda için söylenebilir. Hangi şartlarda yediğinizle ilgili olarak. Örneğin karpuz sindirimi kolay bir gıdadır ama çiğ köftenin yanında yediğinizde midenize oturabilir. Neyse dönelim palmiye yağına. Bir kere bütün haber ve raporlarda palmiye yağının kanserojen etkisi olabileceği söylenmektedir. Yani olduğu değil olabileceği. Bir olasılık üzerine konuşuyoruz. Belli şartlarda olabilir, belki olabilir, olma ihtimali var denmektedir. Aslında bir kesinlik üzerine konuşmuyoruz yani. Fakat diyeceksiniz, şüphe de varsa uzak durulmalı. O zaman derim ki şüphe olmayan pek de bir gıda ve hatta ortam kalmadı. Mesela kentlerin size sunduğu havanın kanserojen olma ihtimali oldukça yüksektir. O kadar ki, keşke nefes alacağınızıza palmiye yağı yeseydiniz diyecek kadar yüksek hem de. Ayrıca normalde cilde sürülen aloe veranın içeceği çıktığını düşünürsek, palmiye yağı konusunda da bu kadar tedirgin olmamız gerekemeyebilir. Anladığım kadar şu bir gerçek ki, palmiye yağı üretimde çevreye fazlaca zarar veriyor. Fakat çoğu firma bunun da önlemini almış gibi duruyor. En azından kendi iddiaları bu. Yine de haklısınız, şüphenin üzerine gitmek durumundayız. Ben de araştırmamı derinleştirdim. Sonuç şu, eğer palmiye yağı 200 derecenin üzerinde işlenirse diğer yağlara göre daha fazla kanserojen madde or-

taya çıkarıyormuş. Yani anlayacağınız, diğer yağlar da kanserojen madde ortaya çıkarıyor, fakat palmiye yağı ateşle zorlandığında bu konuda daha verimli olabiliyor. Demek ki her durumda kansere davetiye çıkarıyoruz. Yalnızca palmiye yağının davetiyesi biraz daha şatafatlı, daha cazip, daha icabet edilesi.

Tüm bunları araştırırken totalde stresimin arttığını fark ediyorum. Malum stres de kansere sebep oluyor. Anlayacağınız şurada güzelce kahvaltı yaparken beni kanser eden, yediğim gıdalar değil, duyduğum haberler. Üstelik nereye baksam aynı mevzu tekrarlanıyor. Bari başka konularda haberler edineyim diye kendimce çare üretiyorum, bir yandan çayıma limon atıp belki de yeni bir zehir üretirken. Bunun kötü bir fikir olduğunu çok geç fark ediyorum. Haber diye ortalıkta dedikodu geziyor. Kanser çok çeşidi var. Haber almayı, bilgi edinmeyi epeyce zorlaştıran birer kanser hücreleri gibi dedikodular, magazinler ve uydurma sosyal medya haberleri. Ve sanırım epeyce ilerlemiş düzeyde bir kanser bu. Bütünde çaresi yok belki ama kendim için çare üretiyorum: Hemen kakaolu fındık ezmesine sarılıp kocaman bir kaşığı mideme indiriyorum.

Sağlıklı diyet nasıl olmalı?

AYŞE AKSUNGUR
Diyetisyen

Nasıl oluyor da bazı insanlar kilo almadan istediklerini yiyor? Nasıl oluyor da bazı insanlar aldıkları kiloları kolayca veriyor? "Su içsem kilo alıyorum" diyenlere neden kimse inanmıyor? Kilolarımızı yönetmek bu kadar zor mu? Tabii ki hayır... Tüm bunlar genetik mi yoksa metabolik mi? Başaran insanların neler yaptığına şöyle bir bakalım.

Diyet yaparken rahat olun... Diyet demek sizin için sevdiğiniz besinlerden uzak kalmak ise sevdiğiniz yiyecekleri nerede ve ne zaman yemeniz gerektiğine karar verin...

Gerçekçi hedefler belirleyin... Hayatınız boyunca 80 kg'larda yaşamınızı devam ettirdiyseniz hedefiniz 50 kg olmasın... Kendinizi bilmek, daha sağlam adımlar atmanızı sağlar.

Haftada bir gün kendinize izin verin... Kilo verdiğiniz zaman hafta sonu veya bir gün serbest gün ilan edin... Ailenizle veya dostlarınızla birlikte diyeti düşünmeden rahat bir gün geçirin.

Uykunuza dikkat edin... Düzenli uyku sizi ayakta tutar. Düzenli uyku uyumanız bağışıklık sisteminizin daha güçlü olması, gün boyunca daha enerjik olmanızı ve kendinizi daha iyi hissetmenizi sağlar.

Sevdiğiniz yiyecekleri yasaklamayın, erteleyin... Eğer canınız çok tatlı çekiyorsa bunu hemen yemeyin ve biraz zaman ayırın... Böylelikle daha az kalori alacaksınız.

Haftada 500 gr ile 1 kg arasında kilo vermeniz daha kalıcı olmasını sağlayacaktır. Hızlı verilen kilolar hızlı bir şekilde kilo almanızı sağlayacak. Bu nedenle kilo vermeyi uzun vadede, vücudumuza uygun bir şekilde, diyetisyen kontrolünde vermek önemlidir.

Posalı besinler tüketin... Hazırlamaya üşendiğiniz salatanın veya sofranıza koyduğunuz bir demet maydanozun vücudunuzu temizlediğini biliyor muydunuz? Her gün yeteri kadar posa almak sebze, meyve tüketmek ve ekmeklerin tam buğday unundan olanını tercih etmek, vücudun kendi kendini temizleyebilmesi için harika bir seçenek. Kahvaltıda taze nane, maydanoz, domates ve salatalık tükettiğinizde, kendinizi tüm bu toksinlere karşı koruyarak güne başlayacaksınız. Bu durumda sebze ve meyve suyu içmek yerine sebze ve meyveleri kabuklarıyla yemek vücudun ihtiyacı olmayan ve vücutta deformasyona neden olan toksinlerin ve yabancı maddelerin vücuttan atılmasına (detoksa) daha uygundur.

Kararlı olun... Karar vermek başarmanın yarısıdır. Erkekler kadınlara göre daha kararlı oldukları için daha hızlı zayıflarlar, tabii erkeklerdeki kas miktarını da unutmamak lazım. Mutlu olmanın yollarını öğrenin... Mutlulukla yaptığınız her işte daha güzel sonuç alırsınız.

Kahvaltıyı geçiştirdiğinizde daha hızlı zayıflayacağınızı düşünmeyin. Çünkü yaklaşık 8 saatlik açlık sonrası depolardaki glikojen azalacağı için vücuttaki gereksinim artacaktır. Bu nedenle metabolizmayı hızlandırmak için kahvaltı yapılması gereklidir. Erken saatte yapmış olduğumuz kahvaltı metabolizmayı %35 oranında daha fazla çalıştırır. Böylelikle daha rahat kilo verebilirsiniz.

Plan yapın... Ne kadar sürede kaç kilo vermeniz gerektiğine karar verin. Yolun sonunu düşünerek ideal rakamı hesaplayın, gözünüzü korkutmayın. Vücut analiz cihazında kasınıza, yağınıza baktırdıktan sonra hedefler koyun. İlk önce yakın hedefler belirleyin. 5'er kilo hedefler belirleyerek 20 kg verebilirsiniz.

Aç kalarak zayıflamayı denemeyin... İlk denemenizde kilo verirsiniz yalnız verdiğiniz kilolar kalıcı olmayacağı için tekrar kilo alırsınız. Vücutunuz o kadar akıllı ki bir dahaki denemenizde kilo vermeniz daha zor olur. Aç kaldığınızda vücutunuz ne yapacağını, yağları nasıl koruyacağını bilir ve metabolizmayı yavaşlatır. "Az enerji geliyorsa ben de az enerji harcarım." der ve korumaya geçer. Bu hatayı sakın yapmayın, uzun soluklu çözümler her zaman için daha iyidir.

Mutlaka egzersiz yapın... Keşke hareketli olabilsek... Vücutumuza daha çok oksijen sağlamak bizi güçlendirir ve detoksa yardımcı olur. Gün içerisinde olabildiğince hareketli olmaya çalışın.

Süt, yoğurt, kefir tüketin... Tok tutar, tatlı krizine iyi gelir, kemikleri güçlendirir, kas kitlesini korur, yağ yakımında etkilidir ve güçlü bir bağışıklık sistemi için vazgeçilmezdir. Günde en az iki porsiyon süt veya yoğurt tüketilmeli. Yoğurt aynı zamanda probiyotik kaynağıdır. Probiyotikler bizi ayakta tutar ve hastalıklara karşı korumak için bağırsaklarımızda yaşarlar. Her gün yoğurt yerseniz bu bakterileri sürekli vücudunuza sağlarsınız ve mikroplara karşı daha güçlü bir savunma sisteminiz olabilir.

Diyet listenizde yazanlardan daha az yemeyin... Yeni diyeteye başlayanlarda en sık karşılaşılan sorunlardan birisi de "ben bu kadar yemek yiyemem ki?" diyerek beslenme programlarına uymamaları. Diyetisyeninize size verdiği listede ne varsa yemelisiniz. Amaç sizi aç bırakarak zayıflatmak değil, vücutunuzun ihtiyacı olan besinleri alarak kilo vermenizi sağlamak. Unutmayın listenizi eksiksiz uygularsanız daha hızlı zayıflarsınız ve verdiğiniz kilo daha kalıcı olur.

Yeterli miktarda su içilmeli... Su içmeyenler daha sık acıkabilir, daha çok yiyebilir, daha sık ödem şikâyeti yaşayabilir ve bunların hepsi de tartıya yansır. Su tüketim miktarı kişiye göre değişir ama kadınların 1,5-2 litre, erkeklerin de 2-3 litre su tüketmesi gerekir. İlave olarak bitki çayı, çay, kahve içeriyor olsanız da, tükettiğiniz suyu azaltmayın.

Fatih Sultan Mehmet'in Hocası **AKŞEMSEDDİN**

BEKİR ERDEM

Akşemsettin II. Murat'ın isteği üzerine Fatih'in hocasını yaptı. Onu yetiştirdi. Geleceğin Osmanlı tahtına, yani padişahlığa hazırladı.

Akşemsettin 15. yüzyılın büyük bilim adamlarındandır. Aynı zamanda İslam tasavvufuna gönül vermiştir. 1389 yılında bugünkü Suriye'nin başkenti Şam'da doğdu. Ölüm tarihi 1460'dır. Suriye o tarihlerde Selçuklu Devleti'ne bağlı bir eyaletti. Daha sonra Suriye ve Şam ili Osmanlı Türkleri tarafından fethedildi ve Osmanlı Devleti'ni bağlandı.

Akşemsettin, saç sakalı bembeyaz, sürekli ak ve tertemiz elbiselerle gezen bir bilim ve sevgi insanı olarak ün yaptı. Bundan dolayı kendisine Ak lakabı verildi. Asıl adı Şeyh Mehmet Şemseddin Bin Ham-

za'dır. Akşemsettin II. Murat'ın isteği üzerine Fatih'in hocasını yaptı. Onu yetiştirdi. Geleceğin Osmanlı tahtına, yani padişahlığa hazırladı. Fatih'in çok sevdiği hocası Akşemsettin, Ankara'da yaşayan, Anadolu'nun sağlam bir Müslüman ve Türk beldesi olmasını sağlayan Hacı Bayramı Veli'nin öğrencisi idi.

Çok zeki ve çalışkan olan Ak Şeyh, hocaları tarafından çok sevilir. Hızlı ilerler ve genç yaşta müderris olur. Osmanlı, zamanın süper gücü hâline getiren çok kıymetli öğrenciler yetiştirir. Fatih Sultan Mehmet, hocasını çok sever ve çok saygı gösterir. Daima kendi yakınında yer verir. Herhangi

bir sıkıntı ve problemi olduğu zaman ona danışır.

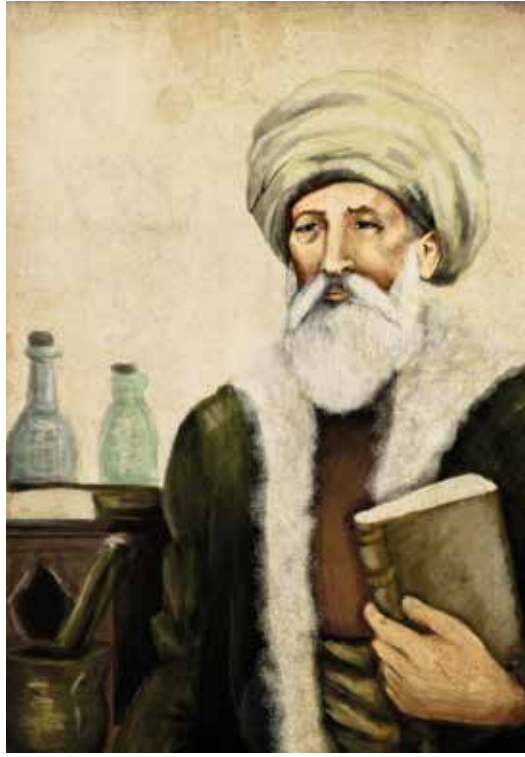
Fatih, İstanbul'u kuşatmadan önce çevresindeki âlimleri toplayıp, İstanbul'un fethedilmesi hakkında onların fikirlerini sorar. Birçok bilgin karşı çıkar. İstanbul'un şimdiye kadar birçok ulus ve büyük komutanlar tarafından kuşatıldığını belirtirler. "Bu devletin aslerine ve akçesine yani parasına yazık değil mi? Maceranın sırası mı?" derler. Fatih kararlıdır. Bunu bir kez de değerli hocası Akşemsettin'e sormak ister. O, diğer bilginlerin aksine, İstanbul'un fethedilmesine taraftardır.

Kuşatmanın sürdüğü günler-

de Akşemsettin çok sevdiği bu genç öğrencisinin bunalımların, gerginliğini ve endişe içinde geçen uykusuz gecelerini haber alınca dayanamaz. Fatih'in huzuruna çıkar ve sabretmesini, fetihten ve kuşatmadan vazgeçmemesini, fethin inşallah gerçekleşeceğini söyler. Bu görüşmeden iki gün bile geçmeden İstanbul'un fethi gerçekleşir ve insanlık tarihinde yeni bir çağ başlar.

Fetihten sonra bir ilginç olay daha meydana gelir. Peygamberimizin çok sevdiği ve Medine'ye hicret ettiğinde, onu evinde konuk eden Halit b. Zeyt, ülkemizde bilinen adıyla Eyüp Sultan'ın kaybolan mezarı bulunur. Eyüp Sultan çok yaşlı olmasına rağmen, Peygamberimizin müjdesini hak etmek için Müslüman ordusuyla birlikte İstanbul'un kuşatmasına katılır, savaşır ve burada şehit olur. O tarihten sonra da İstanbul başkalarının eline geçtiği için mezarı kaybolur. Bir daha da bulunamaz.

Fatih, maiyetindeki adamlarından, rüyalarına giren Ebu Eyyüp el-Ensari'nin mezarının bulunmasını ister. Ancak mezarın nerede olduğunu bilen yoktur. Günlerce araştırılsa da sonuç alınamaz. Kuşatmanın devam ettiği günlerde, Akşemsettin Allah'a dua ederken türbenin şimdiki bulunduğu noktaya bir nurun indiğini görür. Rivayete göre, namazdan sonra dua ederken birden seccadesini kaldırır ve askerin seccadesini serdiği yeri kazmasını ve büyük velinin mezarının bulunacağını söyler. Toprak kazıldığı zaman gerçekten Eyyüp el-Ensari'nin

toprağın derinliklerinde kalmış olan mezarına ulaşılır. Haber Fatih'e ulaştınca, cihan padişahı çok sevinir ve Allah'a şükreder. Sonra da buraya bir türbe ve cami yapılmasını emreder.

Akşemsettin sadece bir gönül adamı ve veli değildir. Aynı zamanda çağının önemli bilim adamlarındandır. Osmanlı medreselerinde, yüzlerce öğrenci yetiştirmiştir. O bir hekimdir, bilgili bir doktordur. Doktorluk ve hastalıklarla ilgili kitapları vardır. Tıp alanında önemli çalışmalar yapmıştır. Bulduğu ilaçlar ve yaptığı ameliyatlara birçok hastayı iyileştirmiştir. O nedenle kendisine, doktorların ve tıp tarihinin öncüsü olan Lokman Hekim'e benzetilerek II. Lokman Hekim denmiştir. Tarihte ilk olarak hastalıkların mikrop-lardan ileri geldiğini söyle-

Tarihte ilk olarak hastalıkların mikrop-lardan ileri geldiğini söylemiştir. Avrupa'da mikrop-ları ilk keşfeden Pastör, ondan 400 yıl sonra bu keşfi yapmıştır.

miştir. Avrupa'da mikrop-ları ilk keşfeden Pastör, ondan 400 yıl sonra bu keşfi yapmıştır. Dolayısıyla tıp tarihinin bu çok önemli buluşunun sahibi Akşemsettin'dir. Akşemsettin, Astronomi, Biyoloji ve Matematik alanında da önemli çalışmalar yapmış, çeşitli buluşlara imza atmıştır.

Akşemsettin ölümüne yakın günlerden birinde, oğlu dört yaşındaki Hamdi Çelebi'yi dizine oturtur ve ona Kur'an okutur. Küçük çocuğunun güzel okuyuşu karşısında çok duygulanır. Allah'a şükreder ve hanımına şöyle der: "Aslında bu dünyanın zahmeti, zorluğu çekilmez. Çekip gitmek isterim. Ancak şu yavrucağın öksüz kalmasına dayanamıyorum." Hanımı gülerek, "Aman efendi bir türlü bu dünyadan gidemedin. Öbür dünyaya göçemedin." der. Bunun üzerine Akşeyh kalkar, "Peki öyleyse" der ve yola koyulur. Karşılaştığı Göynüklülerle helalleşir. Sonra camiye gidip bir köşeye çekilir. Öğrencilerinden kendisine Kur'an okumasını ister. Biraz sonra gözleri kapanır. Yanakları nurlanır. Yüzüne tatlı bir gülümseme yayılır ve yan tarafına yıkılır kalır. Öğrencileri bakarlar ki hocaları, büyük âlim ölmüş. Giderler hanımına haber verirler. Baş sağlığı dilerler. Hanımı çok üzülür. "Eyvah" der. "Benim yüzümden oldu. Ben ona söylenip durma. Göçüp gideceğini söyleyip duruyorsun. Öyleyse dediğini yap." demiştim diye hayıflanır. Yanındakiler ne kadar teselli etseler de çok üzülmesine engel olamazlar.

Akşemsettin yalnız gönül coğrafyalarımızda değil, Türk tarihinde de unutulmaz izler bırakan büyük bir âlim ve gönül insanıdır.

EZAN VE KUR'AN

Yahya Kemal Beyatlı

Hırka-i Saadet Dairesi

Gezintilerimde bir hakikat keşfettim. Bu devletin iki manevi temeli vardır: Fatih'in Ayasofya minaresinden okuttuğu ezan ki hâlâ okunuyor! Selim'in Hırka-i Saadet önünde okuttuğu Kur'an ki hâlâ okunuyor!

Fatih'in Edirne'den İstanbul üzerine yürüdüğü 857 senesinin baharını hissettim. Edirne'den İstanbul üzerine o yürüyüş; yirmi iki yaşında bir çocuk olan o Fatih; Kostantiniyye fethine dair bir hadisin müjdesini hissettim. O asker; tarihin en büyük faslını açmaya gelmiş olan o ejder gibi toplar Gelibolu'dan gelen o bin bir yelkenli, beyaz donanma; hâsılı o safha kalbimde canlandı. Elli yedi gün süren muhasaradan ihtiyar Akşemsettin'in kocamış bir kartal gibi kollarını açarak top gürültüsüne karışmış bir sesle: "Ya müfettiha'l-ebvab!" diye bağırdığı tepelerden surlara baktım. İhtiyar Karaca Bey'in Rumeli askerlerini yıldırım gibi boşaltarak kıldığı Edirnekapı ve Tekfur Sarayı burçlarının üstünde oturdum. Zağanos Paşa'nın elli yedi gün Türk hamlesiyle yıkmaya çalıştığı

Eğri Kapı ve Haliç kulelerini gezindim. Yedikule'den Eyüp'e kadar, Topkapı'dan Edirne'ye kadar, Türk ordularının bir sel gibi taşıdığı uzun yolda yürüdüm. Topkapı'dan Edirnekapı'ya kadar giden büyük surun orta kapısından şehre girdim. Rumi Mayısın yirmi dokuzuncu Salı sabahı şafak sökerken, fetih askeri ilk defa buradan girmiştiler. O şafak vaktini, müthiş mahşeri 857 seneden beri İslam'ın muntazır olduğu o sabahı, o büyük saatleri, o coşkunluğu, o sevinci bütün kalbimle hissettim.

Fatih'in büyük tabutunun cephesinde duran destarı, Belini'nin meşhur resmi kadar canlı bir tasvirin vehmini veriyordu. Fakat bu gördüğüm rüya maizdi. Bir gün Ayasofya minaresinden ezan okunduğunu işittim. 857 senesinin o sabahından beri asırlarca günde beş defa okunmuş olan bu

ezan, hal-i vâki'di. Bu ezanı dinlerken Fatih'i asıl manasıyla ilk defa idrak ettim.

Yine bir gün padişahımızın Topkapı Sarayı'nda Revan Köşkü'nü ziyaret ediyordum; uzaktan Kur'an okunuyordu, yavaş yavaş sese doğru yaklaşıırken nereden geldiğini ziyaretimde rehber olan zata sordum. Dedi ki: "Hırka-i Saadet Dairesi'nden geliyor."

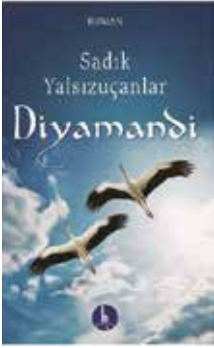
Peygamber Efendimiz'in hırkasını sakladığımız cennet gibi yeşil bir odanın Türkkârı penceresi önünde durduk. İçerde iki hafız vardı. Biri ellerini kavuşturmuş gözlerini yummuş oturuyordu, diğeri diz çökmüş, müsterih ve yüksek bir sesle okuyordu, rehberime sordum: "Hırka-i Saadet önünde Kur'an ne zaman okunur?" Dedi ki: "Dört asırdan beri her saat! Geceli gündüzlü."

Yavuz Sultan Selim'in Hırka-i Saadeti Mısır'dan getirip bu odadaki mevkiine koyduğundan beri kırk hafız nöbetle Kur'an okur. Türk tarihinde bir dakika bile buradaki Kur'an sesi kesilmemiştir.

Gezintilerimde bir hakikat keşfettim. Bu devletin iki manevi temeli vardır: Fatih'in Ayasofya minaresinden okuttuğu ezan ki hâlâ okunuyor! Selim'in Hırka-i Saadet önünde okuttuğu Kur'an ki hâlâ okunuyor!

Eskişehir, Afyonkarahisar'ın, Kars'ın genç askerleri siz bu kadar güzel iki şey için döğüş-tünüz!

(Bu yazı İstanbul Fetih Cemiyeti Yahya Kemal Enstitüsü tarafından yayınlanan "Aziz İstanbul" adlı kitaptan alınmıştır.)

Arka fonda mozaik bir toprağın evlatları olan Türk, Hristiyan ve Ermeni vatandaşların bir zamanlar Osmanlı topraklarında nasıl iç içe, kardeşçe ve ahenkle yaşadığına da dem vuruyor.

**Sadık
Yalsızuçanlar
H Yayınları 2015**

Diyamandi

FİRDEVS KAPUSIZOĞLU

Ü

sküdar'ın attar dükkânlarını, sohbet meclislerini, dost kişilerini,

lerini modern çağın bağrında yaşatmaya çalışan bir yayınevinde gördüm Diyamandi'yi. Sadık Yalsızuçanlar'ın Yaman Dede'yi anlattığı kitabını bir gecede ama yudum yudum içiverdim.

Yaman Dede talebesine yazdığı mektuplardaki yakıcı satırlarla okuyucuyu kendine meftun ediyor. Bu mektuplarda derviş ile müşdidinin karşılıklı muhabbetine tanıklık ederken satır aralarında, bir devre mührünü vuran kıymetli simalara rastlamak dudağınızın hemen kenarına munis bir tebessüm bırakıyor. Yaman Dede diğer adıyla Yanar Dede, yazdığı her satır ile manevi bir seferin

hikâyesini terennüm ediyor. Sanki talebesine değil de şim-diye, bize, içimize sesleniyor.

Manevi rehberlerin saliki eğitirken zaman zaman başvurduğu metotlardan biri de karşılıklı mektuplaşmadır. Bu mektuplar hem edebiyat tarihi ve tasavvuf kültürüne ayna tutması hem de bir devrin sosyokültürel yapısını aktarması açısından fevkalade önemlidir. Sadık Yalsızuçanlar Yaman Dede'nin yaşam öyküsünü, zamanın sosyal ve kültürel dokusuyla yorumlayarak bize her dem taze kalacak bir geleneğin mükemmel bir terkiibini sunuyor.

Yaman Dede mektuplarından birinde Yahya Kemal'in; 'Derler insanda derin bir yaradır köksüzlük, budur âlemdede hudutsuz ve hazin öksüz-

lük' sözünü mırıldanıyor. Yazar yalnızca Dede'nin kendinden yine kendine olan seyrini anlatmakla kalmıyor. Arka fonda mozaik bir toprağın evlatları olan Türk, Hristiyan ve Ermeni vatandaşların bir zamanlar Osmanlı topraklarında nasıl iç içe, kardeşçe ve ahenkle yaşadığına da dem vuruyor. Günümüz coğrafyasında bu birliği idrak ve kabul edemeyen modern zaman insanının bu satırlardan alması gereken pek çok şey olduğu aşikâr. Romandan heybeme düşen ve daim yanımda taşıdığım bir söz:

"Kıymetli çocuğum; Anladım ki O'nun sadece lütfu var, biz bazısına kahır diyoruz."

SERBEST KÜRSÜ

MERVE ÜNALLI

GENÇLERE SORDUK...

NE KADAR SÜREDİR AKILLI TELEFON KULLANIYORSUNUZ? AKILLI TELEFON KULLANMANIZ AİLE İÇİ İLİŞKİLERİNİZİ NASIL ETKİLEDİ?

uzmanına SORDUK

NAZLI ÖZBURUN

Uzman Aile Terapisti

Hepimizin yakından bildiği gibi bir çoğumuz daha yüzünü yıkamadan telefonu eline alıyor. Instagram, Twitter, Facebook ve daha nice sosyal paylaşım ağındaki insanlarla iletişime başlıyor. Ve belki de evdeki en yakınlarına "günaydın" bile demeden uzaktaki pek çok kişiyle selamlaşmış oluyor.

Özellikle gençlerin ama son zamanlarda anne ve babaların da akıllı telefonlara daha fazla bağlandığını görmeye başladık. Pek çok gencin anne veya babasına "artık telefonu

bıraksan da konuşsak" dediğini duyuyorum. Bazı insanlar bir kısmı cep telefonu kullanımını ihtiyaçları doğrultusunda sınırlayabilirken; maalesef bazıları telefon kullanımını sınırlayıp kontrol edemiyor. Sinemada, aile veya arkadaş ortamında hatta tuvalet ve banyoda dahi telefon kullanıyor, kullanmayınca da kendini rahatsız, eksik, tedirgin hissediyor. Telefonu özellikle sosyal paylaşım siteleri ve mesaj atmak için kullanan gençler, bunları yapmasalar dahi ellerinde ya da yanlarında dursun isti-

ANNE BABALARINA SORDUK...

ÇOCUĞUNUZUN AKILLI TELEFON KULLANMASI AİLE İÇİ İLİŞKİLERİNİZİ NASIL ETKİLEDİ?

yor. Cep telefonunu aşırı kullanan, elinden düşürmeyen gençlerin ve anne babaların bağımlılık açısından riskli grup olduğunu söyleyebiliriz.

Bütün bağımlılıklarda olduğu gibi akıllı telefon bağımlılığının sonuçları da; sosyal izolasyon, kendimizle ilişkinin kopması veya sanal dünya üzerinden ilişki kurulduğu zannıyla yaşamak gibi pek çok psikolojik problemi doğuruyor. Bu da depresyonun, düşük öz saygının, suçluluk duygusunun, umutsuzluğun ortaya çıkmasına zemin hazırlayacaktır.

18-29 yaş arası genç yetişkinler arasında yapılan bir anket çalışmasında günde ortalama 7 saatimiz telefonla ilgilenecek geçmiş oluyor. Akıllı telefonla yatıyor, onunla kalıyor telefon üzerinden dünyayla ilişki kuruyoruz.

Bağımlılık ve zaman kaybı olmasının yanında, akıllı telefonu sürekli kullanmanın ilişkileri bitirdiği de bir gerçek. Bu bir paradoks aslında, iletişim kurmak için alınan ve gencin eline verilen telefonun ilk yaptığı şeyin ebeveynle gencin

gerçek bir ilişki kurmasının önüne yerleşmesi. Ebeveynler çocuklarının sürekli mesajla iletişim kurmalarından şikâyet ederken, çocuklar ise aileleriyle konuşurken gelen bir telefonu hemen açmalarından şikâyet edebiliyorlar.

Anne babaların ve gençlerin akıllı telefon kullanımında kendilerini sorgulamaları ve yeniden bir denge arayışına girmeleri aile ilişkilerinin ve kendimizle kurduğumuz ilişkinin sağlığı açısından ehemmiyet arz etmektedir.

KISSADAN HİSSE

Azmin zaferi

ESMAYIHÜSNA

Es-Selâm: Her türlü tehlikelerden selamete çıkaran; her türlü eksiklik, acz ve kusurdan, yaratılmışlara özgü değişikliklerden ve yok oluştan münezzeh olan, selâmetin kaynağı olup esenlik veren...

Meşhur fıkıh âlimi İbn Hacer ilim tahsiline çok küçük yaşlarda başlar. Ancak dersleri anlamakta zorlanır ve arkadaşlarından hep geri kalır. Bir düşüncedir sarar İbn Hacer'i. Bunca çalışmaya rağmen muvaffak olamamanın üzüntüsüyle ilim tahsilinden vazgeçer ve köyüne dönmeye karar verir.

Sıcak bir yaz gününde yola revan olur. Yorgunluk ve sıcaklığın tesiriyle bir mağaraya sığınır. Mağaranın tavanından sızan su dikkatini çeker. Tavandan sızan su, küçük bir damla hâlinde yerdeki taşın üzerine düşmektedir. Düşen damlanın tesiriyle bir oyuk

meydana gelmiştir taşta. Oysa taş sert, su damlası ipek kadar yumuşaktır. Buna rağmen bu zayıf gibi görünen damla, kim bilir kaç senedir ısrarla damlamış ve sert bir taşı delebilmıştır. Kendi kendine: "Benim kafam şu taştan daha sert değil ya! Üstelik ben şu bir damla sudan daha güçlüyüm." der ve ilim tahsiline sabırla devam eder, çalışarak büyük bir âlim olur.

İbn Hacer; o gün bugün onu ilme yönlendiren bir taş olması sebebiyle "taşın oğlu" manasında İbn Hacer lakabıyla anılır.

BİR DUA

"Nûh, "Rabbim! Şüphesiz ben senden hakkında bilgim olmayan şeyi istemekten sana sığınırım. Eğer beni bağışlamaz ve bana acımazsan, şüphesiz ziyana uğrayanlardan olurum." dedi." (Hud, 11/47.)

BİR İNCİ

Sana söz getiren, senden de söz götürür. Babasına ve annesine itaatli olan, evladını da kendisine itaatli bulur. (Erzurumlu İbrahim Hakkı)

Hep sevmişimdir okumayı ve yazmayı ibadet aşkıyla. Diyanet Aile Dergisi önemli bir boşluğu dolduran, içerdiği konuları ile severek okuduğum bir dergi. Özellikle "Aylık Tarihî Kronoloji" Kıssadan Hisse" Serbest Kürsü ve Sağlık sayfası ile bunlara ilaveten bir "Misa-firimiz Var" köşesi hoşuma giden bölümler. Tabii bir de sahabeleri tanıtan bölüm var... Bir fetva bölümü olursa da faydalı olacağını düşünüyorum.

HİKMET DİNÇ Iğdır

Maalesef derginizi 2016 yılının son aylarında keşfettim. Sonra evde bulabildiğim Diyanet Aile Dergilerini okumaya başladım. Anlatış biçiminizi ve konularınızı çok beğendim. Gerçekten faydalı bir eser ortaya koyduğunuzu düşünüyorum. Her ay merakla beklediğim derginizde en çok Hasan Karaca'nın Yuvarlak Köşe'sini beğeniyorum. Dergide emeği geçen herkese teşekkürler.

YUNUS ÜNLÜ Aydın

Diyanet Aile Dergisi yeni yılda yeniliklerle evimize geldi. Yazıları kadar fotoğrafları da çok anlamlı oluyor. Temennimiz kitabevlerinde de satılması. Yayın ekibine teşekkürler.

SALİHA ÇINAR KAHRAMANMARAŞ

Diyanet Aile Dergisi bizim için çok mühim bir dergi gerçekten... "Önce sağlıklı aile" ki; kaliteli toplum ancak bu şekilde neşvünema

bulur; kuvvetlenir... Günlük hayatta dair konuları, röportajları, sosyal ve kültürel içeriği bakımından elimizden bırakamayıp aile boyu okuduğumuz bir dergi... Allah (c.c.) faydalı bilgilerle nice sayılara ulaştırsın...

AYŞE SERRA Bursa

Merhaba, dergilerinizi uzun yıllardır takip ediyorum. Size yakışır bir duruşunuz var. Giderek daha başarılı işler ortaya koyuyorsunuz. Elinize sağlık.

SİNAN SARIKAVAK Yozgat

Ekibinizi tüm samimiyetle kutlamak istiyorum. Hem kurumun ağırlığını taşıyor hem de okurlarına kaliteli içerik sunuyor. Her ay birbirinde farklı konular ele alınıyor. Yazılarınızı hiç sıkılmadan okuyabiliyorum. Normal şartlarda kurum dergileri personele yönelik ya da halkla ilişkiler kapsamında kurumun adını duyurmak için çıkartılır. Ama sizin dergilerinizin vizyonu bu çizginin çok ötesinde. Hem kurum dergisi, hem de halka arz edilmiş bir yapınız var. Bunun için sizleri tebrik ediyorum.

FERHAN MİMAROĞLU Gümüşhane

Derginin tamamı içerik olarak bana istediğim okuma hazzını yaşıyor ancak öyle bir bölüm var ki aradığım lezzeti ve akıcılığı tam olarak karşılıyor diyebilirim. "Kalbe Dokunan Hikâyeler" âdeti beni benden aldı. Ben hikâyeleri genelde bir sefer okurum ve geri dönüp

okuma gereği duymam. Ancak bu bölümden öyle keyif alıyorum ki, dönüp bir kez daha okuduğumda hikâyeleriniz kahramanı ile tekrar buluşuyorum. Bu edebî açıdan büyük bir başarı. Yazarımız hedefi on ikiden vuruyor diyebilirim. Eline, yüreğine sağlık.

AYŞEHAN SEVER Ankara

Günümüzde dergicilik çoğu alanda olduğu gibi tüketim toplumuna yenik düştü. Satın alabileceğimiz fikri dergilerin sayısı gün geçtikçe azalıyor. Böylesi bir boşluğu dolduruyorsunuz. Teşekkürler...

HAKKI KANTEPE Antalya

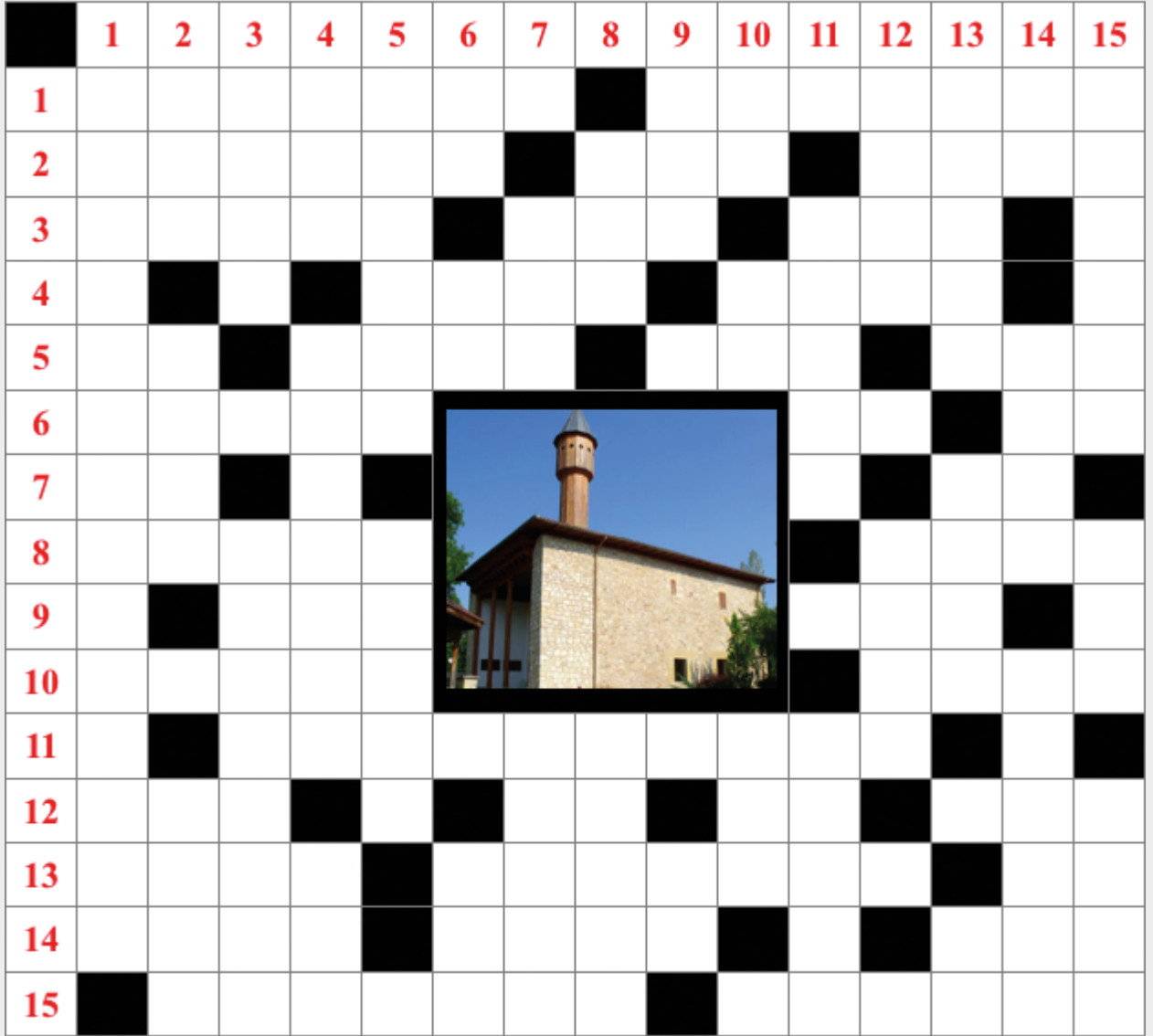
İnsanın, hiçbir menfaati olmadan kendisine doğru yolu gösteren, düştüğünde elini uzatan, yanlış yola girdiğinde merhamet nazarıyla bakan bir dostu olmalı. Ve bu dost her ay ziyaret etmeli fakirhanemizi... Sözüünüzün artması dileğiyle, emeğinize sağlık.

SİNEM KARADUYSAK Isparta

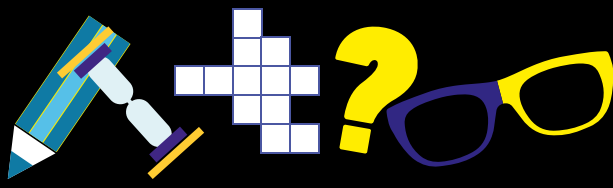
İtiraf etmeliyim ki çoğu zaman uzun uzun okumaktan gerçekten sıkılıyorum ama güvenebileceğim sağlam kaynaklara da ihtiyaç duymuyor değilim. İşte bu zamanlarda kafamdaki sorulara cevap bulduğum, okumaktan keyif aldığım dergileriniz için "iyi ki var" diyorum.

MERTCAN GÜMÜŞ Çanakkale

BULMACA

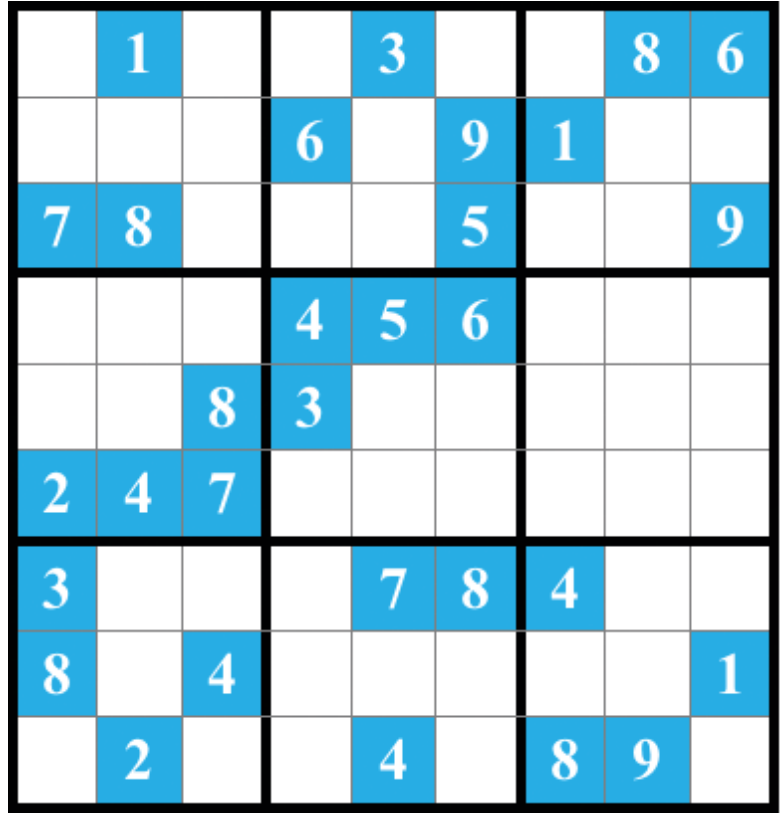

SOLDAN SAĞA 1- İş görmede beceri, ustalık. – Vatan, din gibi yüksek bir ülkü uğrunda ölme, şehit olma. **2-** Belirti, nişan, iz. – İlgilendiren, ilişkin, ilişik, ilgili anlamlarına gelen bir sözcük. – Kur'an-ı Kerim'in 114 bölümünden her biri. **3-** Utanma, utanç, sıklıma duygusu. – Herhangi bir şeyi verme, ödeme eylemi. – Eski dilde baş, kumandan, amir. **4-** Osmanlı Devleti'nde şehzadeleri eğitmek, onların yönetim ve ekonomi gibi alanlarda bilgi ve tecrübe sahibi olmasını sağlamak için görevlendirilen mürebbilerin genel adı. – Bir yağış çeşidi. **5-** Masal tekerlemelerinde "uzak" anlamında kullanılan sözcük. – Eteklere desen ve model getiren kat yeri. – Genellikle soğuk ve yağışlı havalarda kullanılan uzun konçlu, kapalı ayakkabı. – Eski dilde mavi. **6-** Adını ilk ayetinde yer alan ve eşlerin birbirini boşaması anlamına gelen kelimeden alan; boşanma ile ilgili konulardan, nafakadan, Allah'ın kudretinden iyilik yapanların içinde ebediyen kalacakları cennete gideceklerinden bahseden Kur'an-ı Kerim'in 65. suresinin adı. – Seçimlerde kişinin herhangi bir adaya ait yaptığı tercih, rey. – Senegal'in uluslararası plaka kodu. **7-** Baryum elementinin kimyasal simgesi. – Kalsiyum elementinin kimyasal simgesi. **8-** Kendine benzerlere nispetle yeğ tutulan, tercih edilen anlamına gelen Arapça kökenli sözcük. – Tahıl vb. ürünlerin korunduğu, saklandığı veya depolandığı, genellikle silindirik biçiminde ambar. **9-** Gelecek. – Baş ve omuzları örtmek için kullanılan geniş atkı. **10-** Yön, yan, taraf anlamlarına gelen bir sözcük. – Bilinen adı mezgit olan balığın, özellikle Doğu Karadeniz'de kullanılan adı. **11-** Yahudilik ve Hristiyanlık'tan İslam kaynaklarına geçtiği kabul edilen bilgiler için kullanılan, tefsir ilminde müstakil bir konu olan terim. **12-** Türk halk müziğinde kullanılan, ağzı yassı bir tür zurna, eski dilde şarap anlamında da kullanılır. – Güney Afrika'nın uluslararası plaka kodu. – Küçük, çiçeksiz yeşil bitkilerin genel adı. – Dolaylı olarak anlatma, üstü kapalı olarak belirtme. **13-** Bunaltma, tedirgin etme, baş ağrıtırma, can sıkma. – Tanıtım anlamında kullanılan Batı kökenli sözcük. – Binme, yük çekme, taşıma gibi hizmetlerde kullanılan tek tırnaklı bir hayvan. **14-** Özellikle maddi yardımları belirtmek için kullanılan sözcük. – Taneli veya un gibi toz durumunda olan şeyleri yabancı maddelerden ayıklamak veya incisini kabasından ayırmak için kullanılan, tahta bir kasnak ve tek tarafa gerilmiş,

gözenekli tel, kıl, bez gibi materyallerden oluşan araç. – İsyen eden. **15-** Hastalıktan yeni kurtulmuş zayıf ve hâlsiz olan kimsenin durumu. – Bir arada, vahdet içinde olma.

YUKARIDAN AŞAĞI 1- Kastamonu'ya bağlı Kasaba Köyü'nde bulunan, Candaroğulları Beyi tarafından 1366 yılında Cuma Camii olarak yaptırılan, künde-kârî mimarisi ile hiç çivi kullanılmadan inşa edilen, UNESCO kültür varlıkları listesinde de yer alan, fotoğraftaki caminin adı. **2-** "Çocuk-tum henüz, o beni bağrına basar, yatağına alırdı, beni koklardı, lokmayı çiğner, ağzıma verir yedirirdi... Ben de her an, devenin yavrusu, nasıl anasının ardından giderse, onun ardından giderdim; o her gün bana huylarından birini öğretir ve ona uymamı buyururdu." sözlerinin sahibi; ilk çocuk Müslüman ve İslamiyet'in dördüncü halifesinin ismi. – Düşkünlük, irade zayıflığı. – Namaz vakitlerini bildirmek ve insanları namaza çağırmak için okunan İslam'ın şiarı. **3-** Hac ibadetini yerine getiren kişi. – Bir olay ve durum karşısında üstün bir zekâ göstergesi ile ortaya çıkan fikir veya çözüm yolu, dâhice. **4-** Görme engelli, kör. – Yer altında yetişen ve nişasta bakımından zengin olan, yenilebilen yumru sebze. – Çekya vatandaşı olan. **5-** Tiyatro, sinema gibi role dayalı görsel sanatlarda oyuncunun sözü karşındakine bırakırken söyleyeceği son söz. – Sıvıları ölçmek için kullanılan ölçü birimi. **6-** Bir besin maddesi. – Kızıl, kırmızı; hile anlamında da kullanılır. – Bir şeyden veya bir kimseden yana olma, aleyh karşıtı. **7-** Birliktelik, beraberlik, araç, neden veya durum anlatan cümleler yapmaya yarayan bir bağlaç. – Bir şeyi yok etme, giderme. **8-** Cet, dede, baba. – Allah'ın sevgi ve ilgisinden mahrum olma. **9-** Şiilik yolundan giden, Hz. Ali'ye yandaş olan kimseler. – Slovakya'nın uluslararası plaka kodu. **10-** Meyvelerin çekirdekle kabuk arasındaki bölümü. – Müzikte bir nota. – İyi talih, iyi haber. **11-** Herhangi bir enerjiyi hareket enerjisine çevirerek araçların hareket etmesini sağlayan düzener. – Bilgisayar oyunlarının atası kabul edilen, basit programlarla düzenlenen oyun. **12-** Soylu. – İçine, kendisine yabancı hiçbir şey karışmamış, arı. **13-** Bir şeyin içinde bulunduğu koşulların hepsi, vaziyet, hâl, keyfiyet, mevki, pozisyon. – Bir şeyi parlatmak için kullanılan kimyasal bileşik. – Arnavutluk'un uluslararası plaka kodu. **14-** Rütbesiz asker, nefer. – Yalnızca kendine ve bire bölünebilen sayıları ifade etmek için kullanılan matematik terimi. – Yiğitlerden ve yiğitliklerden söz eden destansı şiir. **15-** Allah'ın her şeyi yoktan var ettiğini belirten sübuti sıfatı. – Otomobil kelimesinin kısaltması. – Çabuk davranan, çevik anlamına gelen bir sıfat.

SUDOKU KURALLARI

Oyunun amacı dokuzar hücreden oluşan 9 eşit kutuya bölünmüş bir alan üzerinde sayıları tekrar etmeyecek şekilde dizmeyi başarmak. Her satır ve sütunda 1'den 9'a kadar olan sayıları sadece bir kez kullanarak dizmeniz gerekiyor. Aynı şekilde çizgilerle ayrılmış her kutu içerisinde de 1'den 9'a kadar olan sayılar da sadece bir kez kullanılmak zorundadır. Sudoku, hem zevkli bir bulmaca hem de iyi bir zihin jimnastiğidir. İyi eğlenceler.

ÇÖZÜMLER

MEHMET EMİN ÇİÇEK

Türkiye Diyanet Vakfı yıllık temalı yarışması sergileme ödülü

"Müslüman, diğer Müslümanların dilinden ve elinden salim olduğu (zarar görmediğı) kimsedir. Mü'min de insanların, malları ve canları hususunda (kendilerine zarar vermeyeceğinden) emin oldukları kimsedir."

Tirmizî, İman,12.

DAHİLEK YÂ RASULÜLLAH

Gönül hun oldu şevkinden boyandım Yâ Rasulüllah
Nasıl bilmem bu nîrâna dayandım Yâ Rasulüllah
Ezel bezminde bir dinmez figandım Yâ Rasulüllah
Cemalinle ferahnak et ki yandım Yâ Rasulüllah

Gül açmaz çağlayan akmaz, ilahi nurun olmazsa
Söner âlem, nefes kalmaz, felek manzurun olmazsa
Fırak ağlar, visal ağlar, ezel mestûrun olmazsa
Cemalinle ferahnak et ki yandım Yâ Rasulüllah

ABDÜLKADİR KEÇEOĞLU (YAMAN DEDE)

